

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

SYVENDE RÆKKE.

3. BINDS 3. HEFTE.

(39TE AARGANG.)

1918.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

PAUL HENNINGS.

INDHOLD:

Uddrag af Kancelliets Registranter. Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1660—70. Af Underarkivar, cand. jur. <i>H. C. Roede</i>	161
Familieoptegnelser af Johannes og Christian Friedenreich, Fader og Søn, Apothekere i Aalborg. Meddelt af Frøken <i>Inger Klüver</i>	177
Lidt om Lagmand Gjert Lange og hans Slægt. Af Arkivar <i>E. A. Thomsen</i>	189
Bidrag til Johan Lorenz Mosheims biographi. Af Underarkivar, Dr. phil. <i>William Norvin</i>	196
Optegnelser av Toldforvalter i Bergen Nils Lindgaard og dennes Søn Præsident i Trondhjem Rasmus Lindgaard. Af <i>Olaus Smidt</i>	211
Bogannmeldelser.....	216
Forskelligt fra Genealogiens og Personallhistoriens Verden.....	219
Spørgsmaal og Svar.....	223

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP
KJØBENHAVN

OG

EINAR DANCKE
CHRISTIANIA

OKTOBER 1918.

**Samfundet for
dansk-norsk Genealogi og Personallhistorie.**

Under Protektorat af
Hendes Majestæt Enkedronning Louise af Danmark.

Medlemsbidraget er 8 Kr. aarlig.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind	I—III (1880—82)	ved <i>F. Krarup.</i>
1. — , —	IV—VI (1883—85)	ved <i>G. L. Wad.</i>
2. — , —	I—IV (1886—89)	ved <i>G. L. Wad.</i>
2. — , —	V—VI (1890—91)	ved <i>H. W. Harbou.</i>
3. — , —	I—III (1892—94)	ved <i>H. W. Harbou.</i>
3. — , —	IV—VI (1895—97)	ved <i>G. L. Grove.</i>
4. — , —	I—II (1898—99)	ved <i>C. E. A. Schøller.</i>
4. — , —	III—VI (1900—03)	ved <i>G. L. Grove.</i>
5. — , —	I—VI (1904—09)	ved <i>G. L. Grove.</i>
6. — , —	I (1910)	ved <i>G. L. Grove og Paul Hennings.</i>
6. — , —	II—VI (1911—15)	ved <i>Paul Hennings.</i>
7. — , —	I—II (1916—17)	ved <i>Paul Hennings.</i>

Aargangen 1880 er udsolgt. Prisen for Aargangene 1881—1903 er nedsat til 3 Kr. for hvert Bind, og Prisen for hver afsluttet Række af Tidsskriftet til 10 Kr. pr. Række (6 Bind).

Bogladeprisen for enkelte Bind er 10 Kr. — Enkelte Hæfter sælges ikke.

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1.—2. Række (1880—91), i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3.—4. Række (1892—1903) og Aargangen 1916 Indholdsfortegnelse for 5.—6. Række (1904—1915).

Uddrag af Kancelliets Registrarer. Kgl. konfirmerede Testamenter o. l. 1660—70.

Ved **H. C. Roede.**

De enkelte Meddelelser er ordnede efter følgende System:

- 1) Konfirmationsdatoen.
- 2) Udstederens Navn.
- 3) Personer, i Slægt eller Svogerskab med Udstederen.
- 4) Vidnernes Navn.
- 5) Meddelelse, om der er Indlæg ved Sagen, og i saa Fald hvem der har underskrevet og beseglet — eller kun Konzept.
- 6) Hvor Brevet er udstedt og naar.
- 7) Kongebrevets Nr.

Navnenes Form er moderniseret.

Af hyppigst brugte Forkortelser mærkes:

<p>∞: gift med. Br.: Bror. Dt.: Datter. Fgd.: Foged. Fr.: Frederik. F. R.: Fynsk (og smaa-landsk) Register. Incl.: Indlæg. J. R.: Jysk Register. M.: Mor. N. R.: Norsk Register.</p>	<p>Ob.: Oberst. Pr.: Præst. s. A.: samme Aar. s. D.: samme Dag. S. R.: Sjællandsk Register. Ss.: Søster. Sv.: Svoger. Sv.søn: Svigersøn. U. B.: Uden Børn. V.: Vidner.</p>
--	--

1660

30. Dec. Rollufsen, Caspar Erik og Fru Sophia Zoega, Købm. Jean le Clerchs Enke, Ægtepagt paa Tysk. Hun har 2 Sønner: Jean og Johan Adolf le C. Testators M.: Elisab. Bussen, boende i Dannenberg i Lüneborg Distriktet. V.: Peter Lytzen, Hans Zoega, Torben Pedersen. Incl. Udst.: Kbhvn. 30. Jan. S. R. 325.

1661

17. Jan. Recnsberg, Gabriel til Arnsberg. Dt. af hans tidligere Ægteskab: Magd. Sybilla. Incl.: U.skr. G. R. Udst. paa Tysk i Nykøbing. F. R. 2.

1662

11. Jan. Andersen, Rasmus, St.skr. i Fyns St., ∞ Marie Sophie Christophersdt. U. B. Indl. U.skr. og Segl: A. R. Udst.: Kbhvn. 24. Okt. 1661; Ansogn. s. D. og 30. Nov. s. A. F. R. 6.
3. Febr. Thomsen, Niels, Pr. paa Toften (Toftoen?), ∞ Anne Andersdt., Dt. af fhv. Borgm. And. Olufsen i Fr.stad. U. B. N. R. 8.
12. Apr. Waltpurger, Jökum, Slotsfgd., ∞ Thyra Bornemann. U. B. Hendes M.Br.: Hans Zoega. Hendes Væрге: Apot. Chrf. Herforth. Hendes Sv.: Casper Rolufsen. V.: Albertus Mathiessen, Chrf. Herforth. Indl. 6 U.skr. Segl: I. W., A. M., C. H. Udst.: Kbhvn. 3. Apr. S. R. 56.
15. — Clemendsen, Clemend af Skanderborg, ∞ Kirsten Madsdt. J. R. 17 f.
22. — Sebolt, Hans, Buntm. fra Schlesien, ∞ Alhed Boldewin fra Fyrstendømmet Lüneburg. Gifte i 1637. U. B. V.: Vinhdl. Johan Lehn, Kobbersm. Hans Morgener, Skræder Hans Husum. Indl. U.skr. H. S., H. H., H. M., I. L.; Segl: H. S., J. L., H. M., H. H. Udst. paa Tysk i Kbhvn. 4. Apr. S. R. 66.
5. Dec. Enskirk, Herman (Harman), Vinhdl. i Kbhvn., ∞ Sibylla, Johan Lehns Dt. 2 Børn, der er døde. V.: Chrf. Herforth, Hans Morgener, Thomas Ooksen. Indl. U.skr.: H. E., H. M., C. H., T. O.; Segl: Samme. Udst. paa Tysk 3. Dec. S. R. 204.

1663

9. Jan. Bofke, Johan, i mange Aar ∞ Karen Madsdt. U. B. V.: hans Br. Ditmar B., Cort Henr. Merker. Indl. 4 U.skr. Udst. Kbhvn. 29. Dec. 62. S. R. 5. Se ogsaa N. R. 5 a af ... Jan. 62.
27. Juni. Huitfeld, Tønne, Bef.md. over Ide og Marker, ∞ Helle Margrethe Nold (Naal). Hans Ss.: Jfr. Sophie H. V.: Gen.kr.komm. Knud Schinchel og Ob. Otte Schade. Udst.: Trundstadgd. 13. Juni N. R. 64.
27. — Nold, Helle Margr. ∞ Tønne Huitfeld. V.: Tomas Naald, hendes Br.son, Axel Urup, hendes M. Br. Udst. Trundstadgd. 13. Juni. N. R. 65.
1. Juli. Itzen, Albret, Hdlsm. i Kbhvn. og Anna Jänicken, Dt. af Goske J. af Gekkørp (Gettorp), Ægtepagt paa Tysk. Gifte i Kiel 29. Jan. 1643. Hendes M.: Cathr. Jänicken. V.: Ratsverwandte i Lübeck Herman v. Dorne og Henricus Safru, Hans Gren, Henr. Gren. Udst. i Lübeck 5. Apr. 1645. S. R. 114.
28. — Gummersbach, Fr. ∞ Kirsten Jacobsdt. Test. vil begraves i St. Knuds Kirke i Odense. Hans Ss.søn: Herman Werner Dolman i Oldenborg. Hans Steddt.: Anne Bærentz ∞ Bendix Lauritzen i Odense. Hans Ss.: Anne Margr. G., nu død, M. til ovenn. H. W. Dolman. Hans Halvss.e: Cathrine G. i Oldenborg, Anne G. i Deepholt (Diepholtz?) i Westphalen, nu død. V.: Kr.komm. Georg Thomas Hafenreffer, Gen.prov.m. Hans Wilhelms. Indl. U.skr.: F. G. Udst.: Odense 1. Maj; Ansogn. 19. s. M. F. R. 20.

8. Aug. Mule, Hans Jørgensen ∞ Maren [Brodth]. Kontrakt om et Bibliotek. 2 Sonner døde. Hendes Son og eneste Livsarving, Jørgen Hasebart, er nu i Leyden. Udst.: Kbhvn. 13. Apr. og Leyden 8. Maj n. St. S. R. 141.
24. — Merker, Cort Henr., i mange Aar ∞ Catarine Langerotges (Langerotgers). Ingen Børn nu. V.: Johan Botke, Jørgen Adrian Wichmann. Indl. 4 U.skr. Udst.: Kbhvn. 18. Maj. S. R. 155.
16. Sept. Melvin, David, Raadm., i mange Aar ∞ Sara Muuthum. U. B. V.: Raadm. Hans Hansen, Pr. Henr. Henriksen, Raadm. Jørgen v. Vehlen. Indl. U.skr. og Segl: D. M., Hans H., Henr. H., J. v. V. Udst. Hels.ør 5. Aug. S. R. 172.
21. Dec. Rantzau, Sophia, Mogens Gyldenstjernes Enke. Dt.: Fru Anne Helvig Gyldenstjerne ∞ Jørgen Marsvin. Deres Børn: Mogens, Fr. Otto, Hannibal, Mette, Sophie, Karen Marsvin. S. R. 206.
- 1664
13. Jan. Danielsen, Willum, Kammererer, ∞ Anne Gregersdt. V.: Johan Lehn, Niels Rasmussen, Musker (Musketér?), Anders Rasmussen. Indl. U.skr.: D. W., J. L., N. R., A. R.; Segl: Samme. Udst. paa Tysk. 28. Dec. 1663. S. R. 4.
22. — Heinen, Jan, fhv. Toldkontr. i Hels.ør og Maria Jacobs i Amsterdam. V. Peter Baen og Jacobus Marcus i Amsterd. Indl. Udst. paa Hollandsk i Amsterdam 9. Jan. S. R. 8.
22. — Beyersdorf, Henr., i Slagelse, fhv. Slotsfgd. paa Antvorskov (i 24 Aar), i 10 Aar ∞ Anna Sørensd., Enke. U. B. Indl. U.skr.: H. B. S. R. 9.
27. Apr. Lauritsen, Erik, isl. Købm. i Kbhvn. U. B. Indl. U.skr.: E. L. S. R. 76.
6. Juli. Christensen, Fr., Fgd. i Mandals Len, ∞ Maren Børrisd., hos Fru Elisab. Krag. V.: Hustruens M.: Johanne Christensdt., Søren Hansen, Maren Børrisd. og Mandens Ss.søn: Christen Christensen. Oddernes Kongsgd. 2. Apr. 1662. N. R. 83.
9. — Lydichsen, Anders, i mange Aar ∞ Marie Clemensdt. V.: Erik Rosenkrantz og Mogens Friis. Indl. 4 U.skr.: Segl: A. L. Udst. Aarhus 2. Maj 1664. J. R. 65.
14. — Herforth, Chrf., Apot. i Kbhvn., ∞ Margar. Bentzen. U. B. sammen. Begge har Børn for, hun 3 Sonner. V.: Jokum Waltpurger, Hans Husen. Konzept. Udst. paa Tysk 27. Apr. 1663. S. R. 100 b.
26. — v. Ahlefeld, Hans til Glorup, ∞ Cath. Sehested. Hans naturlige Søn: Frantz v. Steendorph. Hendes Formynder: Erik Krag. V.: Johan Chrf. v. Korbitz, Henr. Ernst. Indl. U.skr. og Segl: H. v. A., C. v. A., E. K., J. K., H. E. Udst. paa Tysk 25. Juli. S. R. 114.
30. Aug. Boye, Nic., Barber af Ditmarsken, i rum Tid ∞ Christine Duvenvloth (Duvenfelt) af Holsten. U. B. V.: Apot. Chrf. Herfort og Købm. Johan Alhusen. Indl. U.skr.: N. B., C. D., C. H., J. A.: Segl: N. B., C. H., J. A. Udst. paa Tysk i Kbhvn. 23. Aug. S. R. 132.

30. Aug. Kähler, Henr. fra Gosslar i Brunsvig, \in Maria Abrahams af Leyden i Holland. U. B. V.: Johan Lehn, Hans Morgener ved Jochim Kurtz. Indl. U.skr.: H. K., M. A., J. L., H. M., J. K.; Segl: H. K., J. L., H. M., J. K. Udst. paa Tysk i Kbhvn. 24. Aug. S. R. 133.
30. — Lauridsen, Hach, \in Maren Henr.dt. U. B. V.: Sv.e Borgm. Christen Caspersen i Køge, Rasmus Christensen Schøller. Indl. U.skr.: H. L., M. H., C. C., R. S. Udst.: Kbhvn. 27. Aug. S. R. 134.
30. — Frecht, Andr., Murm. af Breslau, \in Bodil Pedersdt. U. B. V.: Abrah. Buchwitz, Murm. Niels Sørensen. Indl. U.skr.: A. F., B. P., A. B., N. S.; Segl: A. F., A. B., N. S. Udst. i Kbhvn. 16. Mts. 1663. S. R. 135.
20. Okt. Andersen, Oluf, Betj. hos Slotsfgden, i mange Aar \in Elline Richertsdt. U. B. V.: Dr. Peder Resen, Jochum Walt-purger. Indl. U.skr.: O. A., P. R., J. W.; Segl: O. A., P. R., J. W. Udst.: Kbhvn. 26. Sept. S. A. 161.
15. Nov. Aalborg, Peder Hansen, Hdlsn., \in Ide Hansdt. U. B. Hendes Søn: Hans Thorschmede. V.: Johan Steenkul, Thomas Eggebrecht. Indl. U.skr.: P. A., I. H., J. S., T. E.; Segl: J. S. Udst.: Kbhvn. 14. Nov. S. R. 174.
6. Dec. Wichmann, Jørgen Adrian, \in Maria Weyers. U. B. V.: Raadm. Henr. Jacobsen, Hdlsn. Cort Henr. Merker. Indl. U.skr.: J. W., M. W., H. J., C. M.; Segl: J. W., M. W. Udst.: Kbhvn. 1. Okt. S. R. 186.
- 1665
6. Mts. Seiler, Melchior, \in Cathr. Elligers. U. B. Han gift før, har 2 Børnebørn i Holland. V.: Raadm. paa Chrh. Hieron. Kohl og Købm. smst. Hans Hoppe. Indl. U.skr.: M. S., C. E., C. K., H. H.; Segl: M. S., H. H. Udst. paa Tysk, Kbhvn. 2. Mts. S. R. 37.
6. — Lambretsen, Clemend, i mange Aar \in Karen Olufsd. U. B. V.: Pr. Richard Hansen Northuus, Karl v. Mander. Indl. U.skr.: C. L., K. O., R. N., K. v. M.; Segl: C. L., R. N., K. v. M. Udst. Kbhvn. 14. Febr. S. R. 39.
1. Juli. Lauridsen, Niels i Bergen, \in Margr. Lauridsdt. U. B. Hun har en Dt. af 1ste Ægteskab, Maren Jensdt. V.: hendes Sv.søn: Jacob Didriksen, Maren Jensdt., Lagm. Vitikind Huus og hendes Fætter, Niels Bertelsen. Udst. Chr.ania 8. Aug. 1664. N. R. 101.
4. — Andersen, Rasmus, St.skr. i Fyens St., \in Maria Sophia Christophersdt. Hans Ss.dt.: Anna Hansdt. Testeres til: Sidsel Hansdt., opkaldt efter hendes afd. Mor. V.: Otto Krag, Erik Krag og hendes Far, Chrf. Bang. Indl. U.skr.: R. A., M. C., O. K., E. K., C. B.; Segl: E. K. Udst.: Kbhvn. 28. Nov. 1664. F. R. 23.
4. — Jørgensen, Laur., Tolder, \in Mette Clausdt. V.: Raadm. Søren Thomsen, St.skr. Rasmus Andersen. Indl. 4 U.skr. Udst. Nyborg 27. Juli. F. R. 24.
22. — Rantzow, Ditlev, Ob., \in Anna Sophia Reichau. V.: Johan Christoff v. Korbitz, Hans v. Ahlefeldt og Johan Fride-riksen v. Marschalck. Indl. 5 U.skr. og Segl. Udst. paa Tysk, Kbhvn. 12. Juli. J. R. 47.

1. Aug. Hansen, Vincentz, Brygger, i rum Tid ∞ Mette Christensdt. Børnene døde. V.: Vinhdl. Johan Lehn d. Æ., Barber Wilh. v. Eshoven, Skriver Jonas Sørensen. Indl. U.skr.: V. H., J. L., W. E., J. S.; Segl: V. H., J. L., W. E., J. S. Udst. paa Tysk, Kbhvn. 6. Mts. S. R. 128.
 3. — Hansen, Hans, Insp. o. Loll.-Falster, ∞ Abel Cathr. v. der Wisch. V.: Chrf. Herforth, Konditor Henr. Neumann. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst. paa Tysk, Kbhvn. 13. Maj. S. R. 130.
 28. — Brochmann, Hans, fhv. Superintend., ∞ Anna Laurence. Hans Br.: Rasmus B. Testators Børn: Enevold, Margr., Laurence og Hans. Indl. U.skr.: H. B., A. L. Udst. Aarhus 15. Febr. 1664, Ansøgn. 8. Aug. 1665. J. R. 56.
 30. — Endersen, Simon, f. i Tønsberg Len, Tømmerm. paa Holmen i 22 Aar, Mestersv. i 34 Aar; i ca. 28 Aar ∞ Kirsten Nielsdt., f. i Viborg. U. B. V.: Provst Tørkel Thuesen her og Underfgd. Peder Jørgensen Tvenstrup. Indl. U.skr. og Segl: S. E., T. T., P. T. Udst. Kbhvn. 18. Juli. S. R. 143.
 30. Spt. Gerkens, Lyder, ∞ Anne Stephansdt. U. B. V.: Johannes Restorp, Apot. Chrf. Herforth, Christoff Hartmann. Indl. 5 U.skr. og Segl. Udst. paa Tysk Nykøb. p. F. 12. Sept. F. R. 43.
 20. Nov. v. Eshouen, Willum, Barber. Testeres til hans Ss.: Johanne Sibilla v. E. S. R. 194 f.
 1. Dec. Ibsen, Mogens, Tolder, ∞ Anne Cathr. Hans forrige Hustru død under Krigen. Indl. U.skr.: M. I., A. C. Udst. Fr.sund 7. Nov. S. R. 198.
 4. — Andersen, Michel, Betj. hos Slotsfgden, i mange Aar ∞ Anna Nielsdt. U. B. V.: Pr. Michael Henrichsen, Thomas Fufren. Indl. U.skr.: A. N., M. H., T. F.; Segl: M. A. Udst. Kbhvn. 2. Dec. S. R. 203.
 4. — Jensen, Christen, Borgm. i Aarhus, ∞ Gertrud Nielsdt. U. B. V.: Otto Krag og Erik Krag. Indl. 4 U.skr.; Segl: C. J. Udst. Kbhvn. 30. Juni. J. R. 96.
 7. — Camin, Jokum af Malchin i Meklenborg, Søfarer, ∞ Dorothe Jørgensdt., f. i Dantzig. U. B. V.: Johan Arens, Jens Bertelsen, Herm. Clausing. Indl. U.skr.: J. C., D. J., J. A., J. B., H. C.; Segl: J. C., J. A., J. B., H. C. Udst. paa Tysk Hels.ør 18. Jan. Ansøgn.: 24. s. M. S. R. 210.
- 1666
3. Jan. de Bouffert, Colomba, Kommandant paa Chr.havns Enke, Anna Maria. Steddt.: Anna Margr.; har Børn. V.: Ob.ltn. Hans Jacob v. Lüneburg, Brygger Jens Jensen, Kurt Hermansen (Hamonsen). Indl. 4 U.skr. og Segl (Testatrix og Vidnerne). Udst. paa Tysk Kbhvn. 1. Jan. S. R. 2.
 8. — Atke, Hans, Borgm., i 12 Aar ∞ Anne Andersdt. U. B. Har har en Br. og en Ss. V.: Jens Sachmann, Chrillus Jensen. Indl. 4 U.skr. Udst.: Slangerup 19. Dec. 1665. Ansøgn.: 21. Dec. S. R. 6.
 8. — Werner, Adam Fr., Notar publ., ∞ Cathr. Glässerin. U. B. Hun har 2 Ss.e i Meissen. V.: D. Christen Petersen, Jan Michelsen, Philip Hacquard. Indl. U.skr.: A. W.,

- C. G., C. P., J. M., P. H.; Segl: Samme, undtagen C. G. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 30. Dec. 1665. Ansøgn.: u. D. S. R. 7.
13. Jan. Petersen, Lorentz, Forv. paa Hørsholm, \in Cathr. Asmusdt. U. B. V.: Pr. Henr. Thomsen Gerner, Jens Pedersen i Usserød Mølle, Johan Philip v. Essen i Rungsted Kro. Paategnet: han er senere død. V.: Joh. Friderich, Anne Friderichs, Jørgen Goltbech, Bente, Jens Pedersens, Bodil Frederiksd., Claus Hartigsen. Indl. U.skr.: Alle undtagen Ægteparret; Segl: J. P., J. F. Udst.: Hørsh. 26. Dec. 1665. S. R. 12.
24. — v. Velen, Jørgen, Raadm., \in Sille Hansdt. Kruse. U. B. Hans Kruses Dødsbo omtales. V.: David Melvig og Gallas Clausen, Raadmænd, Jacob v. Ham, Edvard Kruse (kalder Ægteparret: min Svoger og Faster). Indl.: U.skr.: J. v. V., S. K., D. M., G. C., J. v. H., E. K.; Segl: Samme, undtagen S. K. Udst.: Hels.ør 12. Aug. 1664. Ansøgn.: 12. Jan. 1665. S. R. 23.
8. Febr. Olufsen, Erik, Guldsmed i Tr.hjem, \in Anne Henriksdt. U. B. V.: Præs. Lorentz Frandsen og Laurids Bastiansen. Udst.: Tr.hjem 3. Jan. N. R. 17.
21. — Mortensen, Hans, paa Taagerød, \in Sara Eriksdt. U. B. V.: Sv.e: Pr. Erik Jensen til Lidemark, Rasmus Olufsen i Aashøj. Indl. U.skr. og Segl: H. M., S. E., E. J., R. O. Udst.: T. 5. Febr. Ansøgn.: 9. Febr. S. R. 40.
19. Apr. Friis, Jens Jensen, Assessor, \in Anne Eilersdt. U. B. Udst.: Tr.hjem 29. Nov. 1665. N. R. 34.
15. Juni. Harboe, Peder Mortensen, Raadm. i Chr.sand, \in Anne Christensdt: U. B. N. R. 139.
20. — Rosenvinge, Henr. Willumsen, \in Fru Bente Urne. Hans M. begravet i Kbhvn., Faren i Hels.ør. I Malmø er begravet Farens første Hustru, Fru Bente Mostdt. Hans Br.e: Willum, Steen, da død. Hendes Br.: Major i Norge, Johan U. Hendes M.: Hilleborg Normand. Hendes Moster, da død: Fru Margr. Norbye, Tønne Billes Enke. V.: Niels Trolle, Axel Urop, Erik Krag. Indl. Udst.: Kbhvn. 1. Mts. S. R. 84.
21. Juli. Repstorf, Hans, Hoffbuntm., i rum Tid \in Anna, Peter Martelovs. Born. V.: Købm. Herman Jeger paa Chrh., Hofskræder Andreas Sobotker. Indl. U.skr.: H. R., A. M., H. J., A. S.; Segl: Samme, undtagen A. M. Udst.: paa Tysk: Kbhvn. 10. Juli. S. R. 102.
11. Aug. Jacobsen, Bertel, f. i Vendsyssel, \in Anna Jensdt., f. i Kbhvn. U. B. V.: Overform. Peder Jacobsen Flensborg, Niels Michelsen. Indl. U.skr.: B. J., A. J., P. J., N. M. Udst.: Kbhvn. 20. Juli. Ansøgn.: 24. Juli 1666. S. R. 111.
11. — Ziegenhorn, Joh.s, i 20 Aar Organist i Odense; stammer fra Sachsen-Lauenb., i 1649 \in Cathrina Sockelands af Hamborg. U. B. V.: Byskr. Henr. Jørgensen, Mogens Jørgensen, Christen Lauritzen, Lorentz Madsen. Indl. U.skr. og Segl: J. Z., H. J., M. J., C. L., L. M., U.skr.: C. S. Udst.: Odense 24. Maj 1665. Ansøgn.: 26. Maj. F. R. 37.
13. — Heichtmannsd., Trine, da død, \in Oluf Pedersen. Hun vilde begraves paa tysk Kirkegaard. V.: Sn. Paaske

- Povlsen, Glarm. Bartholomeus Mentz, Chr. Bremer her. Indl. U.skr.: B. M., C. B. Udst.: Kbhvn. 22. Apr. S. R. 112.
21. Aug. Hansen, Hans, Kanc.bud, en Tid lang ∞ Ellen Sørensd. U. B. Hans Far: Kanc. betj. Niels Christensen. V.: Pr. Laur. Hansen Grønbech her. Indl. U.skr. og Segl: H. H., L. G., N. C. Udst.: Kbhvn. 6. Dec. 1665. S. R. 118.
15. Spt. Brun, Iver Jacobsen, Brygger, i 11 Aar ∞ Maria Philipsdt. 2 Sn., 3 Dt. Konzept. Kasscret. Bl. henlagte Sager.
26. — de Wat, Jacob, Kpt., i rum Tid ∞ Bodil Nielsdt. V.: Kgl. Skibskapt. Claus Mikkelsen, Materialskr. Knud Walter. Indl. U.skr.: J. de W., B. N., C. M., K. W.; Segl: Samme, undtagen B. N. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 24. Spt. S. R. 153.
30. — Andersen, Rasmus, Postm., ∞ Margr. Hansdt. Børnene døde. V.: Søren Jørgensen, Jørgen Nielsen, Andr. Jørgensen, Laur. Nielsen. Indl. U.skr.: M. H.; U.skr. og Segl: R. A., S. J., A. J., J. N., L. N. Udst.: Kbhvn. 24. Spt. S. R. 161.
20. Okt. Hansen, Laur., Hdlsn., ∞ Susanne Bentsdt. U. B. V.: David Madsen, Markus Tarkel, Joakim Fridebolt, Poul Nielsen. Indl. U.skr.: L. H., S. B., D. M., M. T., J. F., P. N. Udst.: Kbhvn. 13. Spt. Ansogn.: s. D. S. R. 172.
17. Nov. Pedersen, Laur., i 17 Aar ∞ Ellen Hansdt. U. B. V.: Hdlsn.e Just Henriksen Clerch og Johan Arndtsen. Udst.: Hels.ør 14. Nov. S. R. 198.
19. — Fabritius, Chr., Dr., ∞ Magd. Motzfeldt. Hans Br.: Henrik F. V.: Willh. Worm, Olai fil., Notar. Indl. U.skr. og Segl: C. F., M. M., W. W. Udst.: Kbhvn. 14. Nov. S. R. 203.
- 1667
2. Jan. Lente, Fr., den 1. Dec. 1661 ∞ Anna Christina v. Hatten i Kiel. Hans Forældre lever endnu. Hans Far: Theodorus L., tysk Kansler. Hans Fætter: Kammererer Henr. v. Stocken. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 28. Dec. 1666. S. R. 3.
14. — Hochel, Henr., Garver, i 15 Aar ∞ Maren Andersdt. U. B. Hans Mosters Søn: Henr. Isaksen de Wal. rejste for 27 Aar siden fra Byen. Testators M. levede 13 Aar, efter at han var rejst. Hans Far: Gert H., da død. Hans Stedm.: Mariche Holterman. V.: Hans Morgener, Chrf. Matthiesen, Samuel Biener. Indl. U.skr.: M. A. U.skr. og Segl: H. H., H. M., C. M., S. B. Udst.: Kbhvn. 1. Dec. 1666. Ansogn.: 20. Dec. 1666. S. R. 8.
14. — Willadsen, Peder, i 7 Aar ∞ Gertrud Adamsdt. U. B. V.: Hdlsn.e Hans Knudsen Legaard og Helmer Didriksen. Indl. U.skr.: G. A. U. og Segl: P. W., H. L., H. D. Udst.: Kbhvn. 8. Jan. Ansogn.: 10. s. M. S. R. 9.
17. — Juel, Peder Rasmussen; da død. Hustruen død. U. B. Br.e Raadm. Jørgen J. i Aarhus, Mikkelt J. i Søby, Rasmus J. i Gyllinge. M.: Maren Mikkelsdt. i Søby. Hans Ss.e: Anne J. i Slagelse. Maren J., da død (i Raattel). V.: Byfgd. Jens Mouritzen, Kanc.sekr. Poul Nielsen. Indl. U.skr. og Segl.: P. J., J. M., P. N. Udst.: Kbhvn. 15. Jan. S. R. 14.

18. Febr. Thesmann, Chr. Ditlef, Raadm., ∞ Cath. Bickers. Hans M.: Elisabeth T. Hans Ss.: Sophie Elisab. T. V.: Elias Hübsch, Joakim Irgens. Indl. U.skr.: S. E. T. U.skr. og Segl: C. T., C. B., E. T., E. H., J. I. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 17. Febr. S. R. 51.
26. — Olufsen, Peder, i 20 Aar ∞ Bente Svendsdt. U. B. V.: Pr. Rasmus Byssing, Brygger Torben (Pedersen?) i Kbhvn. 4 U.skr.; Segl: T. P. Udst.: Chr. 10. Dec. 1666. Ansøgn: 5. Febr. 1667. S. R. 61.
1. Mts. Høyer, Henr., ∞ Anne Henr.dt. U. B. Hun har Børn. Hans Far: Borgm. i Holbæk, Peder Jensen. Hans Br.: Johan Røbring. Hans Sv.: Raadm. Andr. Schult i Holbæk V.: Evert Holst af Kbhvn. Indl. U.skr.: P. J., J. R., A. S., E. H.; U.skr. og Segl: H. H., A. H. Udst.: Kbhvn. 11. Dec. 1666. S. R. 64.
18. — Gundtzou, And., Mag., ∞ Mette Bang. U. B. V.: Esaias Fleischer, Casper Grot. 4 U.skr. Udst.: Kbhvn. 1. Mts. S. R. 88.
18. — Didrichsen, Helmer, i 10 Aar ∞ Maren Willumsdt. Dichmann. U. B. V.: Hdlsm.e Barth. Jensen og Jacob Nielsen. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst.: Kbhvn. 1. Mts. Ansøgn.: s. D. S. R. 89.
26. — Dreyer, Peter, Sekr., for nogle Dage siden ∞ Anna Cathr. Stricht van Hoffmerssel. Indl. U.skr.: P. D., A. S. Udst. paa Hollandsk: s'Gravenhaag 18. Mts. S. R. 97.
28. — Jensen, Søren, f. i Kongself, ∞ Maren Rasmusdt., f. i Hovstrup i Jyll. U. B. V.: Renteskr. Claus Jørgensen, Sejlm. Mikkel Christensen. Indl. U.skr. og Segl: S. J., C. J., M. C. Udst.: Kbhvn. 15. Mts. Ansøgn.: s. D. S. R. 104.
15. Apr. Jensen, Barthol., i 12 Aar ∞ Ingeborg Didriksdt. U. B. V.: Hdlsm.e Helmer Didriksen og Jakob Nielsen. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst.: Kbhvn. 11. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 126.
17. — Paynk, Ahasverus, Livmedicus, ∞ Kirsten Tidemannsd. U. B. V.: Thomas Bartholin, Vitus Bering. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst.: Kbhvn. 3. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 128.
18. — Pedersdt., Bente, Vognm. Baltzar Hansens Enke. U. B. V.: Skolem. Hans Pedersen, Sn. Jens Mortensen, Niels Pedersen Bagge. Indl. Segl: B. H., U.skr. og Segl: H. P., J. M., N. B. Udst.: Hels.ør 7. Apr. S. R. 132.
7. Maj. Ibsen, Mathias, Tolder, i 19 Aar ∞ Anne Block. U. B. Udst.: Hobro 26. Apr. J. R. 38.
21. — Lauritsen, Christen, Skipper, f. i Lunds Birk paa Mors, ∞ Kirsten Pedersdt. U. B. V.: Ditmer Bøfke og Barthold Stuve, Handelsmænd. Indl. U.skr.: C. L., D. B., B. S. Udst.: Kbhvn. 17. Maj. S. R. 170.
30. — Sørensen, Søren, f. i Kastrup i Jyll., ∞ Maren Nielsdt., f. i Ørslev paa Sjæll. U. B. V.: Anders Petersen og Christen Christensen. Indl. U.skr. og Segl: A. P., C. C., Segl: S. S. Udst.: Kbhvn. 11. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 179.
15. Juni. Galde, Kirsten Ellen af Tom m. m., ∞ Knud Skinkel. V.: Hendes Sv.e: Werner Parsberg, Børge Rosenkrantz og Jørgen Lange. Udst.: Viborg 1. Febr. 1662. N. R. 62.

20. Juni Skivholm, Peder Christensen, Kpl., i 30 Aar \oslash Wendel Christensdt. U. B. Han 80, hun 60 Aar. V.: Chrf. Hansen, Raadm. Henning Jacobsen, Johan Hansen. Indl. U.skr. og Segl: P. S., C. H., H. J., J. H.; Segl: W. C. Udst.: Køge 20. Maj. Ansogn.: 11. Juni. S. R. 189 f.
28. — Jacobsen, Henning, Raadm., i 10 Aar \oslash Cathr. Pedersdt. U. B. V.: Jacob Fos, Peder Christensen Skivholm, Svend Andersen. Indl. 5 U.skr. Udst.: Køge 17. Juni. Ansogn.: 19. Juni. S. R. 193 f.
1. Juli. Bildt, Anne til Tønderud. Br.: Jens B. Testeres til Br.søn: Anders Bildt til Næs. Udst.: Moss 24. Apr. 1666. N. R. 73 f.
5. — Hertel, Fr., af Culmbach, kgl. Færgemd. ved Gaabense, \oslash Anne Marie v. Wegelen (Wechlen) af Stift Bremen. U. B. V.: Amtskr. Hans Hansen, Stiftskr. Hans Chrf.sen Hiort, Ridefgd. Claus Lund. Indl. U.skr.: A. v. W.; U.skr. og Segl: F. H., H. H., H. C. H., C. L. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 30. Juni. F. R. 51.
8. — Christensen, Hans, Fyrbøder, f. i Kbhvn., \oslash Anna Jacobsdt. f. i Aalborg, U. B. V.: Renteskr. Jørgen Carstensen, Hdlsn. Laur. Christensen Bang. Indl. U.skr.: H. C., J. C., L. B.; Segl: J. C., L. B. Udst.: Kbhvn. 3 Juni. Ansogn. 20. s. M. S. R. 208.
19. — Clementsen, Christen, Skræder, \oslash Anne Hartes (Harters). U. B. V.: Laur. Pedersen Hylling, dsk. Skolem. Hans Olufsen. Indl. U.skr.: C. C., L. H., H. O. Udst.: Nykøb. p. F. 17. Juni. F. R. 56.
25. — Andersen, Christen, i 29 Aar \oslash Maren Nielsdt. U. B. V.: Overform. Søren Jørgensen, Niels Pedersen Hou. Indl. U.skr.: S. J., N. H. Udst.: Kbhvn. 2. Maj. S. R. 222 f.
10. Aug. Hee, Peder Pedersen, Pr., \oslash Formandens Enke, der har 2 Børn. Indl. Udst.: Øster Egesborg 30. Juli. S. R. 236.
13. — Heis, Jokum, Bager i Kbhvn; har i 12 Aar boet paa Chrhavn; i 20 Aar \oslash Marie Frandsdt. U. B. V.: Murm. Hans Jensen, Mikkel Mikkelsen. U.skr.: M. F., H. J., M. M. Ansogn.: 7. Juli. S. R. 240.
16. — Brahe, Christence, \oslash Jacob Lindenov. Hans Arvinger: Fru Christence L., Fru Ide L., Frk. Elisabeths Børn og afd. Sivert Urnes. Hustruens Arvinger: Oluf Daas Børn paa deres afd. Mors Vegne. Indl. U.skr. og Segl: C. B. Udst.: Hundslunds Kloster 24. Apr. J. R. 111.
16. — v. Taupadel, Sophie, \oslash Chrf. Bille. Testeres til: Elisab. Juul, Ove J.'s Enke. V.: Lene, Jens Nielsens Enke, Cath. v. Andersen, Jacob Nielsens Enke og Elisab. Olufsd. Indl. U.skr. Lene, J. N.'s Enke, C. v. A., E. O. Udst.: Randers 9. Juni. J. R. 112.
20. — Nielsen, Poul, \oslash Kirsten Mogensdt. U. B. V.: Simon Krich, Prok. Jens Nielsen Aarsleben, Anders Nielsen, Jost Jensen, Indl. U.skr.: P. N., S. K., J. A., A. N., J. J. Udst.: Kbhvn. 16. Aug. S. R. 247.
21. Aug. Altewelt, Jørgen, \oslash Anne Sørensd. U. B. V.: Hendr. Høyer, Evert Holst. Indl. U.skr.: J. A., H. H., E. H. Udst.: Kbhvn. 20. Aug. S. R. 248.

27. Aug. Baumann, Jorgen, Kl.smed, f. i Preussen, i rum Tid ∞ Elisabeth Zander, f. i Westphalen. Børnene døde. V.: Skræderne Soren Andersen Dværig og Rasmus Markussen. Indl. U.skr.: E. Z., S. D.; Segl: J. B., S. D., R. M. Udst.: paa Tysk: Kbhvn. 24. Aug. S. R. 258.
28. — Wichmann, Hans, Raadm., ∞ Kirsten Pedersdt., der var Enke ved Giftermaalet. U. B. sammen. Hans Dt.: Maren Hansdt., eneste Barn. Hustruens Far død for nogle Aar siden, hendes Mor for Maaneder tilbage i høj Alder: »paa det siete aar mere end 100«. V.: Borgm. Knud Jacobsen, Raadmændene Willum Jensen og Henr. Jørgensen. Indl. U.skr.: K. P., K. J., W. J., H. J.; U.skr. og Segl: H. W. Udst.: Odense 24. Juli. Ansøgn.: 3. Aug. F. R. 77.
22. Nov. Nielsen, Christen, Tømrer, i lang Tid ∞ Karen Hansdt. U. B. V.: Hdlsm. Erik Lauritzen, Kanc.forv. Rasmus Rasmussen. Indl. U.skr. E. L., R. R. Udst.: Kbhvn. 20. Sept. S. R. 295.
- 1668
3. Jan. Pogenberg, Fr., Tolder, i nogle Aar ∞ Anne Marie Rolands. U. B. V.: Andr. Wilcken, Hans Balch. Indl. 4 U.skr. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 31. Dec. 1667. S. R. 3.
16. — Jørgensen, Jens, ∞ Dorothe Jokumsdt. U. B. V.: Hans Husum, Claus Væboe, Indl. 4 U.skr. Udst.: Kbhvn. 14. Jan. S. R. 21.
20. — Rasmussen, Rasmus, i 24 Aar ∞ Maren Christensdt. U. B. V.: Birkefød. Niels Ipsen, Erik Ibsen i Roskilde. Indl. U.skr.: R. R., N. I., E. I.; Segl: R. R. Udst.: Roskilde 14. Jan. Ansøgn.: 27. Nov. 1667. S. R. 26.
8. Febr. Trolle, Niels til Troldholm. Har 2 Kuld Børn, ∞ Hille Rosenkrantz. Born: Corfitz T., Børge T., Holger T., Herluf T., Arvid T., Birgitte T., Mette T., Anne T., Lene T., vist død da, Hille T. Hans M.: Birgitte Rosensparre. Hans afdøde Sv.e: Otto Rud, Christen Scheel. V.: Erik Krag, Niels Juel, Niels Rosenkrantz. Konzept. Udst.: Kbhvn. 1. Okt. 1663. S. R. 44.
20. — Petersen, Roluf, Sk.kpt., i lang Tid ∞ Kirstine Steffelinsdt. U. B. V.: Hdlsm.e Lambert Mandel og Johan Ising. Indl. 4 U.skr.; Segl: R. P. Udst.: Kbhvn. 18. Febr. 1668. Ansøgn.: 17. Mts. S. R. 68. Kasseret, og et andet Brev udgaet 22. Febr. 1687.
20. — Himmelmann, Herman, Sn., ∞ Else Andersdt., da død. Dt.: Maria Hermansdt., for 2 Aar siden ægtede hun Sn. Augustinus Christensen. Hun døde 2. Juni 1667. 2 Børn, begge døde, for Moren. V.: Karl v. Mander, Hofsn. Hans Balche. Indl. 5 U.skr. Udst.: Kbhvn. 17. Juni 1667. Ansøgn. s. D. S. R. 69.
25. — Mortensen, Johan, i 24 Aar ∞ Anneke Johansdt. U. B. sammen. Dotres Mænd: Smed And. Knack, Henrik Henriksen. Hun har Børn og Børnebørn. V.: Vinhdl. Jacob Fuiren, Rentekr. Samuel Biener. Konzept. Udst.: Kbhvn. 6. Dec. 1667. S. Ü. 72.
29. — Rasmussen, Jens, ∞ Bendte Pedersdt. U. B. V.: Pr.? Hans Olsen, Lyder Harges og Peder Hansen af Bergen.

- Udst.: Bergen 1. Febr. N. R. 30. Se ogsaa N. R. 74 af 8. Maj 1669.
9. Mts. Krabler, Markus, Garver fra Wendling i Schwaben, ∞ Maren Eskildsd. af Kbhvn. U. B. V.: kgl. Destillatør Nic. Holst, Sadelm. Liborius Mannes. Indl. U.skr.: M. K., N. H., L. M.; Segl: Samme. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 6. Mts. S. R. 83 f.
26. — Godske, Johan, i rum Tid ∞ Martha, Daniel Campregts Dt. U. B. V.: Pr. Math. Hillebrandt, Sukkerbager Gerdt Bierman, Skom. Jokum Wielandt. Konzept. Udst.: Chr.havn 18. Mts. S. R. 101.
3. Apr. Lindemann, David, Drabant hos Kongen, i rum Tid ∞ Anne Schlützen, begge fra Demmin i Pommern. Børnene døde. V.: Drabant Claus Holst, Johan Mortensen, Grovsmed Andr. Knache. Indl. U.skr.: D. L., A. S., C. H., J. M., A. K.; Segl: Samme, undtagen A. S. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 18. Juli 1667. S. R. 108.
10. — Eriksen, Peder, i 28 Aar ∞ Birgitte Pedersdt. U. B. V.: Willum Mogensen, de Fattiges Forstander: Mads Jensen, Indl. U.skr. og Segl: W. M., M. J.; Segl: P. E. Udst.: Chr.havn 12. Mts. Ansøgn.: 14. s. M. S. R. 116.
23. — Kierurt, Johan, i mange Aar ∞ Ingeborg Clausdt. v. Busk. U. B. sammen. V.: Bergmedicus Niels Andersen, Raadm. paa Chr.havn Peter Lützen, Hdlsm. Herm. Jæger. Indl. 5 U.skr. Udst.: Hels.ør 18. Apr. Ansøgn.: 20. s. M. S. R. 130.
28. — Pedersen, Jens, af Usserød Mølle, der har boet 23 Aar i Hels.ør, i 23 Aar ∞ Bente Povlsdt. U. B. V.: Vinhdl. Johan Lehn, Overform. Søren Jørgensen, Chr. Beverlin og Claus Bonnix, Hdlsmænd. Indl. U.skr.: B. P., S. J., Chr. B., Cl. B.; Segl: J. P. Udst.: Kbhvn. 24. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 142.
2. Maj. Rostgaard, Hans, Fiskem., ∞ Kirsten Pedersdt. U. B. V.: Sv.en Mikkel Hansen, Toldskr. i Hels.ør, »voris kiere søster« Maren Pedersdt., Mikkel Hansens, Prov.skr. Hans Hansen, Køkkenskriver Claus Sohn. Indl. U.skr.: M. P.; U.skr. og Segl: H. R., K. P., M. H., H. H., C. S. Udst.: Krogerup 29. Juli 1667. S. R. 144.
6. — Gotlender, Søren Povlsen, Pr. i Slangstrup, ∞ Sophie Olufsd. U. B. Indl. 2 U.skr. Udst.: 26. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 118 f.
1. Juni. Dal, Svend Hansen, i mange Aar ∞ Dorthie Nielsdt. U. B. V.: Haagen Olufsen, Jens Povlsen. Indl. U.skr. og Segl: S. D., H. O., J. P. Udst.: Kbhvn. 5. Maj S. R. 172.
2. — Hansen, Niels, ∞ Elisabeth Christensdt. U. B. Testeres til: hendes Ss., Maria Christensdt., der har ført Huset for dem. V.: Raadm. Stephen Olsen og Byskr. Niels Simonsen. Udst.: Grenaa 14. Febr. J. R. 102.
16. — Gersdorf, Lisbet Sophie, ∞ Melchior Juell. Udst.: Hindfels 1. Maj. J. R. 111.
17. Juni. Clemendsen, Clemend, ∞ Kirsten Madsdt. Udst.: Skanderb. 12. Mts. 1664. J. R. 113.
18. — Runkel, Niels Andersen, Kobm., i ca. 24 Aar ∞ Cathr. v. Øsede. U. B. V.: kgl. Destillatør Nic. Holst, Barber

- Adam Dan. Aspach. Indl. U.skr. og Segl: C. v. Ø., N. H. A. A. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 4. Juni. S. R. 188.
27. Juni. Brandt, Casper, Borgm., i mange Aar ∞ Anna Poulsdt. U. B. Indl. U.skr.: C. B., A. P.; Segl: C. B. Udst.: Korsør 12. Juni. S. R. 198 f.
27. — Schönfeldt, Peter, ∞ Anna Kohlen, tidligere ∞ Wilh. Klaumann, der efterlod 5 Sønner. V.: Arve Lauridsen Bye, Hans Figenskov. Indl. 4 U.skr. Udst.: Kbhvn. 26. Maj. Ansøgn.: s. D. S. R. 200.
1. Juli. Munk, Pors Christensen, Pr., en Tid lang ∞ Inger Nielsdt. U. B. V.: Pr.e Hillebrand Hansen Toxværd, Peder Pedersen Syv. Indl. Udst.: Strøby 12. Apr. S. R. 207.
18. — Gersdorf, Sophia Amalia, ∞ Admiral Jens Rodsteen. Indl. U.skr. S. A. G. Udst.: Kbhvn. 15. s. M. S. R. 224.
3. Aug. Skram, Maren til Hammergd., ∞ Baltzar Gevertz v. Obelitz. Hendes Ss.: Jfr. Ellen Eriksdt. S. Testatrix' Ss.barn: Jfr. Alhed Pohl (Pahlen). V.: Woldemar Skram til Ørndrup, Claus Juel til Vosborg, Erik Krag til Bramminge og Christen Lange til Dejbjerglund. Konzept. Udst.: Viborg 24. Jan. 1662. J. R. 148.
23. Spt. Hartwig, Jørgen, til Skovgaard, ∞ Kirsten Rothkirch. Indl. U.skr. og Segl: J. H. Udst.: Kbhvn. 13. Maj. F. R. 79.
15. Okt. Christensen¹⁾, Chr., f. i Lundenæs Len, ∞ Mette Thomasdt., f. i Salling. U. B. V.: Peder Madsen, Jacob Sørensen. Konzept. Udst.: Kbhvn. 2. Sept. S. R. 295.
24. — Pedersen, Iver i Hjelm, Stege Sogn, i mange Aar ∞ Kirsten Pedersdt. U. B. V.: Toldinsp. Math. Melhorn, Hans Hum. Konzept. Udst.: Kbhvn. 18. Okt. S. R. 303.
27. — Mortensen, Jens, Sn., i 28 Aar ∞ Margr. Hansdt. U. B. V.: Hans Pedersen, Søren Sørensen Weiby. Konzept. Udst.: Hels.ør 23. Maj. S. R. 308.
30. Nov. Bendsen, Svend, af Halland (paa Gaarden Petterstrup), nu i Kbhvn., ∞ Maren Andersdt., f. i Haderslev. U. B. V.: Vincents Hansen, Peder Madsen. Konzept. Udst.: Kbhvn. 20. Nov. S. R. 344.
3. Dec. Throelsen, Peder, ∞ Anne Thønnsdt. Hans Halvss.dt.: Ragnild Lauridsdt. Hans Spøgerske er en fattig Enke. Fosterdt.: Lisebet Henriksdt. og Anne Cathr. Udst.: Kragerøen 27. Aug. N. R. 168.
9. — Nielsen, Iver, ∞ Else Jensdt. U. B. V.: Borgm. Peder Pedersen, Rentekr. Peder Jensen Randers, i Kbhvn. Udst.: Sorø 14. Spt. S. R. 354.
15. — [Hasle], Anders Nielsen, Pr. i Ry, ∞ Karen Torkildsd. U. B. V.: Forv. paa Sonnerup, Peder Pedersen, Herr.fgd. Hans Tausen Mortensen. Konzept. Udst.: Kbhvn. 27. Okt. S. R. 360.
22. Dec. Mortensen, Laur., ∞ Anna Larsdt. U. B., V.: Vinhdl. Jacob Fuiren, Knapm. Severin Hershauf. Konzept. Udst.: Kbhvn. 21. Dec. S. R. 363.

¹⁾ I Regiſtret ſtaar efter dette Navn »Ciøbinge«, vel fordi Skriveren ikke har kunnet læſe det Kendingſnavn, Teſtator ønskede at føre og ſom muligviſ har endt paa »iøbinge«.

29. Dec. Banner, Erik, ∞ Sophie Rosenkrantz. U. B. Hendes Ss.: Fru Lisabeth R., Otte Christoffers Dt. Udst.: Boserup 28. Nov. 1656 og 28. Maj 1657. N. R. 178.
- 1669
2. Jan. Heynen, Jans, ∞ Anna Cathr. Wilders. Indl. 2 U.skr. Udst. paa Hollandsk: Hels.ør 29. Dec. 1668. S. R. 1.
8. — Andersen, Niels, f. i Halland, i ca. 25 Aar ∞ Sidsel Nielsdt., f. i Jyll. Børnene døde for rum Tid siden. Begge ca. 60 Aar gl. V.: Brygger Peder Sørensen af Hels.ør og Hans Nielsen af Kbhvn. Indl. U.skr.: N. A., P. S., H. N. Udst.: Hels.ør 30. Spt. 1668. Ansøgn.: 4. Jan. 1669. S. R. 9.
9. — Gudmandsen, Poul, i mange Aar ∞ Anna Sørensd. U. B. V.: Berent Antoni, Mogens Pedersen. Indl. U.skr.: A. S.; U.skr. og Segl: P. G., B. A., M. P. Udst.: Kbhvn. 6. Jan. Ansøgn.: s. D. S. R. 10.
20. — Thomsen, Peder, Bager, i lang Tid ∞ Ursilla Hindebrands. U. B. V.: Jokum Frideholt, Rasmus Fisker, David Schwartz Henr. Ahlers. Indl. U.skr.: H. A.; Segl: og U.skr.: P. T., J. T., R. F., D. S. Udst.: Kbhvn. 22. Nov. 1668. Ansøgn.: 23. Dec. s. A. S. R. 25.
20. — Nielsen, Jens, ∞ Kirsten Willumsdt. V.: Hdism. i Kbhvn. Sivert Flohr, Iver Nielsen af Sorø. Koncept. Udst.: Sorø 6. Juni. S. R. 28.
30. — Mogersen, Niels, Brygger, ∞ Birgitte Nielsdt. U. B. sammen. V.: Pr.hør Nicol. Lundt, Brygger i Kbhvn. Niels Nielsen. Indl. U.skr. og Segl: N. M., N. L., N. N. Udst.: Chr.havn 19. Jan. Ansøgn.: s. D. S. R. 40.
30. — Tiel, Hans, Sn., død ca. 6. Jan. 1669, ∞^1 Maren Tygesdt. Deres Søn: Johan T., 5 Aar gl. Testator ∞^a Skræder Hans Hansens Steddt. Testators M.: Anne, Johan Engelbrechts, død 21. Okt. 1668. Hans Ss.: N. N. ∞ Sn. Rasmus Caspersen. Testators Br.: N. N. i Reval. V.: Jens Jensen Fischer, Cort Pop. Indl. U.skr.: H. T., J. F., C. P.; Segl: H. T. Udst.: Kbhvn. 6. Jan. Ansøgn.: af 9., 16. og 23. Jan. S. R. 42.
8. Febr. Mikkelsen, Anders, ∞ Mette Sørensd. U. B. V.: Chr. Kraft, Christen Povlsen. Indl. 4 U.skr. og Segl. Udst.: Kbhvn. 6. Febr. Ansøgn.: s. D. S. R. 55.
10. — Friis, Herman Hansen, kgl. Drabant, i mange Aar ∞ Lisabet Caspersdt., begge Udlændinge. U. B. V.: Prof. Erasmus Vinding, Raadm. Hans Pedersen Bladt. Indl. U.skr.: E. V.; U.skr. og Segl: H. F., L. C., H. B. Udst.: Kbhvn. 9. Jan. S. R. 58.
20. — v. Arenstorff, Fr., Ob., ∞ Aug. Elisab. Rumohr. Ægtepagt paa Tysk. V.: Vilh. R., Ditlev R., Kay R., Otto R., Theodosius R., Fr. R., Claus v. Buchwaldt, Henr. Reventlow (Br. og Sv.). Indl. U.skr. og Segl: Alle, undtagen A. R. Udst.: Kbhvn. 30. Jan. S. R. 71.
23. — Flensborg, Peder Jacobsen, Raadm., ikke tiltraadt, i rum Tid ∞ Else Rasmusdt. U. B. Indl. U.skr.: E. R.; U.skr. og Segl: P. F. Udst. Kbhvn. 25. Spt. 1668. Ansøgn.ør 10. Okt. 1668, 25. Febr. 1669. S. R. 73.
1. Mts. Schumann, Hans Gabrielsen, i rum Tid ∞ Maren Henr.dt. U. B. V.: Overform. Søren Jørgensen og Hdism. Laurids

- Nielsen, begge af Kbhvn. Udst.: Kbhvn. 24. Febr. N. R. 34.
3. Mts. Nielsen, Jens, i rum Tid ∞ Bodil Olufsd. Han har Rungsted Kro. V.: Søren Jørgensen, Laur. Nielsen. Konzept. Udst.: Kbhvn. 11. Spt. 1668. S. R. 87.
6. — Ruhe, Jokum, Bøsse., ∞ Anne Hendr.dt. V.: Henr. Møller, Hans Petersen. Konzept. Udst.: Kbhvn. 9. Febr. S. R. 91.
6. — Jensen, And., ∞ Johanne Sibilla v. Eschouen. V.: Renteskriverne Samuel Biener og Peder Madsen. Indl. 4 U.skr. Udst. Kbhvn. 28. Febr. Ansøgn.: 28. s. M. S. R. 93.
20. — Dreyer, Steffen Ibsen, i rum Tid ∞ Giertrud Jensdt. U. B. V.: Peder Olufsen, Willum Mogensen. Indl. U.skr.: G. J., P. O.; U.skr. og Segl: S. D., W. M. Udst.: Chr.havn 10. Mts. Ansøgn.: s. D. S. R. 118.
30. — Jensen, Peder, Slagter, f. i Haderslev, ∞ Maren Rasmusdt., f. i Skaane. U. B. V.: Slagter Christen Jensen, Niels Mikkelsen. Indl. U.skr.: P. J., C. J., N. M. Udst.: Kbhvn. 27. Mts. Ansøgn.: s. D. S. R. 123.
6. Apr. Madsen, Jens, ∞ Karen Jakobsdt. U. B. V.: Johan Schroder og Jørgen Pedersen af Bergen. Udst.: Bergen 6. Apr. N. R. 70.
19. — Pedersen, Christen, kgl. Drabant, f. i Wetterup (Vittrup i Lindknud Sogn) i Riberhus Len, ∞ Maren Jensdt., f. i Suldrup, Hornum Hd. U. B. V.: Niels Runkel, Christen Christensen. Indl. U.skr.: N. R., C. C., Segl: C. P. Udst.: Kbhvn. 26. Mts. Ansøgn.: s. D. S. R. 143.
21. — Mercher, Cort Henr., ∞ Magd. Rohde. U. B. sammen. V.: Vinhdl. Hendr. Wærner, Renteskr. Jørgen Hansen. Indl. 4 U.skr. og Segl (Hustruen bruger Mandens Segl). Udst.: Kbhvn. 16. Apr. S. R. 146.
22. — Wind, Niels Hansen, Købm., ∞ Kirsten Clausdt. U. B. V.: Mag. Anders Guntzou, Bertel Jensen. Indl. 4 U.skr. Udst.: Kbhvn. 20. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 149 a.
26. — Moth, Poul, Dr., i 28 Aar ∞ Ida Burennæi. Ældst Søn: Rudolph M., før i Udlandet. Andre Børn: Mathias M., studerer Kirurgi og Medicin i Paris, Sophia Amalie M. og 2 andre Døtre. Indl. U.skr. og Segl: R. M. Udst.: paa Tysk: Kbhvn. 15. Apr. Ansøgn.: s. D. S. R. 149 b.
13. Maj. Laursen, Erik, ∞ Inger Pedersdt. U. B. V.: Thomas Eggebrecht, Renteskr. Peder Madsen. Indl. 4 U.skr. og Segl (Hustruen bruger Mandens). Udst.: Kbhvn. 4. Maj. Ansøgn.: s. D. S. R. 162 a.
17. — Andersen, Thomas, Kpt.ltn., i Norge, i rum Tid ∞ Karen Pedersdt. U. B. V.: Søren Jensen og Hans Wienberg. Indl. U.skr. og Segl: T. A., S. J., H. W. Udst.: Kbhvn. 4. Maj. S. R. 164.
9. Juni. Svendsen, Brynjolf, Bisp paa Island, ∞ Margr. Haldorsdt. Hans 3 Br.: Gissur, Bjørn og Thorleif Svendsen. Hendes Br.: Bendix og Haldgrim Haldorsen. Testeres til: deres afdøde Dt.s uægte Søn: Thorder Dadeson. (Da Vidnernes Tal er særlig stort her, udelades de for at spare Plads). Udst.: Hole 21. Apr. 1667, Skalholt 4. Juli 1668. N. R. 94.

19. Juni. Hoyer, Samuel, Mundskænk hos Pr. Jorgen, en Tid lang
 ∞ Anne Pedersdt. Brandt. U. B. V.: Hdlsm.e Jens Jensen
 Wissing og Jens Ibsen. Indl. U.skr. og Segl: S. H., J. W.,
 J. I. Udst.: Kbhvn. 2. Juni. S. R. 201.
30. — Iversen, Chr., Sorenskr., i 5 Aar ∞ Karen Frederiksd.
 U. B. Udst.: Mandal 21. Maj. N. R. 115.
31. Juli. Ravn, Claus Iversen. Raadm., for gift, nu ∞ Cathr. Povlsdt.
 V.: Dr. Peder Resen, Borgm. her og Raadm. Baltzar
 Sechmann. Indl. U.skr. og Segl: C. R., P. R., B. S. Udst.:
 Kbhvn. 28. Juli. S. R. 239.
17. Aug. Heitmann, Hans, ∞ Anne Reinholdtsdt. V.: Hdlsm.e
 Ditmer Bofke og Torben Pedersen. Indl. 4 U.skr. og
 Segl. Udst.: Kbhvn. 6. Aug. S. R. 256.
21. — Ibsen, Peder, i rum Tid ∞ Boel Markusdt. U. B. V.:
 Chrf. Bolt og Povl Madsen af Nyborg. Indl. 4 U.skr. og
 Segl. Udst.: Nyborg 2. Aug. Ansogn: s. D. F. R. 52.
31. — Rasmussen, Axel, »Fischafts (5 Skafte-) Vævere, en
 Tid lang ∞ Inger Jensdt. U. B. V.: Peder Finde (Feinn),
 Anders Svendsen. Indl. U.skr.: A. R., P. F., A. S. Udst.:
 Kbhvn. 12. Aug. S. R. 275.
15. Spt. Andersen, Christen, en Tid lang ∞ Kirsten Christensdt.
 U. B. V.: Hdlsm.e Bertel Jespersen og Jens Nielsen. Kon-
 cept. Udst.: Kbhvn. 18. Aug. S. R. 279.
21. — Lorentzen, Claus, fhv. Sølvpop og Toldbetj. i Dragor,
 Chr. Simonsen, Kontrakt. C. L. ∞ Margr. Simonsdt.,
 C. P.s Søster. C. L.s Svogerske: Karen Andersdt. V.:
 Proviantm. Poul Cornelissen, Andreas Beyer. Konzept.
 Udst.: 10. Dec. 1668. S. R. 287.
16. — Rasmussen, Mads, i rum Tid ∞ Kirsten Robrings. V.: Jacob
 Nielsen, Baltzar Bulhagen, Henr. Hoyer, Herman Robring.
 Konzept. Udst.: Kbhvn. 26. Okt. 1668. S. R. 319.
16. — [Slangerup], Hans Olufsen, ∞ Maren Olufsd. U. B. V.:
 Pr.e Willatz Olufsen til Greve Sogn og Johan Jacobsen
 [Roeskilde] til Snoldelev og Thune S. Konzept. Udst.:
 Havdrup 21. Maj. S. R. 320.
19. — Cornelissen, Richert, Raadm., ∞ Archie Henrdt. V.: Gerdt
 Pohlmann og Anders Christie, Johan Carstensen Wilden-
 rath, Harmen Schultz, Cornelis Ruysen og Testators to
 Sønner, Cornelis og Claus Richertsen. Udst.: Bergen 13.
 Maj 1667. N. R. 193.
9. Dec. Nielsen, Oluf, i lang Tid ∞ Anne Jensdt. U. B. V.: Peder
 Hansen, Peder Mikkelsen Lerke. Konzept. Udst.: Kbhvn.
 19. Nov. S. R. 392.
17. — Thomsen, Thomas, Murm. da død, i rum Tid ∞ Cath.
 Hansdt. U. B. V.: Konrektor Markus Bielefeldt, Peder
 Ibsen, Enevold Brun, Hans Christensen, Chrf. Spystrup.
 Konzept. Udst.: Hillerød 23. Nov. S. R. 402.
18. — Andersen, Halvor, Sk.kpt., ∞ Karen Sorensdt. U. B.
 V.: Sk.kpt.e Rolf Petersen og Hans Nissen. Konzept.
 Udst.: Kbhvn. 10. Dec. S. R. 497.
20. — Pedersen, Thomas, ∞ Maren Hansdt. U. B. V.: Pr. Niels
 Andersen Aslev i Kollerup og Skræm Sogne, Niels Chri-
 stensen af Kbhvn. og Gude Hansen i Thorslev. Konzept.
 Udst.: Aalegaard i Skræm Sogn. 28. Nov. J. R. 218.

28. Dec. Sørensen, Hans, længe ω Maren Jørgensdt. U. B. V.: Peder Toersen, Jens Sørensen. Koncept. Udst.: Kbhvn. 23. Dec. S. R. 419.
- 1670
5. Jan. Jørgensen, Peder, ω Trine Jørgensdt. U. B. V.: Johan Drøger. Niels Mouritsen . Koncept. Udst.: Kbhvn. 1. Jan. S. R. 4.
11. — Jacobsdt., Birgitte, f. i Ringsted, ugift. Hos Borgm. Claus Povlsen, hendes Lavvæрге. Hendes eneste Br. død for kort Tid siden. I Testatrix's Navn underskrevet af Lds.dommer Oluf Brockenhuus og Jesper Sørensen Hiort. Indl. U.skr. og Segl: O. B., J. H. Udst.: Ringsted 17. Dec. 1669. S. R. 14.
12. — Elsebe, Chr. Kocks Enke. Besvogret med kgl. Sukkerbager Johan Watzen i Anl. af dennes 1ste Giftermaal med Anne Schonow, hendes afd. Mands Dt.dt.; hun har i over 13 Aar boet hos ham. J. W.s Barn i 1ste Ægteskab: Johan W. d. Y. V.: Johan Georg Merker og kgl. Musikus Hans Petersen. Koncept. Udst. paa Tysk: Kbhvn. 8. Jan. S. R. 17.
17. — Hansen, Søren, ω Birte Nielsdt. U. B. V.: Niels Mouritsen, Peder Jørgensen, Indl. U.skr. og Segl: S. H., N. M., P. J. Udst.: Kbhvn. 15. Jan. Ansøgn.: s. D. S. R. 21.
21. — Nielsen, Niels, Farver. Hustruen er død, hans M. lever. Dt.: Kirstine Nielsdt.; hendes Lavvæрге: Brygger Vincentz Hansen. Søn: Niels Nielsen. V.: Skom. David Alvert, Willum Mogensen, Jørgen Nielsen. Koncept. Udst.: Kbhvn. 22. Spt. og 29. Nov. 1669. S. R. 30.
5. Febr. Henriksen, Henr., Brygger. Er Stedfar til Herredstingskriver Mads Nielsens Hustru, Lisebet Clausdt., til hvem der testes. Vidner til et Tingsvidne af 31. Jan.: Skræder David Meinke, Johanne Sørensd. Koncept. S. R. 43.
-

Familieoptegnelser af Johannes og Christian Friedenreich, Fader og Søn, Apothekere i Aalborg.

Meddelte af **Inger Klüver.**

Nedenstaaende egenhændige Optegnelser, nedskrevne paa fire dobbelte Folioblade, der oprindeligt maa have været anbragte i en Familiebibel, har tilhørt Kammersekretær Jacob Riise, død 1872 (se Fra Arkiv og Museum Serie II, 1, 160), og ejes nu af Meddeleren. De er paabegyndt 1665 af Johannes Friedenreich, Apotheker i Aalborg, Stamfader til den endnu blomstrende Slægt af dette Navn, f. 1641 † 1690, Søn af hertugelig eutinsk Geheimkammersekretær Daniel Friedenreich, Kanonikus i Lübeck (jfr. A. H. Nielsen, Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg 1879—80, 364). Hans sidste Optegnelse er fra 1687, hvorpaa Sønnen Christian, f. 1680 † 1726, der overtog Apotheket efter Moderen, har fortsat Optegnelserne indtil 1716. Lengnick har udarbejdet en ret ufuldstændig Genealogi over Slægten.

J e h o v a l

Anno 1665, 5. Julii Bekom ieg Johannes Friedenreich, Hans Kongl. Mayst. min allernaadigste Konges og Arfherris Fridericii Tertii allernaadigste Bestallings Bref og blev antagen at være Apothecker udi Aalborg, som siden af voris itzige Allernaadigste Arffve Herre og Konning Christiano Qvinto den 16. Septembris Ao 1673 allernaadigst er blefven confirmeret. 21. Julii kom jeg derpaa udi Aalborg at anrette mit Apothecke, og hafde min Broder Daniel Friedenreich¹⁾ med mig i Følgeskab, som war hos mig it par Aars Tiid, og siden efter at hand hafvde udj nogle Aar reiset i fremmede Lande, er hand ogsaa allernaadigst antagen til Apothecker udi Viborg. 3. Decbris. Efter den barmhiertige Guds beskikkede Raad og Slutning i Himmelen bekom ieg ved den weledle og hojlærde Mands Herr Doctor Nicolaus Benzon, Senior Med. & Philos. Doctoris og Equit: Divi Marci, som af mig der til war ombedet, af Herr Daniel Calovio, Consule primario, Tilsagn paa hans kiereelskende Daater Dydedle Møe M a g d a l e n a C a l o w i n, som og siden udi welb. Herr Doctor Benzons og andre hæderlige og høyfornemmes Nærværelse ved en Aftens Maaltid udi Glæde blef confirmeret.

¹⁾ Daniel F., 1645—1706.

Anno 1666 11. Martii stod derefter udi Jesu velsignede Nafn vor Brøllupsfest udi Compagnie Huuset her i Aalborg udj en stor, høifornem og berømmelig Forsamling, effter at jeg og min Allerkiereste ware copuleret af Magistro Jacobo Hansen udi St. Bodels Kireke uden nogen forregaaende Troloffvelse. Gud gifve, at dette Voris Ecteskab, som med Gud er begynt christelig i Welsignelse og Glæde, maa fremførís og i Himmel-Saalighed endis.

An. 1666 13. December Luciaë Dag paa en Torsdag Morgen imellem 4 og 5, hafver den trofaste Gud naadeligen forløset min Allerkieriste og velsignet os i voris Egteskab med en Himmelplante, en ung Daater *Mette*, som er opkaldet efter hendis gode salig Beste Moder *Mette Grubbe* og er Søndagen derefter dend 16. Decbris blefven deelagtig udi den hellige Daab ved Hr. Magister Jacob Poulsen, Sogne Præst udi vor Frue Kircke. Hendes Fadder er: 1. Hr. Borgemester Daniel Calow, 2. Hr. Doctor Nicolaus Benzon Senior, 3. Sidsel Grubbe Sr. Jacob Johansen Raadmands, 4. Catharina Calow, Sr. Lucas Hansen Tolders.

Gud lade hende vel opwoxe' og arbeide paa Gudfrygtighed Skikkelighed og loflige Dyder, Hans hellige Nafn til Ære og os Forældre til Glæde, at hun, som er den første Grøde og eldste, maa være it god Exempel for hendis yngre Søskende og self omsider niude Velsignelse og Saalighed.

O Du Gudfrygtige Læsere, see nu, hvorledis hendis Afgang var af denne slemme Verden, og betenck hierteligen hvor uvis din Dødstime er.

Hun var sine kiere Forældre, saalænge hun levede, en lydig og allerkieriste Daater, hvorfore hendis Død var dem desto smerteligere og allermeest bedrøvelig og ynckelig, fordi hun paa saa jammerlig en Maade maatte ende sine Dage.

Thi Anno 1688 den 21. Septembris tog hendis allerkieriste nu salig Fader hende fra Alborg med sig til Kiøbenhavn, og det af den sær faderlige Affektion hand baar til hende, paa det hun der kunde besøge sin kiere Faders Slegt og Venner, men der hendes kiere Fader med hende der nogen Tid havde fortøvet i Kiøbenhavn og medlertid alting hvad rart var at see, ladet viise, tog hand den 17. Decembris samme Aar en kierligst Afskeed med hende, og efter hendis egen og kiere Herr Far Broders, Seigneur Christopher Heerfordts og hans Kieristis Begiering gav hende Forlov at blive der i sin kiere Hr. Far Broders Huus indtil hand igien vilde hiemkalde hende (men hun kom til det beste Hiem). Hvorfore, efter at hun nogen Tiid der hafde vaarit, hendis kiere Fader skrev hende til den 28. Martii 1689, at hun maatte lave sig til at reise hjem igien, helst eftersom hendis kieriste Moder

var svag og skrøbelig, saa at hun ey kunde fra Huuset og for- medelst hendis kiere Moders Opvartning undværer. Men hun svarte strax med ald lydige Ærbødighed, at hun skulde sine For- ældris Befaling adlyde, dog begierde, at maatte blive der nogit saasom Sommeren stod for; tilmed saa hafde hun Lyst at see et kosteligt og rart Opera, som var anstillet og gjort Hans Konge- lige Mayestet til Ære og blev præsenterit paa Hans Fødselsdag den 15. Aprilis, og siden den 19. Aprilis for andre fornemme Folck som en raritet skulde holdis, hvilcket ogsaa skeede til allis Ulycke, saa denne Dag, denne Fredag den 19. Aprilis maae kaldis en Jammerdag, og er en uforglemmelig Dag. Thi hun fuldte samme Dag hen med sin kiere Broder Christopher Diete- rich og kiere Far Brødre Børn til dette Opera-Huus, som var opbyggt af bare Træ Breder ved Enden af Enke-Dronningens Slot Amalien Borg og var inden, udj allevegne ganske omsatt og beklædt med mangfoldig Eenebær Riis og mellom disse Riis var allevegne satt Olielamper af Glas. Men see hvad skeer der? Efter at Folckene nep havde vaaret inde et Qvarter, da kom der en jammerlig Skrig at der var Ildløs, hvilcken Ulycke skeede af en Lampe, som gick i Stykker af Varmen og strax antendte, hvorføre alle Folckene som meesten kom ind af een Dør, søgte at vilde ud af samme, men som Døren var lidle, at der var ingen Rom at komme ud, da undertrod den ene den anden, saa at der var ingen Redning før Ilden omspente det ganske Huus, saa at somme døde af Forskreckelse, tomme qvæltis baade af Ryggen og den store Trynge, og andre opbrændte levendis; ingen kunde frelse den anden, icke Manden sin Hustru, icke Broderen sin Syster. Denne Ulycke maatte dette Salig Guds Barn udstaa, da hendis Broder, som sad paa samme Benck hos hende, ved Guds Allmegtighed underligen af den forfærdelige Lue undgick, som strax andendags Morgen opsøgte hendis døde Legome, som dog Gudskeelov var heel og ubeskad, thi hun var undertrygt af de mangfoldige Mennsker, saa Ilden ey kunde opbrænde hende, blev derfor ført hiem til sin kiere Fætters Huus, hvis Daatter og Broder Daater med mange af voris Venner, ia, andre mange Siele nogle Hundrede maatte i denne grumme Ild opoffre deris Liv, hvorføre hun 2 Dage derefter om Aftenen blev hensat i den Tyske St. Peders Kirke udi et Capell og blev der den sædvanlige Ceremonie med Jordpaakastelse af Doctore Johanne Lassenio Sct. Th: Professore forrettit. Men som hendis Forældre elskte hende saa inderligen, siuntis de dog at have nogen Trøst dersom de hafde hendis Lig hiemme, hvorføre hendis Broder, som ey kunde faae hende levendis ud med sig, bragte hende død til Aal- borg, hvor hun strax Dagen effter Ankomsten den 26. May samme

Aar blev taget af Skiberommet og med hæderlige og højfornemme Folckis Comitatus henført til vor Frue Kircke og der nedsat i sine Forældris Grav. Der hviler hun til den yderste Dag. Wi maa vel med Sorrig tencke, at hun har udstaaet stor Pine, men vi maa og trøste os, at hun med saa mange Guds Børn er ligesom paa Eliæ gluende Vogn opfaren til Himmels, hvor ingen Pine rører hende. Hun døde vel frisk og sund i hendis blomstrende Alder, men hun har faait for det forgiengelig det uforgiengelig, for det timelig det evige Himmerige, hvor ingen Aar, Dage eller Alder regnis; Hun døde vel om Sommers Tid men er nu der, hvor der hvercken er Sommer eller Vinter, Hede eller Frost, mens nyder en overvættis usigelig Glæde i Evighed, hvor hun har faait den ypperste Brudgom Jesum Christ.

O, Menniske tenck, io icke, at disse Mennisker, som saa elendig undkom, vare Syndere fremfor andre, men bed Gud, at Du maa være bereed, naar, hvor og paa hvad Maade hand vil kalde Dig fra dette jordiske Herberge, paa det Du kand komme i de himmelske evige Boliger. Gud hielp os Amen.

(2.)

Anno 1668 12. Septbr. Paa en Løverdags imellem 12 og et ved høy Middags er min første Søn **D a n i e l** kommen til denne Werdens Lius, og Fredagen derefter, som war dend 18. ditto døbt af Mag. Jacobo Paulin, Sognepræst i Wor Frue Kirke. Hans Fadder er: 1. Sr. Christoph. Heerford, voris kiere Fader, 2. Sr. Tøger Lassen, Kongl. Land Commissarius, 3. Sr. Harding Petersen, 4. Mad. Zidsell Jürgensdaater, Hr. Borgmester Christian von Ginceln, 5. Mad. Dorothea Berings Assessor Mogens Willemsens.

Aar 1675 den 9. July haver Vor Herre igien tagen denne Voris kiære liden Søn. NB. Hand var opkaldet efter min Kieristis salige Fader Hr. Borgemester Daniel Calou.

(3.)

1669, den 20. Decbr. Om Maandag Morgen mellom 6 og 7 kom min anden elskelige Søn **C h r i s t o p h e r D i e t e r i c**¹⁾ til denne Verdens Lius og blev Maandagen efter, den 27. ditto paa anden Juledag døbt udi St. Budolphi Kiercke af Sogne Præsten Magistro Jacobo Hansøn. Hans Faddere ere: 1. Hr. Borgmester Hendrich de Hemmer, 2. Seigneur Julius Friederic Friedenreich, Kongl. Maytts. udi Swerig Hoff Apothecker i Stockholm, 3. Seign. Christopher Heerfordt junior, Apothecker i Kiø-

¹⁾ Død 1706 som Stiftsprovst og Præst i Aalborg.

benhavn, i sin salig Faders Sted, 4. Madame Karen Hansdaater Hr. Borgmester Daniel Calous Kieriste, 5. Mad. Jacobi Schytt, Seign. Bagge Laursons.

Gud regiere hannem med sin Hellig Aand til alle gode Dyder!

Denne fornevnte voris nu eldste Søn er strax efter sin Alders Maade holt til Skolen og med gudsfrygtig Optugtelse informerit, først i den Danske og Tyske Skole udi Regne og Skrive Kunst og siden ladet ham her hiemme oplære udj Latinen udj mit Huus af mange Præceptoribus i nogle Aar indtil hand der effter en 2 Aars Tid den public Skole freqventerede, hvor fra hand af høylærde Magistro Severino Ware, Rectore, til Academiet i Kiøbenhavn er dimitterit og 1687 udi de hæderlige Studenters Tall blev indskrevet, icke uden vi Forældris store Glæde, som strax in Majo Aaret derefter sustinerede Examen Philosophicum med Reputation og Ære, lagde saa sliktig Vind paa og studerede sin Theologie udj den Weledle- og Høylærde Doctoris og Professoris saa velsom in Consistorio Assessoris, fornemme Theologi Hectoris Gothfried Masii Huus og under ham mange Collegia opvartede med stor Nytte, thi hand derefter undergav sig Examen Theologicum, hvor hand sig med Ære bestod og fick Attestatum laudabilem.

Gud opliuse ham jo meere og meere, at hand den Christen Kircke maae være til Opbyggelse.

(4).

1670, den 11. September. Maandag Morgen heel tilig mellom 2 og 3 blev voris anden kiere liden Daater *M a r g a r e t a* fød og paa Søndag 17. dito døbt i St. Bodels Kircke af Magistro Jacob Hanson. Guds Naade være over hende! Hendis Faddere ere: 1. Seign. Jacob Johanson Raadmand, 2. Seign. Hans Rasmusøn, 3. Margreta Heerfordtin, vor kiere Moder i Kiøbenhavn, 4. Mad. Maren Berings Magister Jacob Paulsons, 5. Mad. Magdalene von Ginckels Sr. Christof Hemmers.

1671, den 27. September om Fredag Morgen ved 4 Slet blev dette yndige kiere Barn forflyttet til de Himmelske Boliger, der hun med Palmer udi Hænderne for sin Frelser Christos siunger det evige Hallejuja. Gud lade os komme til hende. Hun var opkaldit efter min kiere Moder.

(5).

1671, den 27. Septembris, Fredag Morgen Klocken 8 haver Vor Herre atter velsignet min Kieriste med en ung Søn, som er den 3die Søn *A b r a h a m*, effter at hand samme Dag 4 Timer tilforne hafde heden kaldet voris elskelige lidle Daater *M a r g r e t a*. Bemelte Søn blev døbt den 2. Octobris Onsdagen i

St. Bodels Kircke af Magistro Jacob Hansøn. Gud styrcke ham i alt got. Hans Faddere vare: 1. Daniel Friedenreich min kiere Broder, Apothecker i Viborg, 2. Sr. Henric Rothe, voris Svoger, Apothecker i Helsingør, 3. Sr. Johannes Chur, Apothecker i Randers, 4. Catharina Calou, voris Syster, Sr. Lucas Hansøns Kieriste, 5. Else Calou, Hr. Niels Kals Pastoris i Als, Svoger.

5. Octobris Løverdagen samme Aar haver den gode Gud efter sin ubegribelige Villie tagit hannem fra denne Verdens Uroe til den evigvarende Roe, hvor hand med Abraham, Isac og Jacob og alle Hellige skall evig leve og prise den store Gud i Himmelen som ickun 8 Dage tilbragte i denne Jammerdall. Gud lade os omfange Ham i den Himmelske Fryde-Sall. O Du grumme Død! som udi saa kort en Tiid haver med din græsselige Piile dødet disse tvende unge Hierter og afskaaren deris Tiid her i Verden! Mens Tack skee dig o Jesu, som haver opsamblit deris Siele og ført dem i Abrahams Skiød til evig Herlighed! Dette salige kiere Barn var opnevnt efter min Kieristis Fader Broder den vitberømte høylærde Hr. Doctor Abrahamus Calovius, Professor og Summus Theologus et Senior udj Wittenberg.

(6).

1673, den 20. November Torsdag Morgen heel tilig Klocken 1 efter Midnat er voris 4de kiere Søn Julius Friederic indtraaden ud i denne forfængelige Verden, og Søndagen derefter 23. dito af Magistro Jacob Hansøn udi St. Bodels Kircke formedelst Daaben indplantet udi Christi Viinstock. O, Gud lad hannem opvoxte Dig til Ære og os Forældre til Glæde. Hans Faddere ere: 1. Hr. Assessor og Doctor Niels Jespersøn, 2. Hr. Jens Søfrensøn Giesing, Guds Ords Medtienere, 3. Talcke Thomasdaater Sr. Jens Jensøn Tiels, 4. Catharina Hardings Sr. Peter Hardings. Hand er opkaldit efter min kiere Broder Julius Frideric Friedenreich, Apothecker udi Stockholm.

1700, den 6. May hafwer Gud Kaldet ham til sich igen i sin evig Himmerig.

(7).

1675, den 15. Martii Mandag Aften mellom 9 og 10 Slet haver Vor Herre atter velsignet voris Huus med den 5te søn Johannes¹⁾, som Fredagen derefter 19. dito i St. Bodels Kircke udi den hellige Daab er igienfødt til en Himmels Plante og befried fra den medfødte Synds Smitte. Magister Jacob Hansøn haver forrettit den hellige Gierning. Gud føre hannem med sin Hellig Aand, at hand altid maae vandre udi Christi Kund-

¹⁾ Død 1739 som Vejermester i Aalborg, cand. theol. & pharm.

skab fra en Dyd til en anden! Hans Faddere ere: 1. Doctor Laurentius Fossius, 2. Magister Jacob Hansøn, 3. Madame Sidzel Christofer Heerfordts den Yngere, 4. Sidzel Hübersdaater, 5. Agneta Jacobsdaater. Sit Navn Johannes har hand effter mig sin Fader. Gud bøye hans Hierte til Lydighed.

(8).

1676, den 2. Juni Fredag Afften ved 5 Slett haver voris 3die liden Daater *M a g d a l e n a M a r g a r e t a*¹⁾ hafft hendies første Oprindelse i det jordiske Paradijs og Søndagen effter, 11. Ditto udi St. Bodels Kiercke af Magister Christen Blymester formedelst den hellige Daab giort deelagtig udi sin Frelseris Rige. Hun var hendis Moder et suurt Barn og derfor vel maae kalde hende en Smerte Daater og hendes Fader et sorigfuld Barn. Gud lade Hende dermod som i Aar og Alder, saa udi Dyd og Gudsfrygt opvoxe og tiltage, at hun maae være hendis Forældris Glæde i deris Alderdom. Hendis Faddere vare: 1. Magister Christen Blymester, Sogne Præst til St. Bodels Kircke, 2. Hr. Borgmester Jacob Urbansøn, 3. Mad. Mette Jensdaater, min Broder Daniels Kieriste, 4. Mette Jacobsdaater Hr. Eiler Rybergs i Lerup. Hun er opkalt. efter sin kiere Moder Magdalena og sin Fader Moder Margreta.

(9).

1677, den 1. Decbr. Løvedag Aften mellom 7 og 8 haver Gud atter igien anseet voris Huus og velsignet os med den 6te Søn, som Freddagen den 7. dito i St. Bodels Kircke af Mag. Christen Blymester udi den hellige Daab er indskreven med *D a n i e l s*²⁾ Navn i Livsens Bog. Gud opliuse hannem til sin Ære og hans Salighed. Hans Faddere vare: 1. Hr. Niels Kall, Sognepræst i Als, min Kieristes Søster Mand, 2. Seig. Herman Wirkmester nu Borgmester, 3. Else Borgmester Hans Nielsøn Drostrups til Skousgaard, 4. Anna Hardings Sr. Paul Kriegses paa Klarupgaard. Hand er opnævnt efter min Kieristis salig Fader Borgmester Daniel Calou og efter min salig Fader Daniel Friedenreich.

(10).

1679, den 18. Juni Onsdag Kl. 6½ Slet har Vor Herre atter giort Barmhiertighed mod Voris Huus og velsignet voris Egteskab med den 7de Søn, som er blefven døbt i St. Bodels Kiercke af Magister Christen Blymester og kaldet *A b r a h a m*. Gud optænde i hans Hierte Begierlighed til alle Christelige Dyder!

¹⁾ Gift m. Borgmester i Aalborg Mathias Juul.

²⁾ Død 1758, Provst og Præst til Kjøttrup og Gjøttrup.

Hans Faddere ere: 1. Magister Hans Ramløs Sogne Herre til Vor Frue Sogn, 2. Sgr. Lauritz Lassøn nu Raadman, 3. Else Kalou min Kieristis Søster, 4. Catharina Rørings Sr. Nicolai Bernburgs Kieriste.

21. September samme Aar Søndag Aften ved 7 Slett haver det behagit den Allviise Gud at bortkalde denne himmelske Siæl og forandre denne hans korte Liv til et evigt. Gud hielpe os dertil alle. Hand er den anden af det Navn A b r a h a m, efter den første opkaldt, nød og lige Lykke med ham, i det de fristede kun lidet af det jordiske Forfængelige, mens begge snart fick det Udødelige, og uforgiengelige Herlighed.

(11).

1680, den 26. December, Søndagen anden Juledag Klocken 3½ om Aftenen hafver den Naadefulde gode Gud formeeret voris Huus med den 8de Søn som kaldis C h r i s t i a n og er den 1. Jan. 1681 formedelst det Hellige Vandbad afftoet fra sine oprindelige Synders Fordervelse ved Herrens Tjenere Magister Peter Clausøn Reenberg i St. Bodels Kirke. Gud føre ham paa Christendoms rette Bane og lad ham ey vige af Dine Fodspor. Hans Faddere ere: 1. Nobiliss. Doctor Mathias Fossius, Biskop over Alborg St., 2. Seign. Jacob Hanson, min Kieristes Stiff Broder, 3. Margreta, Magister Peder Reenbergs Kieriste, 4. Maren Tøgersdaater, Assessor Toger Lassøns Daater. Hand er opnevnt efter min Fetter den Høyedle Christian Caslius.

(12).

1682, den 22. Martii Onsdag Klocken 7 om Aftenen har min Allerkieriste ved en naadig Forløsning fødet hendis 9de Søn til Verden, som den 26. Martii Søndagen af Magistro Peder Reenberg i St. Bodels Kirke blev døbt og kaldit P e t e r ¹⁾. Gud være med ham at hand maae udi Hans Frygt med Lærdom og Viisdom optugtis til Forældrenis Glæde og egen Salighed. Hans Faddere ere: 1. Mons. Peder Bentzon, Assessor i Cammer Collegio og nu Cancellie Raad, 2. Mons. Meiland Harder, 3. Sr. Christen Hendricksøn Raadmands Hustrue, 4. Sr. Christen Laursens Hobroes Hustru. Hand er kaldit efter sin salig eldre Fader¹⁾ paa hans Faders Siide og sin salig Eldre Fader paa sin Moders Siide.

(13).

1683, 22. Novbr. Torsdag Aften mellom 3 og 4 er min Allerkieriste forløst med den 10de Søn, som den 27. dito Tiisdagen

¹⁾ Købmand i Hamborg.

i St. Budolphi Kircke af Magister Peder Reenberg blev indlemmit i Christo og kaldit S a m u e l, mens hand var sin kiere Moder en Smerte-Søn, thi hun mod ald Forhaabning ved Guds sønderlige Barmhiertighed og alle voris indstændige Bønner blev frelset ved Livet. Men shand, hans liden Samuel blev himmeltagen om Fredagen Afften mellom 4 og 5 efter hand 3 Dage tilforn var døbt. Gud lade os finde hannem i Himmelen. Hans Faddere vare: 1. Hans Excellence Hr. Stifft Amptmand og Kongl. Mayestæts Ridder Sthen Hondorph, 2. Hr. Borgmester Severin Brunow, 3. Voris Hr. Biskops Doctor Henric Bornemans Kieriste Mad. Anna Würgers, 4. Else Calou Hr. Niels Kals. Hand er opkaldet effter min Broder Julius Friderics Kieristes første Mand Samuel Ziervogel, Apotheker i Stockholm. Paa disse Tiider blev ingen Fadder Penge given efter Hans. Kong. Maytts Naadigste Forbud at skulle give til Straff 500 Rixdr.

(14).

1685, den 16. Decembris Søndag Morgen ved 9 Slet er min 4de Daater A n n a C a t h a r i n a fød til Verden og hjemmedøbt i Huuset af Hr. Jens Søfrensøn Giessing og 1687 d. 1. Jan. ført til Kircken.

O, Gud lad dette dit Barn til al Skickelighed og Ærbarhed i Din sande Frygt opvoxe. Henids Faddere ere: 1. Seignr. Lucas Hansøn, Kongl. Tolder, min kiere Hr. Svoger, 2. Sr. Jacob Panck forrige Raadmand, 3. Mette Lucasdaater Sr. Jens Winterters min Kierestis Søster Daatter, 4. Margreta Salig Bagge Laursons Daatter. Hun er opnævnt efter sin Mor Moders Moder Anna Juls, Borgmester Dieterich Grubbes Kone, og sin Mor Faders Moder Catharina Spitz salig Peder Calous Kieriste.

(15).

1687, den 22. Juny Onsdag Natt mellom 12 og 1 Slett er den 11. Søn og den 3die af det Navn A b r a h a m kommen til denne syndige Verden og effter Fødselen strax hjemmedøbt af Hr. Jens Giesing, Guds Ords Medtjenere, men siden i St. Bodels Kiercke den 25. dito af Magistro Peder Reenberg liust Velsignelsen. Mens hand har straxen efterfølget sine 2 andre Brødre af det Navn og med dem langet til alle Troendis Fader Abraham, thi den 1. Juli samme Aar sagde hand denne Verden god Natt, og kom til sin Saliggjøre Jesum. Gud lad os altid være bered, vi som efterlever, at vi ey maa indtagis med dette jordiske og besmittis med dette forfengelige, paa det vi i Himmelen maa staae reene og ubesmittede med hvide Retfærdigheds Klæder smykkede for Guds Throne, og der siunge uden Afladelse det 3 dobbelt Hellig,

Hellig, Hellig est Du Herre Zebaoth! Hans Faddere vare: 1. Magister Søren Ware, Rector Scholæ Alburg, 2. Hr. Mathias Schythe Sogne Herre og Præpositus i Karbye, 3. Else Calou Hr. Niels Hals, 4. Maren Lucasdaater, Sr. Lucas Hansøns Daatter.

J. J. N. Anno 1680 den 26. December kom ieg C h r i s t i a n F r i e d e n r e i c h til denne syndefulde Verden, som var just anden Juledag som wiedere kan seeis i denne foregaaende anden Blad 11. Capitel. Bleff ogsaa her i Aalborg til den 2. May 1691 (et Aar effter min salig Faders Død) da ieg reiste herfra til Hamburg og saa fremdelis herom i Verden, som viedere kan sees af en anden Boog jeg hafver til, og i medens bragte min Tid til med Skolegang, Disciplinneren og Serveren og Reisen til Anno 1705, da jeg kom i Kiøbenhavn og erlangede samme Aar den 14. Junij Hans Kongel. Majestætets Bestallings Breff at være Apotecker her i Aalbore, som allerede tre Aar tilforn for mig, som efter min salig Moders Dod allernaadigst var confirmeret, at jeg det skulde ved min Hjemkombst nyde samme Aar 1705.

I Maaned kom jeg lykkeligen og vel her til Staden og efter nogle Ugers Forløb, da alting var registrered af min Syskende og mig, antoog jeg i J. N. Huus og Apotecked. Gud gifve fremdelis Lücke. — 1708 den 9. April resolverede jeg mig i Jesu Nauen at begiere voris ælste Burgemester Herman Wirckmesters kiere og elskelige Dotter Bente Catrina Wirckmester og det hos hendis kiere Stiff Moders Søster Mad. Grottum Sgr. Christen Laursens Hobroes Kiereste, som og anden Dagen refererede det til Dattern, som sig og strax dertil effter sin gjorde Bon til sin Gud resolverede, og skeede voris Sammenqvem i samme Huus 3 Dager der effter, som den 12. April Torsdagen, da ved voris Sammen Tale (som om den Materie aldrig tilforn war skeed) og i Jesu velsignede Naun slutted imellem os og elske, egte og være indtil Døden hinanden oprichtig og kierlig, huor til Gud gifve os sin Naade. Vel lod jeg nu nogle Uger dereffter hos hendis K. E. Fader ved hendis egen Venner venligen anholde om hans Villie og Samtycke (som hendes kiere Stiff Moder, Syskende og alle Venner alt tilforn wore vitterlig og meget vel bevist og fornoied med), mens som han kanskee effter sig selv gjorde en og anden Betenckninger, ikke vilde resolve sig der til, førend den 26. August (dog 14 Dages Tid føre), da han i Guds Navn med en Velsignelse lagde voris Hænder sammen og bleff derpaa samme Aften i hans Huus voris begyndte Kierlighed hientil med et

Ja ord i en fornøielig stille Moltid confirmered, og siden ved præstelig Copulation den 27. Novbr. 1708 af Magister Claus Reenberg i samme voris kiere Faders Huus i mange fornemme og smucke Folckis Nerwerelse forettet og med en glædelig og sømmelig Brøllups Fest og Musiqve endet. Gud gifve os fremdelis Lycke og Velsignelse. NB Sondag den 27. Novbr. stod Velkom her i voris egen Huus. Min Kiereste Bente Cathrine Werckmester er fød her i Aalborg den 16. og 17. Juni 1676 imellem Fredag og Løfverdag Natt Klocken halffgon 2 og den 21. Junij døbt. Ach, hun døde mig og mine 2 Børn til stor Hiertesorg 1719 den 7. Februar paa en Tisdag imellen 8 og 9 om Morgenen og den 15. begrafven.

1.

Anno 1709 imellem den 25. og 26. October, som er imellem Fredag og Løfverdag om Natten snart halffgon 2 Klocken, hafver den barmhiertige goode Gud naadeligen forløsed min Allerkiereste og velsigned os i voris Egteskab med en ung Datter, som bleff deelachtig i den Hellige Daab Mandagen som den 28. Octbr. ved Magist. Claus Reenberg her i St. Boedels Sogen og kaldit Magdalena Maria¹⁾ efter min og min Kieristes salig Moder, som Magdalena Calov og Maren (eller Maria Henrichsdotter). Hendis Faddere ere: Voris K. Fader de Hemmer, Burgemeist; Herman Wirckmester, Severin Brunov min Kieristis Moster Mand, Min Broder Mag. Daniel Friedenreich, Sognepræst til Kietterup og Gottrup, Mad. Margreth Hendrichsdotter Grotum som min Kieristis Stiff Moder, Magdalene Margrethe Jules som Raadmand Mathias Juels Kierste, er min Søster. Gud lade hende i al Gudfrygtighed og Skickelighed opvoxte, Hannem at tiene, os Forældere til Glæde og sich self til Gauffen og ewig Salighed, Amen.

2.

1712 den 20. Novbr. en Søndag Meddag fra Klocken halffgon et til halffgon 2 har Gud agter velsigned voris Huus og Naadeligen forløset min hierte Kone med 2 unge Sønner, som den 22. ditto i Daaben bleff opofferet og af Mag. Claus Reenberg kaldet den ælste Hermann efter min Konis Fader, og den anden Johannes efter min salige Fader. Deris Faddere war: min Kierstis Moder og min Søster Anne Cathrine Friedenreich, min Kierstis Moster Anna Hendrichsdatter de Hemmer B. Brunovs Kiereste og min Kones half Søster Talcke Marie Werckmester. Mands Faddere: Min Sviger Fader og Mag. Søren Ware,

¹⁾ Død 1778. Gift 1. m. Apotheker i Aalborg Christian Leonhard Rübner i Aalborg 2. m. Apotheker Fred. Chr. Helms.

Rector, Svoger Burgem. Mathias Juell og min Kierstis half Broder Casten Werckmester. Mens den Glæde varede kun stakket thi den fromme Gud hæffde dem kierere, idet han borttoog Herman, som blef en Løverdag syg og 1. Advent Søndag som den 27. dito Kl. 11 om Aftenen, og derefter blef han begrafet den 29. dito om Onsdagen. Gud hafve ham salig. Johannes døde den 3. Decbr Løverdag Medag Klocken 11 og begrafved den 6. dito om Tisdagen. Gud gifve dennem glædelig Opstandelse.

3.

1714 den 21. April Natten fra Løverdags til Søndag imellen Klocken 12 til et har den allgode Gud igen velsigned os med en ung Søn, som i den hellige Daab den 24. af Mag. Claus Reenberg her i St. Bodels Kircke bleff døbt og kaldet *D a n i e l* effter min salige Faders Fader Daniel Friedenreich, Canonikus i Eutin, og min salig Moders Fader Burgemester Dan. Calou. Fadderne vare: Min Søster Magd. Margrete Burgemester Juels og min Kierestes half Søster Agnetha Werckmester Højervedige Biskop Mag. Frans Teestrup, min Broder Johannes Friedenreich. Gud velsigne hans Indgang og Udgang og lade ham leve som en Herrens Prophet.

1716 den 18. August paa en Tisdag Morgen imod Klocken 8 bort tog Gud fra os den liden yndige Plante, som wor deylig og tegnede til meget gott. Den 22. ditto bleff hun jordet. 1718 imellem d. 8. og 9. December om Natten imellem 3 til 4 velsignede os Gud igen med en liden Søn imellem Torsdag og Fredag og den 12. ditto igenfød i den Hellige Daab af Mag. Claus Reenberg, kaldet Henrich effter hans Moders Moder Fader salig Burgemester Henrich de Hemmer. Hans Faddere vare: Min Kierstis Søstere Mend Frantz Rantzau Benzon, Rittmester, residerede til Aagaard. 2 Claus Heug Negotiant her, ligesom hendis Broder. 3 Herman Christian Werckmester. 4 Hendis Søster Sidzel Marie Werckmester, Landsdommer Thestrup, min Broder Johannes Fried. Kieriste Kirsten Andersdatter Trane. Gud styrcke ham i sin Aand og i Kræfter som et lidet skrøbeligt Nor, maa nock kaldis en Benjamin, Moders Smerte Søn, der 20 Uger laa paa sin Siuge Seng, og effter alting var vell overstaaet, borttoog Gud hende nogle Uger effter som den 7. Februar 1719 mig og Barsed saa og Dattern alle 3 os til stor Hierte Sorrig.

Efter Guds Indskydelse og gode Venners Tilskyndelse at forandre min Enckemands og enlige Stand, resolverede ieg i Jesu Nauen at begiere til ægte *M a r g r e t e H o f f m a n*, salige Hr. Magister Lydert Lasson Saagne Præst og Proust i Randers

Encke, som wor Syskendebarn med min første hierte salig Kone, af hende ieg og bekom selv et behageligt Ja. Derpaa holdtis voris Brüllup i Randers den 16. October 1720. Vielsen forrettede hendis Søstermand Mag. Clemen Paulsøn i Linne. Den 25. dito kom hun her til mig, men desto værre, saa gudsfrychtig og oprichtig en Ægtefæld og Kone, saa og en kierlige og omhygelig en Moder, motte ieg og mine 2 Børn desto værre saune 1725 den 20. Januarij som den 30. ditto bleff jordet. Hun er fød 1679 den 2. Martii. Hendes Fader var Assessor Peter Hofman. Moderen Johanne Hendrichsdotter de Hemmer, hendis Faddere vare: Assessor og Doctor Niels Jespersen, Borgemester Herman Werckmester, Karen og Anna Hendrichsdotter de Hemmere.

NB. 1690 den 11. May som en Søndag Aften, døde hendis og min Salige Fader paa en Tid.

Lidt om Lagmand Gjert Lange og hans Slægt.

Af Arkivar E. A. Thomle.

I dette Tidsskrift 7. R. III. S. 41 ff. har Bibliothekar R. Paulli meddelt en Autobiografi af Geheimeconferentsraad C. W. Lange samt nogle Oplysninger om hans Sødskende og Slægt. Han har herunder ogsaa henvist til en Note om Lagmand Gjert Lange og hans Børn, som jeg for mange Aar siden har meddelt i Tidsskriftets 2. R. V. S. 180 f. — Som et yderligere Supplement til de Oplysninger, som der saaledes allerede tidligere er publiceret om denne Slægt Lange, skal jeg nedenfor meddele nogle nye Data om Familien.

Som bekjendt har allerede afgangne Capitaine Lengnick blandt sine mange Genealogier over norske og danske Slægter ogsaa en liden Stamtavle over denne Slægt Lange (Lange III). Han oplyser her, at Geheimeraadens Fader var Tolder i Lange-sund Hans Thomas Lange, der igjen var en Søn af Rasmus Hansen, Remmesnider, der boede i Roeskilde »syd for Domkirken«, og som var gift med en Frk. Lange, efter hvem Børnene toge Familienavnet Lange. Af disse kjender Lengnick 4 Sønner, nemlig:

1) Anders Rasmusen Lange, der døde som Raadmand, Veier og Maaler i Roeskilde 1749. 2) Hans Thomas Lange, der var Tolder i Langesund, 3) Johan Lange, om hvem Intet vides, og 4) Hans Rasmusen Lange, der † 1750 ligeledes som Raadmand i Roeskilde. Disse Lengnicks Oplysninger er ikke helt paalidelige. Thi for det første var der ingen Tolder i Langesund, der hed Hans Thomas Lange, men derimod 2 Brødre, af hvilke den ældste hed Hans Lange og den anden, som fulgte Broderen i Embedet som Tolder i Langesund, Thomas Lange. Det er imidlertid ikke saa vanskelig at forstaa, at Lengnick har kunnet slaa disse 2 Brødre sammen til én Person. Derimod er det jo uægtelig værre, at de nævnte Brødre slet ikke vare Børn af den anførte Rasmus Hansen, men derimod af en Lagmand i Skien Gjert Lange. Hvor og naar den sidste er født, og hvem hans Forældre vare, vides ikke. Men det er i alle Fald sikkert, at han ikke kan være født i Nordland, hvor han først optræder — efter Delgobe — som Bestyrer af det store Helgelandske Gods, som den Gang eiedes af Jochum Irgens til Vestervik. Thi i sin Ansøgning 1710 om at blive Foged paa Helgeland siger han udtrykkelig selv, at »han i ganske 40 Aar« (o: fra sit 20de Aar) har været bosat i Nordland«. Han kan saaledes ikke være født d e r. Sandsynligvis er han vel heller ikke født noget andet Sted i Norge, men han har formodentlig, som saa mange andre norske Embedsmænd dengang, været en dansk Mand. Og det er derfor heller ikke udelukket, at Lengnicks Anførsel om, at Lagmandens Slægt har været hjemmehørende i Roeskilde, kan være rigtig. Det hedder vistnok ellers, at Gjert Langes Fader skal have været en Thomas Lange. Men dette er utvivlsomt urigtigt. Thi Lagmanden underskriver stadig selv Gjert H. Lange, og af hans 2de Sonner var Thomas den yngste, og han bar notorisk Morfaderens Navn. Der kan derfor ikke godt være nogen Tvivl om, at Lagmandens Fader har været en Hans. Thi Hans hed Lagmandens æ l d s t e Søn. Og det er vel i sig selv ogsaa det naturligeste, at Gjert Lange først har opkaldet sin egen Fader og derefter Konens Fader, ligesom man vel ogsaa tør anse det for sandsynligt, at den ældste Datter har baaret Mormoderens og den næste Farmoderens Navn. Det er ogsaa i Overensstemmelse med, hvad Sønnen Thomas gjør. H a n opkalder først sin Fader, saa sin Kones Fader; først sin Kones Moder, og saa sin egen Moder (A n n a Barbara). Gjert Lange maa derfor have været Søn af en Hans, der sandsynligvis har været bosat i Roeskilde, og da det vel tør antages, at Lengnick ikke ganske vilkaarligt uden nogensomhelst Hjemmel har kunnet opføre Tolderne Hans og Thomas Lange som Descendenter af den omreisende Skindhandler Hans Rasmusen, der boede i Roeskilde, og som

opføres som Slægtens Stamfader, saa ligger det nær at antage, at Lagmand Gjert Lange har været en Søn af Skindhandleren i Roeskilde. En naturlig Følge heraf er det da igjen, at det er denne, ikke Sønnen Rasmus Hansen, der har været gift med Frk. Lange, hvis Familienavn Lagmanden og i alle Fald en Broder (Henrik) har optaget som Slægtsnavn, hvilket saa senere kan være gaaet over til Broderen Rasmus Hansens Børn. Hvorledes Lengnick har kunnet gjøre sig skyldig i den Feil at udelade Lagmanden og anføre hans Børn som Børn af hans formentlige Broder Rasmus Hansen, er det ikke godt nu at have nogen Mening om. Det kan jo være ret undskyldelig. Men det kan vel forøvrigt ikke være synderlig vanskeligt af Arkivsager fra Roeskilde at bringe dette Spørgsmaal til fuld Klarhed.

N a a r Gjert Lange er født, er heller ikke ganske sikkert. I det Mandtal over Mandkjøn i Norge, der blev optaget i 1701, hedder det, at han boede paa indre Torget i Brønø Prestegjeld paa Helgeland og var 51 A. gl., havde 2 Sonner: Hans, 11½ A. gl., og Thomas, 2 A. gl., samt i Huset en (Præceptor?) Studiosus Hans Schanche, 23 A. gl. (jfr. Norsk Tidsskrift for Genealogi etc. II. S. 359). Da Mandtallet for Helgeland er dateret 8. November 1701, skulde Lagmanden altsaa være født enten i de to sidste Maaneder af 1649 eller i Aaret 1650. Det sandsynligste vilde vel være at antage ham født i den første Halvdel af 1650. Nu siges det rigtignok i Gjerpens Kirkebog, at Cancelliraad Lange blev begravet 19. Sept. 1732 »81 Aar 6 Maaneder« gl., hvilket vil sige, at han skulde være født i den første Halvdel af 1651. Men disse Aldersangivelser i Kirkebøgerne er neppe at stole paa. Thi i Skiens Kirkebog hedder det under 19. Sept. 1732, at Cancelliraad og Laugmand Lange fra Gjerpen Sogn »siden samme Dag [er] nedfløtt uden nogen Ceremonie til Byen og sat i Kirchens Begravelse i hans Alders 86 Aar«. Og endelig siger jo Geheimeraad C. W. Lange selv, at Faderen »døde omtrent 84 Aar gammel 1733«. Hvis imidlertid Gjert Lange var over 83 A. gl., da han døde i Septb. 1732, maa han være født i 1649 eller muligvis i de 2 første Maaneder af 1650. Det bliver vel maaske derfor efter alt alligevel det sandsynligste, at han har været født sidst i Aaret 1649. Lagmandens Enke Anna Thomasdatter Meier blev begravet i Gjerpen 29. October 1737, 77½ A. gl. og skulde saaledes være født sidst i Aaret 1659. Hendes Lig blev ifølge Skiens Kirkebog samme Dag »indfløtt i Sacristiets Begravelse, hvor og hendes Mand var sat«. At hun er født 1659 kan ogsaa passe med, at Søsteren Margrethe Thomasdatter Meier, der var gift med Sognepresten til Brønø Hr. Peder Bredal, maa være født sidst i 1660, da hun ifølge Brønø Kirkebog blev begravet der 19. Marts 1695 »34 A.

4 M. 3 Ug. 3 D. gl.«. De vare begge Døtre af Stiftsskriver i Throndhjems Stift Thomas Evertssen (Edwardsen) Meier og Birgitte (Berete) Østensdatter, der igjen var Datter af Provst i Gudbrandsdalen og Sogneprest til Ringebo Hr. Osten Nilsen og Anna Andersdatter (jfr. dette Tidsskrift V. S. 127 Noten). Thomas Evertssen Meier var øiensynlig en Broder af Foged i Strinden Hans Evertssen Meier (jfr. dette Tidsskrift 3. R. IV. S. 166 f.). Som man ser, er Lagmand Gjert Langes Datter Birgitte — saaledes som af mig paa Forhaand antaget — virkelig ogsaa opkaldt efter Mormoderen.

Gjert Lange blev efter Brønø Kirkebog gift 1. Januar 1690 (Dom. p. F. Nat. Chr. 1689) i Brønø, viet i Huset efter kgl. Bevilling med Anna Thomasdatter Meier. Hun har øiensynlig været i Huset hos sin Søster paa Brønø Prestegaard, og Bryllupet har derfor vistnok staaet her. Med denne sin Hustru havde Gjert Lange følgende 5 Børn:

- 1) Hans, er ikke døbt i Brønø, men Moderen blev introduceret i Brønø Hovedkirke D. 4 a Tri. (o: 18. Juni) 1690. Han var vistnok Student. Thi »Stud.« Hans Lange var Fadder i Brønø Hovedkirke Fest. Virid. (o: 28. Marts) 1709. Skulde han muligens være den Johannes »Lunge«, der 13. Juli 1709 blev immatriculeret fra Aalborg Skole 18 A. gl. og Lunge blot en Læsefeil for Lange? Han er aabenbart opkaldt efter Farfaderen.
- 2) Birgitte, døbt i Brønø Hovedkirke D. 6. a Tri. (o: 22. Juli) 1691. Moderen blev introduceret der D. 12. a Tri. (2. Septbr.) s. A. Hun var opkaldt efter Mormoderen.
- 3) Catharina Kirstine, døbt i Brønø Hovedkirke Fest. 1 Pasch. (o: 22. Marts) 1693; Moderen introduceret der Dom. cant. (o: 19. April) s. A. Hun skulde være opkaldt efter Farmoderen.
- 4) Margrethe, findes heller ikke døbt i Brønø, hvor Moderen heller ikke er introduceret. Hun er aabenbart opkaldt efter sin kort forud afdøde Moster Fru Bredal.
- 5) Thomas, døbt i Brønø Hovedkirke Dom. cant. (o: 17. Mai) 1699. Moderen introduceret der D. 12. a Tri. (o: 6. Septbr.) s. A., opkaldt efter Morfaderen. Han blev efter Gjerpens Kirkebog gift der 14. Sept. 1730 med Barbara Abigael Monrad, med hvem han havde følgende Børn:
 - a) G j e r t, døbt i Skien $2\frac{4}{1}$ 1732, begr. i Porsgrund $\frac{5}{6}$ 1790, $54\frac{1}{3}$ A. gl. Toldskriver.
Gift i Porsgrund $\frac{2}{1}$ 1761 med A n n a S u s a n n a K i i l, døbt i Mælum Kirke i Solums Prestegjeld ved Porsgrund D. 7. p. Tri. (o: 24. Juli) 1735, † i Porsgrund $\frac{20}{7}$ 1817 (begr.

²⁵/₇ s. A.) 82 A. gl., Datter af Jens Kiil og Guri Gundersdatter Buer.

- b) D a v i d M o n r a d, døbt i Skien ¹¹/₅ 1733; vel den »Søn«, der bløvt begravet i Skien ²²/₇ s. A.
- c) H e r m a n, døbt i Skien ²⁶/₈ 1734, † paa Gaarden Frydenberg i Liers Prestegjeld ved Drammen ²⁹/₃ 1803 (begravet i Frogner Kirke ¹⁸/₄ s. A.), 71 A. gl. Amtmand i Buskerud Amt. Han var 2 Gange gift, havde i sit 1ste Ægteskab 9 Børn, men ingen Børn med sin 2den Hustru.

Gift ¹) paa Kongsberg ²⁸/₁₂ 1765 med A n n a E l i s a b e t h M e y e r, døbt paa Kongsberg ³/₆ 1740, Datter af Bergraad Paul Henning M. og Margrethe Elisabeth Angell.

Gift ²) med Helene von Raben, med hvem han ingen Børn havde. Hun blev efter Langes Død ²) gift paa Kongsberg ²³/₁₀ 1812 med Oberbergamtsassessor Nils Berggrav, døbt paa Kongsberg ²⁹/₁₂ 1745, begr. der ¹⁹/₁₀ 1813, Søn af Overstiger Jørgen B. og Anne Marie Karth. Berggrav var ¹) gift paa Kongsberg ²⁰/₉ 1792 med Helle Margrethe Krum, født paa Kongsberg ¹⁴/₅ 1760 (døbt ²¹/₅), † der ⁷/₄ 1807 (begr. ¹⁴/₇), Datter af Leverendør Peter K. og 1ste H. Magdalena Syrine Schwingell¹). Amtmand Langes Børn af 1ste Ægteskab var:

- a 1) Paul Henning, døbt paa Kongsberg ²¹/₁₀ 1766, begr. der ³⁰/₁ 1768, ¹¹/₄ A. gl.

- b 1) Barbara Abigael, døbt paa Kongsberg ⁸/₇ 1768, † i Hof i Solør ²⁹/₈ 1846, 78 A. gl.

Gift i Lier ³⁰/₈ 1795 med Sogneprest til Hof Andreas Fredrik Weidemann, døbt i Hvaler ¹²/₉ 1763, † i Hof ¹⁶/₁₀ 1847, S. af Sogneprest Nicolai Wilhelm W. og Anne Marie Heidenreich.

- c 1) Margrethe Elisabeth, døbt paa Kongsberg ¹/₉ 1769.

Gift i Kjøbenhavn ¹⁸/₈ 1798 med Amtsforvalter Hans Christian Harbou Selchier.

- d 1) Anna Elisabeth, døbt paa Kongsberg ¹⁵/₁₂ 1770, begr. der ⁹/₁₀ 1777, 7 A. gl.

- e 1) Thomas Herman, født paa Kongsberg ²³/₁₂ 1771 (døbt s. A.).

- f 1) Paul Henning, født paa Kongsberg ³/₁ 1773 (hjemmedøbt og Daaben stadfæstet i Kirken ¹⁷/₂ s. A.), † i Christiania 1818 som Assessor i Akershus Stiftsoverret.

¹) Fru Berggrav, født Krum, ¹) gift paa Kongsberg med Lorents Angell Meyer, døbt paa Kongsberg ¹⁰/₄ 1745, begr. der ⁹/₆ 1790, en Broder af Amtmand Langes 1ste Hustru.

- g 1) **Pauline Margrethe**, født paa Kongsberg i Januar 1775, begr. der $21\frac{1}{2}$ 1775, 1 Maaned gl.
- h 1) **Severin Herman**, født paa Kongsberg i Decbr. 1776, begravet der $7\frac{1}{1}$ 1777, 1 M. gl.
- i 1) **Severin Herman**, født paa Kongsberg $11\frac{1}{6}$ 1778 (hjemmedøbt og Daaben stadfæstet i Kirken $27\frac{1}{7}$ s. A.), begr. der $25\frac{1}{3}$ 1780, $13\frac{1}{4}$ A. gl.
- d) **Barbara**, døbt i Skien $30\frac{1}{9}$ 1735, begr. der $12\frac{1}{1}$ 1740, 5 A. gl.
- e) En dødfødt Datter, »som blev henlagt med Weyers Kone paa Brekke« 1737. (Moderen introduceret i Skien $31\frac{1}{1}$ 1737).
- f) **David Monrad**, døbt i Skien $27\frac{1}{10}$ 1738, begr. der $18\frac{1}{6}$ 1741, 3 A. gl.
- g) **Hans Thomas**, døbt i Skien $18\frac{1}{1}$ 1740, begr. der $29\frac{1}{6}$ s. A., $\frac{1}{2}$ A. gl.
- h) **Anna Barbara**, døbt i Skien $21\frac{1}{3}$ 1741, † paa Gaarden Stridsklev i Eidanger 1773 (begr. $2\frac{1}{4}$ s. A.), 32 A. gl.
 Gift i Eidanger $24\frac{1}{7}$ 1759 med Sorenskriver i Bamle Cancelliraad **Hans Larsen Tyrholm**, født i Fredrikstad 1726. (Hjemmedaaben stadf. i Kirken $5\frac{1}{8}$ s. A.), † paa Stridsklev $2\frac{1}{4}$ 1774 (begr. $8\frac{1}{4}$), 49 A. gl., S. af Kjøbmand **Hans Larsen T. og Apelone Pedersdatter Brandt**.
- i) **David Ditlev**, døbt i Skien $29\frac{1}{9}$ 1742, begr. i Porsgrund $2\frac{1}{3}$ 1804. Skipper.
 Gift i vestre Porsgrund 24. S. eft. Tref. (3: 25. Novbr.) 1770 med **Mette Cathrine Kiil**, født (i Porsgrund? findes ikke døbt der) 1736, begr. i Porsgrund $2\frac{1}{1}$ 1808, 72 A. gl., Søster af Broderens Kone.
- k) **Hans Thomas**, døbt i Skien $15\frac{1}{2}$ 1744; Sorenskriver.
- l) **Berthe (Birgitte) Margrethe**, døbt i Skien $30\frac{1}{3}$ 1745, vel »Datter«, begr. der $25\frac{1}{9}$ 1748, »4 A. gl.«.
- m) **Niels**, døbt i Skien $9\frac{1}{6}$ 1746, vel »Søn«, begr. der $29\frac{1}{10}$ 1748, »3 A. gl.«
- n) En dødfødt Datter $3\frac{1}{7}$ 1747 (findes ikke i Kirkebogen).
- o) **Anne Bollette**, døbt i Skien $9\frac{1}{7}$ 1748, begr. i Porsgrund $4\frac{1}{8}$ 1785, 37 A. gl.
 Gift i Porsgrund $13\frac{1}{3}$ 1777 med **Folkmand Freck**, døbt paa Kongsberg 30. Decbr. 1745, † i v. Porsgrund 1809 (begr. $11\frac{1}{9}$ s. A.), Søn af **Arne Arnesen F.** og **Anne Cathrine Folkmandsdatter**. Han blev 2) gift i østre Porsgrund $30\frac{1}{7}$ 1786 med **Anna Dorothea Rasch**, døbt i Eidanger $29\frac{1}{11}$ 1759, begr. i vestre Porsgrund $5\frac{1}{8}$ 1787, $27\frac{1}{2}$ A. gl., Datter af Lodsoldermand **Ditlev R.** og **Catharina Bergh**.

- p) Christian Wilhelm, døbt i Eidanger $^{31}/_1$ 1752, begr. der $^9/_8$ 1752, $1/2$ A. gl.
- r) Christian Wilhelm, døbt i Eidanger $^7/_7$ 1753, Geheimeconferentsraad. Hans Daab findes ikke noteret af Presten, men en senere Haand har i dennes Bog tilført » $^7/_7$ [1753] i Klokkerens Protokol, at Tolder Langes Søn Christian Wilhelm er døbt (cfr. $^{31}/_1$ 1752 døbt, den $^9/_8$ ejusdem Anni begravet).« Nogen Protokol ført af Klokkeren i Eidange haves nu ikke længer.
- s) Johan Jørgen, døbt i Eidanger $^2/_1$ 1755, † $^2/_7$ 1814. Sogneprest til Jevnaker.
- t) Ludvig Suckow, døbt i Eidanger $^{24}/_4$ 1756, begr. der $^{28}/_8$ s. A., 4 M. gl.

Naar Christian Wilhelm Lange siger, at han var Nr. 15 af Børnene, er det, som det sees, feilagtigt, ligesom ogsaa naar han fortæller, »at Børnekopperne forhen havde berøvet mig 10 ældre Sødskende«. Thi da der af de 15 ældre Sødskende 2 vare dødfødte og 6 i Live, kan han umulig før 1757 have mistet mere end 9 Sødskende i Børnekopper.

Med Hensyn til Gjert Langes Døtre, da blev Birgitte gift med Nils Herculesen Weyer i Gjerpen, hvor hun døde paa Gaarden Brekke sidst i 1736 eller i Begyndelsen af Aaret 1737. »Madame Wejer« findes nemlig indført som det første Lig, der blev begravet i Januar 1737, men Datum kan ikke sees, da Kirkebogen for Gjerpen mangler det øverste Stykke af Bladet, hvor denne har staaet. Hun angives her at være 45 A. 2 M. gl. og skulde saaledes ogsaa efter denne Kilde være født i 1691.

Bidrag til Johan Lorenz Mosheims biographi.

Af *William Norvin.*

De meddelelser, der gøres i det følgende, skylder en tilfældighed deres fremkomst. I en variapakke blandt de Gottorpske rentekammersager i Rigsarkivet stødte jeg paa en concept, der indeholdt Mosheims berømte navn, og det viste sig, at det deraf fremgik, at det i 1726, da han var professor i Helmstedt, har været paa tale at søge ham kaldt tilbage til Kiel; at sagen stillede i bero, er ogsaa sikkert nok, men hvem der havde rejst den og hvorfor, kan ikke oplyses. Derimod fandtes som bilag nogle meget interessante aktstykker til Mosheims biographi, som derfor her meddeles: en egenhændig ansøgning fra 1721 og hans ligeledes egenhændige afskrifter af flere ellers ukendte documenter, der viser, at han har været i dansk tjeneste eller rettere sagt var lige ved at blive dansk embedsmand.

Johan Lorenz Mosheim, der var født i Lübeck 1694 eller 1695, voxede op under trange og fattige forhold, og først efter at han i nogle aar havde flakket om som huslærer paa forskellige holstenske godser, lykkedes det ham ved nogle adelsmænds hjælp at komme til at studere ved universitetet i Kiel. Han gjorde her meget hurtige fremskridt og erhvervede i løbet af faa aar de forskellige akademiske grader, men det embede, som skulde være det endelige resultat, lykkedes det ham ikke at opnaa. Han fulgte derfor 1723 kaldelsen til et theologisk professorat ved universitetet i Helmstedt, hvor han forblev i 24 aar, indtil det lykkedes det ny-opblomstrende Göttingeruniversitet at drage ham til sig, da han i aarenes løb var kommen til at indtage en meget fremskudt plads i tysk videnskab og kirke. I Göttingen, hvor han foruden professoratet i theologi beklædte stillingen som universitetets kansler, levede han kun i otte aar og døde i efteraaret 1755.

Blandt Tysklands protestantiske theologer i 18. aarhundrede staar Mosheim som den første, og dette vilde i og for sig gøre det berettiget at fremdrage den her meddelte ellers ret betydningsløse kendsgerning som et lille bidrag til belysning af forholdet mellem tysk og dansk videnskab i hin tid; men han har en mere almindelig interesse udover theologiens grænser ved det lille bidrag, han har ydet til filosofiens historiske udvikling, hans stridsskrift mod de engelske deister og den latinske oversættelse af Ralph Cudworths *Systema* med forfatterens biographi.

Det mest umfangrige af de nævnte actstykker er en ansøgning til hertugen af Gottorp, der lyder saaledes:

Unterthänigstes Memorial
 mein
 Joann. Laur. Mosheim
 pro
 impetranda vocatione ad
 Professionem Logices et
 Metaphysices.

Durchlauchtigster Hertzog
 Gnädigster Herr!

E. königliche Hoheit geruhen gnädigst, da ein treuer Knecht sich jetzt erkühnet, den andern Druck eines Wercks zu Dero Füssen zu legen, welches schon vor mehr den anderthalb Jahren Deroselben allerhöchsten Nahmen in der tiefsten Ehrerbietung von mir gewidnet worden, zugleich ein gnädigstes Auge auf eine unterthänigste Bitte desselben zu werffen. Der weltbekante Ruhm der gantz ungemeynen Gnade E. Königl. Hoheit gegen diejenige, die das Wachsthum der Wissenschaften, und zugleich unsers allerheiligsten Glaubens zu befördern suchen, hat mich so behertzt gemacht, dieser Schrift, deren Absicht beides ist, Deroselben allerhöchsten Nahmen unterthänigst vorzusetzen. Und eben derselbe Ruhm heist mich hoffen, dasz der Inhalt dieses unterthänigsten Schreibens, welches dieselbe begleitet, Deroselben nichts anders, den eine neue Gelegenheit zur Befestigung dieses vortreflichsten Ruhms, durch eine neue Gnade gegen Deroselben unterthänigsten Knecht geben werde.

Es sind über sechs Jahr verflossen, dasz ich mich auf E. Königl. Hoheit Academie allhie zum Kiel aufgehalten, und die Pflichten, so wohl eines lernenden, als Lehrers mit dem möglichsten Fleisz zu erfüllen mich bemühet. Seitdem man mich vor vier Jahren unter diejenigen Magistros aufgenommen, die man zum Unterricht andrer vor tüchtig ansieht, habe ich vor nichts mehr, als vor das Beste der allhie studirenden Jugend, auch mit meinem Schaden, gesorget. Und nachdem man mich vor mehr den zwei Jahren mit einem Platz in der hiesigen Philosoph. Facultät und mit eines Assessoris derselben Titul beehret, habe ich dis einzige dar zuthun mich bemühet, dasz diese neue Ehre meinen Fleisz verdoppelt habe. Ich kan mich freudig hierin auf das allgemeine Zeugnis der gantzen Academie beruffen, dasz mich weder das Elend der Zeiten, noch die Armuth der Studirenden, noch mein eigner Vortheil und die Sorge vor meine Gesundheit abgehalten, täglich vier bisz sechs Stunden, grüsten-

theils ümsonst, zum Besten der allhie studirenden anzuwenden, und daneben durch disputiren und andre Übungen den Nutzen derselben bis jetzo zu befördern. Mit eben dem unermüdeten Fleisz habe ich gleichfalls vier Jahr, bei anhaltender Leibes-Schwachheit des Sehl. Professoris zum Felden, das hiesige Haupt-Pastorat wöchentlich mit zwo Predigten, aller andern Arbeiten ungeachtet, verwaltet, wovon die gantze Stadt, Academie und Gemeine, deren besondere Liebe gegen mich kein geringer Beistand bei diesen überhäufften Arbeiten gewesen, Zeuge sein kan. Wie eifrig ich ausserdem in der Zeit der fallenden Gelehrsamkeit aufzuhelffen und die Ehre dieser Academie auch bey den Ausländern in die Höhe zu bringen mich bemühet, davon kan meine Freundschaft mit den Gelehrtesten unsrer Zeit und meine wenige Schrifften ein Beweisz seyn. Und ich freue mich, dasz ich zwo derselben Schrifften, die vor kurtzer Zeit die Presse verlassen haben, hiemit zugleich E. Königl. Hoheit unterthänigst vorlegen kan.

Ob ich nun zwar in der Zeit das Glück gehabt, wie jedermann allhie bekant ist, zu unterschiedlichen Bedienungen, die gantz ansehnlich, in und ausserhalb Landes beruffen zu werden. So hat mich dennoch allezeit das Verlangen E. Königl. Hoheit, dereinst zu dienen, die Liebe hiesiger Academie und Gemeine, und das Zureden unterschiedlicher Gönner und Freunde, in sonderheit des H. General: Superintendenten Muhlii, welche meine wenigen Dienste der hiesigen Academie vortheilhaft geschätzt, zu folgen zurück gehalten. Es sind etwa drey Jahre, dasz ich im Nahmen I. Königl. Majestät von Preussen nach Duisburg zum Professore Historiarum et Eloquentiae beruffen zu werden die Ehre gehabt. Eben so hat vor zwey Jahren der H. Graf Welling mich im Nahmen I. Königl. Majestät von Schweden nach Bremen an dasiges königliche Gymnasium verlanget. Und vielleicht erinnern sich E. Königl. Hoheit annoch gnädigst, dasz ermeldter H. Graf dazumahl seinen Prediger deswegen nach Hamburg geschickt und in einem eignen Schreiben E. Königl. Hoheit umb mich ersuchet. Ich geschweige anderer geistlichen Plätze, die mir hin und wieder angetragen worden, und die mich oberwehnte Ursachen auszuschlagen bewogen haben.

Bei so bewandten Umständen würde ich mich beinahe erkühnet haben, nachdem das hiesige Pastorat erlediget worden, bei E. Königl. Hoheit unterthänigst ümb die Vocation zu demselben anzuhalten, als welches ich schon vier Jahr mit völliger Zufriedenheit der Gemeine verwaltet. Allein da es Deroselben gnädigst gefallen, diesen Platz sonsten zu versehen, habe ich einen andern Weg E. Königl. Hoheit allerhöchsten Gnade theil-

hafftig zu werden, erwehlet. Es ist durch den Tod des Sehl. Professoris zum Felde die Professio Logices et Metaphysices bei der hiesigen Academie erlediget worden. Ich versuche demnach E. Königl. Hoheit unterthänigst, mir in Ansehen meiner bisherigen treuen Dienste, die ich hiesiger Kirchen und Academie geleistet, mir zu derselben die Vocation gnädigst zu ertheilen. Ich werde mit diesem Gnaden-Zeichen vollkommen vergnügt sein, und eben daraus einen Beweisz nehmen, dasz mit dem Wachsthum meiner Dienste auch dieselbe gegen einen Deroselben getreuesten Knechte wachsen werde.

Meine Umstände sind so beschaffen, dasz woferne E. Königl. Hoheit sich nicht gnädigst gefallen lassen, meinem unterthänigsten Suchen ein baldiges Gehör zu geben, ich genöthiget sein werde, mich von hier auf eine andre Academie zu begeben. Ich bin aber vollkommen überführet, E. Königl. Hoheit werden Deroselben erleuchtetem Verstande und ungemeinen Gnade nach, nimmer zugeben, dasz ein Mensch, der bishero eine grössere Fortun, Vortheil und Gesundheit dem Verlangen einem so gros-müthigen Printzen zu dienen und dem Besten der hiesigen Kirchen und Academie aufgeopfert hat, sein Brod nach so vieler Mühe und ohne Gewinn angewandten Arbeit an einem andern Ort suchen sollte. E. Königliche Hoheit erlauben demnach gnädigst, dasz ich meine unterthänigste Bitte wiederhole und zugleich versichere, dasz die gnädigste Gewehrung derselben, woran ich nicht zweifle, meinen Eifer vor die Ehre der Academie und mein Flehen vor das Vergnügen und die allerhöchste Wohlfahrt Deroselben verdoppeln werde.

Durchlauchtigster Hertzog Gnädigster Herr

E. Königl. Hoheit

Unterthänigst-getreuster Knecht

Johan Laur. Mosheim.

Kiel, d. 8. Decembr. 1721.

Bag denne paa engang ydmyge og selvbevidste skrivelse mærker man tydeligt en lidenskabelig utaalmodighed efter at naa frem til det foresatte maal og lyst til uden blufærdighed at slaa ind paa den korteste vej. Mosheim var af dunkel herkomst, kom fattig og ved andres hjælp til universitetet i Kiel, hvor han hurtig gjorde sig bemærket ved flid og dygtighed, og det kan ikke bestrides, at han ved sin overordentlige receptionsevne med lethed tilegnede sig en omfattende lærdom, navnlig i philologi, kirke- og dogmehistorie, hvilket sidste fag jo ogsaa blev det omraade, hvor han siden kom til at staa som den ledende; hans

breve fra disse unge aar vidner om stor studieiver og minder stærkt om det foregaaende aarhundredes lærde philologer og humanister.¹⁾ Det galdt dog i hine tider ikke blot om at vise lærdom, men fuldt saa meget om at dokumentere, at man havde den rette tro, og karakteristisk nok var Mosheim her forsigtig og moderat og passede paa ikke at komme ud i extremerne; hans angreb paa de engelske deister, særlig Toland, er i denne henseende meget betegnende. Det var denne bog, han tilegnede hertug Carl Frederik og i dedicationen baade i første og anden udgave forsikrer han ligesom i ansøgningen, at kaldelserne til fremmede højskoler ikke har kunnet lokke ham, fordi han ikke vil tjene nogen anden fyrste end den gottorpske hertug, ikke vil virke noget andet sted end i Kiel.²⁾

At han virkelig havde haft saadanne kaldelser, er sikkert nok, men motiverne til, at han havde afslaaet dem, var ikke slet saa ideelle, som han gerne vilde give det udseende af. I 1718 havde han modtaget kaldelse baade af landgreven af Hessen til Marburg og af kongen af Preussen til Duisburg; den første havde han afslaaet, men om den sidste skriver han til A. H. Lackmann, den bekendte historiker, at han er bleven opfordret til at træde i preussisk tjeneste som kongelig historiograph og professor i Duisburg, og at han vil følge kaldelsen og ombytte theologien med historien og philologien, hvis blot visse confessionelle vanskeligheder, som endnu staar i vejen, bliver overvundne.³⁾ Hvilke

¹⁾ Thesaur. epistol. Lacroz. I 265 sqq.; breve til Mosheim ib. III 202 sqq., — til hans biographiske data i almindelighed se Allg. Deutsche Biographie.

²⁾ *Vindiciae antiquae christianorum disciplinae adversus Jo. Tolandi Nazarenum* udkom 1720 i Kiel; i dedicationen hedder det: *maxima singularis prorsus erga litteras clementiae tuae fama, aliquoties ab exteris me evocatum in ea (scil. Academia tua) retinuit; i anden stærkt forøgede udgave, der udkom i Hamburg 1722, er denne dedication genoptrykt.*

³⁾ Brev af 16. september 1718 i Thott fol. 1054 (ikke 1056 som bibliothekets brevregistrant har): *Potentissimus enim Borussiae Rex, Dominus meus longe clementissimus, ante aliquot dies, nescio qua exiguae eruditionis meae fama excitatus, me ex ultimis hisce oris evocavit, ut sibi essem a Consiliis et Historicis conscribendis et simul in celeberrima Duisburgensium Academia Professoris munere fungerer. Amplissimum adiecit et luculentum stipendium, aliaque non vulgaris clementiae indicia. Hassiae Landgravius me quoque Marpurgum pertrahere voluit, cui tamen obsequi nolui. Priorem vero conditionem amplectar, modo de religione omnes sublatis sint scrupuli. De publicis enim sacris me inter et Regem adhuc disceptatur. Hac difficultate superata mox oras haec cum Clivensi et Berolinensi, Theologiam cum aliis litteris, quamquam non penitus, commutabo. — — Sin minus, honestissimas illas conditiones, quas mihi Academia haec obtulit, si in hac regione permanere vellem, amplectar, hicque porro substam. De eventu tempus certiores nos reddet.*

disse vanskeligheder har været, kan jeg ikke oplyse, men de har i hvert tilfælde ikke ladet sig fjærne, og Mosheim forblev i Kiel. Han slutter det anførte brev med at sige, at hvis det ikke lykkes at komme til Duisburg, vil han modtage de hæderfulde vilkaar, man har tilbudt ham i Kiel og forblive, hvor han er; han sigter sikkert her til stillingen som assessor i det philosophiske facultet, som han fik i 1719, samtidig med, at han virkede som vicar for hauptpastor v. Felden, hvis svigersøn han blev, men dette har naturligvis kun været ham skridt paa vejen til maalet at blive svigerfaderens efterfølger baade som præst og i embedet som professor i logik og metaphysik. Udsigterne har imidlertid ikke tegnet sig synderlig lyse, eller Mosheim har villet skaffe sig endnu et kort paa haanden overfor regeringen i Kiel; i hvert tilfælde indlod han sig allerede i 1719 i nye forhandlinger om anden ansættelse, denne gang ved gymnasiet i Bremen. I juni skriver Jo. Christopher Wolfen til La Croze, at Mosheim har besøgt ham i Hamburg paa vej til Bremen, hvor han skal undersøge, om han kan staa sig ved at overtage den tilbudte lærestol.¹⁾ Om resultatet fortæller Mosheim selv Lackmann, at det er bleven negativt; man har budt ham saadanne vilkaar, at det vilde være umuligt at leve deraf, hvis man ikke er velhavende eller kan gøre et rigt giftermaal, og lærerne dernede klagede bittert over de daarlige forhold. Hans ønsker om at faa flytningen godtgjort og et halvt aars gage udbetalt strax, blev afslaaet, og han var da nødt til at opgive tanken, da han ikke vidste nogen, af hvem han kunde laane de fornødne penge, men desuden var forholdene ved gymnasiet saa vanskelige, at stillingen ikke fristede ham.²⁾

¹⁾ Thes. epist. Lacroz. II 145: Fuit apud me nuper cl. Moshemius, qui Bremam eo consilio tendebat, ut videret, num e re sua futurum sit vocationi parere, qua in gymnasio et schola Bremensi doctoris vices obeundi potestatem nactus est.

²⁾ Brev af 31. juli 1719 i Thott. fol. 1054: Bremam non migrabo ut dixi. (Causa haec est, quod Illustr. Comes de victu meo mihi prospicere noluerit. Ea muneris huius conditio est, ut, nisi quis secum aliquid adferat, aut copiosam ducat uxorem, unde vivat, non habeat, his praesertim temporibus, quibus nulla fere viris illis scholasticis salaria erogantur. Graviter hac de re conquerebantur, cum adesset, Rector (onrectorque, suamque inopiam multis testabantur verbis. His ego motus querimoniis, qui nullum praeterea amicam habebam, unde trecentos (tot enim requiruntur) thaleros mutuo possem accipere, id summopere postulabam, ut sumtus mihi numerarentur itineris, dimidiumque annui stipendii statim daretur. At repulsam tuli; Illustr. Regimen enim suam caussatus est paupertatem, quae his temporibus esset maxima. Praeterea id orabam, ut a molesto illo munere, quo is, qui Sub Con R. spartam tenet, cogitur praeter ordinarias horas Grammatici, qui senex est, officium implere, puerisque operam dare elementariis, ut, inquam, a molestia hac nimis taediosa homini valetudinario liberarer.

Men ogsaa hjemme i Kiel var forholdene ved universitetet vanskelige for Mosheim; hans angreb paa den engelske deisme førte til stridighed med en collega, og i en disputats synes denne modstander at være gaaet af med sejren.¹⁾ Mosheim beslutter sig da til at gøre et nyt forsøg paa at finde ansættelse uden for hertugens land, da hans forventning om at blive svigerfaderens efterfølger som præst og professor var bleven skuffede, men denne gang vendte han blikket mod nord. I begyndelsen af 1722 skrev han et brev til I. G. Holstein, der vel har været ham bekendt som en kirkelig interesseret mand, og som amtmand i Tønder amt maatte antages at interessere sig for hertugdømmets forhold og som endelig som medlem af conseillet vilde være istand til at udrette noget. Brevet er et karakteristisk document og meddeles i sin helhed.²⁾

Hoch gebohrner, hoch gebietender

Hr. Geheimer Raht!

Gnädiger Herr!

Ich weisz keine andre Entschuldigung meiner Künheit, die ich jetzt gebrauche Eure Excellence mit gegenwärtigen Zeilen unterthänig aufzuwarten, vorzuwenden, als die einzige, dasz es nicht unbillig sei, denjenigen, welche tausend Proben einer ganz besondern Tugend und Gros-Muht an den Tag geleet, seine Sachen zu empfehlen. E. Excellence ungemeyne Gnade und besondere Liebe zu den Wissenschaften und diejenige, welche das Wachsthum derselben zu befördern suchen, ist so bekant in unsern Ländern, dasz ich geglaubt, wieder E. Excellence zu sündigen, wenn ich mir nicht getraute, zu Deroselben Gerechtigkeit und Gros-Muht jetzt meine Zuflucht zu nehmen. Und vielleicht bin ich so glücklich, dasz E. Excellence mein Nahme aus meinen bisher herausgegebenen Schrifften, davon Deroselben ein Theil durch den Hr. Professor Kortholt zugefertiget worden, nicht gar unbekant ist.

Ich habe bisher als Assessor der Kielischen Academie nach nichts mehr getrachtet als das Beste der Kirchen und Academie und der Wissenschaften überhaupt mit allem Eifer zu befördern. Man hat mir auch fürstlicher Seiten die gröste Hofnung gemacht,

¹⁾ I. C. Wolfen skriver til La Croze 24. december 1719, Thes. epist. Lacr. II 150 sq.: Cl. Moshemio lites quaedam abortae sunt a novo professore theologo Kiloniensi, antè aliquot menses Hafnia Kilonium delato. Is enim disputantium more Tolandi causam contra Moshemium in acroa-
terio publice, nec sine triumpho, ut ferunt, agit, et in dissertatione singulari inposterum acturus dicitur.

²⁾ Ledreborg manuscriptsamling fol. 455.

meine Treue mit einem ansehnlichen Platz bei hiesiger Academie zu belohnen. Und dadurch bin ich bewogen worden meine bisher zu unterschiedlichen Mahlen, in Sonderheit von I. Königl. Majestäten von Preussen und Schweden nach Duisburg und Bremen erhaltene ansehnliche Vocationes auszuschlagen. Allein da es scheint, dasz diese gemachte Hoffnung von einigen misgünstigen hintertrieben wird, so bin ich desto leichter zu bereden gewesen, bei I. Königl. Majestät von Dennemarck ümb die Vocation zu dem erledigten Rectorat der Dorn-Schulen in Schleswig allerunterthänigst anzuhalten. Das allerunterthänigste Memorial ist deswegen schon weggesand und unterschiedliche, die das Glück haben in I. Königl. Maiestät wichtigen Bedienungen stehen, haben die Gnade gehabt, dasselbe an gehörigen Orten einzusenden. Ich weisz aber, dasz E. Excellence geschickt sind, dieser Sachen das völlige Gewicht zu geben, und deswegen bin ich so kühne, Dieselbe unterthänigst zu ersuchen, vor einen Menschen, der den vollkommensten Respect vor Dieselbe heget, und nichts mehr, als die Ehre Gottes und das Beste der Gelehrsamkeit sucht, die hohe Gnade zu haben, das allerunterthänigste Memorial so bei I. Königl. Maiestät zu secundiren, dasz der gewünschte Effect erfolgen möge. Und ich müste an E. Excellence hohen Tugend zweifeln, wenn ich an Deroselben gnädigen Willfahung in diesem Stücke zweifeln wolte.

Gott, der E. Excellence in den Stand gesetzt, das Glück vieler befördern zu können, segne Deroselben geheiligten Sorgen, die Sie täglich auf das Heil so vieler Tausend wenden. Wie es I. Königl. Majestät allergnädigst gefallen, Deroselben Treue durch eine der allerhöchsten Würden zu belohnen, wozu ich unterthänigst zu gratuliren mir die Freiheit nehme, so kröne auch der Allerhöchste E. Excellence mit unendlichen Segen. Und es müsse diese irdische Ehre nur ein Vorbild derjenigen Ehre sein, welche in der Ewigkeit auf Dieselbe wartet.

Dieses wünschet aus der treuesten Seelen,

Hoch-Gebührner, Hoch-Gebietender

Herr Geheimer Raht

E. Excellence

unterthänigster Knecht

Jo. Laur. Mosheim.

Kiel, d. 29. Martii 1722.

Mosheim har gjort sig gode forhaabninger om, at Holstein skulde skaffe ham en stilling; han skriver ved denne tid til den hollandske philolog Haverkamp, der havde bedt ham om nogle

oplysninger af et Josephushaandskrift i Gottorperbibliotheket, at det forhaabentlig snart skal lykkes ham at opfylde dette ønske, da der er udsigt til, at han skal have en stilling i spidsen for hertugdømmet Slesvigs skolevæsen og som bestyrer af bibliotheket.¹⁾ Bibliotheket forblev imidlertid som bekendt endnu en aarrække uden tilsyn, og heller ikke domskolerektoratet i Slesvig opnaaede Mosheim; dette tildeltes ovenikøbet en fra Wittenberg indkaldt lærd, Jo. Andreas Cleffelius, der i en theologisk dissertation havde kritiseret Mosheim meget skarpt.²⁾ Haabet om at naa frem ved Holsteins hjælp blev dog ikke opgivet; ved midsommertid 1722 begav den stræbsomme theolog sig til København, hvor han kom i forbindelse med Rostgaard, der som bekendt endnu da var oversecretær, og med Holstein.³⁾ At han ogsaa omgikkes byens lærde folk som Gram og Arne Magnussen, er kendt nok, ligesom ogsaa det efterspil, der fulgte paa dette samvær. At dette kaster et lidet smigrende lys over Mosheims karakter, kan ikke bestrides; han misbrugte vitterligt begge de nævnte mænds tillid og, selv om det muligvis kan være rigtigt, naar Torkel Baden siger, at det græske haandskrift, som Mosheim laante af Gram og afskrev uden dennes vidende, ikke vilde være bleven udgivet, hvis ikke Mosheim havde faaet fat i det, saa bliver hans illoyale optræden overfor Gram ikke derved en smule bedre; det brev til hofpræsten Conradi, hvori han forsøger at bortforklare sin daarlige opførsel, røber da ogsaa tydeligt nok den onde samvittighed⁴⁾, og selv om Grams fremstilling af sagen vel nok vidner om en vis smaalig gnavenhed, er det dog meget overraskende, at Werlauff kan slutte

¹⁾ Brev af 29. mai 1722: nam, ne nescius sis, spes summa est, mihi a Rege curam rei scholasticæ ducatus illius, et simul illustris bibliothecæ præfecturam commissum iri; citeret efter Werlauff: Efterretn. om det store kongelige Bibliotheks Historie p. 165, der benyttede nogle Afskrifter af Mosheims breve til Havercamp, som stillede til hans Raadighed af P. W. Becker, der vel har afskrevet dem paa sin rejse, formodentlig i Leiden, hvor Havercamp var professor, og hvor hans efterladenskaber antagelig er havnet i universitetsbibliotheket. Om afskrifternes skæbne kan jeg intet oplyse, men de er formodentlig gaaet tilgrunde med Beckers øvrige samlinger ved Kjøng præstegaards brand 1859.

²⁾ Thea. epist. Lacroz. II 183 omtaler Jo. ('. Wolfen i et brev af 8. novb. 1722 en dissertation af Jo. Andreas Cleffelius: In ea humanius tractatum vellem Mosheimium, quem auctor in sparta, quam is Slesvici nactus est, obtinenda rivalem habuit.

³⁾ Chr. Bruun: Frederik Rostgaard p. 385 ff. J. Badens Kjøbenhavns Universitets-Journal V 1797.

⁴⁾ En afskrift med Grams egen haand af dette brev, som var skrevet til daværende tysk hofpræst hos Frederik IV, senere generalsuperintendent i Slesvig, Georg Johannes Conradi findes i Grams brevsamling Gl. kongelig Samling 1101 fol. nr. 585.

sig til Badens opfattelse af hele denne sag.¹⁾ Medens Mosheim efter sin hjemkomst skrev højst venskabeligt og ærbødigt til Gram, fortalte han samtidig La Croze om, hvor slet det stod til med lærdommen i Danmark; han forklarede senere, at dette ikke var hans egen iagttagelse, men hvad de lærde der selv havde klaget over, og det er vel muligt, at Gram i sin lidt gnavne pessimisme har udtalt sig noget mistroeligt om forholdene, men Mosheims udtalelser til La Croze har altfor meget præget af at være udtryk for hans egen selvgode ringeagt, og man har en levende fornemmelse af, at der bagved ligger den tanke, at man blot skulde kalde ham til København, saa vilde alt blive bedre.²⁾

Ved sin hjemkomst fra sommerbesøget i København finder Mosheim forholdene i Kiel lige haabløse. Fricius, der blev ansat i det præsteembede, som Mosheim forgæves havde søgt, viser sig ude af stand til at bestride det, men skal ikke desto mindre beholde det; om denne sag udøser Mosheim sin harme i et brev til præsten Mathias Schreiber ved St. Petri kirke i København: *Hie ist alles in Bewegung, weil der Herzog das hiesige Haupt-pastorat dem Herrn Friccio, ungeachtet er kindisch und lange vom Verstande, dennoch bestätigt und zugleich erlaubt einen Adiunctum, der seine Tochter heirathen kann, anzunehmen. Gott nehme sich unserer armen Gemeine an! Er will jetzt nach Hamburg reisen, ümb einen Schreier dort herzuholen, der, wie die Familie sagt, nothwendig zwo Eigenschaften haben muss 1. dasz er wohl aussehe und der Jungfer gefalle, 2. dass er Geld habe. Wegen der Wissenschaft und der Furcht vor Gott braucht man keine Sorge. Domine Domine! in quae nos tempora reservasti³⁾. Mosheim sætter da sin lid til Holstein, til hvem han skriver følgende brev⁴⁾:*

Hoch-Gebohrner Herr Geheimer Raht!

Gnädiger Herr!

Eure Excellence werden gnädig erlauben, dasz ich mir die Ehre gebe, nach meiner Gottlob! glücklichen Zurückkunft, Dero-

¹⁾ Werlauff anf. skrift p. 63.

²⁾ Gl. kongelig Samling 1101 fol nr. 576—84, 586—87. Thes. epist. Lacroz. I 297; III 291.

³⁾ Brev af 14. august 1722 i Bøllings Brevsaml. U 4 to 692; et andet brev samme sted n. 693, som er dateret Helmstedt 31. juli 1738, er skrevet til samme mand, der her foruden pastor tituleres consistorialrath; af dette senere brev fremgaar, at adressaten hedder Schreiber, af begge breve, særlig af det første, at han er bosiddende i København; det er da ikke vanskeligt at udfinde, at det maa være Mathias Schreiber, der 1712 blev diacon, 1731 sognepræst ved St. Petri kirke og 1736 consistorialraad.

⁴⁾ Ledreborg manuscriptsamling fol. 455.

selben gehorsamsten Danck abzustatten vor die gantz besondere Gnade, mit welcher es Deroselben in Copenhagen mich anzunehmen und meine Sachen zu treiben beliebet hat. Ich werde das Andencken davon beständig bei mir behalten, und es mir zum immerwehrenden Triebe dienen lassen, E. Excellence hohes Wohlsein, zum Besten so vieler rechtschaffenen und geschickten Gemüther, welche Dieselbe Ihres hohen Schutzes würdigen, dem Allerhöchsten anzubefehlen. Es segne derselbe alle Deroselben reine und geheiligte Absichten, und verleihe benöthigte Kräfte, dieselben zum gewünschten Ende zu bringen. Meine Sachen werde ich nicht Ursach haben, E. Excellence Vorsorge aufs neue zu befehlen, weil ich durch so viele Proben versichert bin, dasz Dieselbe keinen Fleisz in denselben sparen werden.

Zeit meiner Abwesenheit haben I. Durchlauchtigkeit, der Hertzog von Wolfenbüttel an die hiesige Academie meinewegen sehr gnädig geschrieben und ümb mich ersuchet. Ich weisz aber noch die Conditiones nicht, auf welche ich verlanget werde. Mein ernster Vorsatz ist der Führung Gottes wohin es derselben beliebt, freudig zu folgen, und dem ersten Winck derselben zu gehorchen. Übrigens hoffe ich, E. Excellence werden Deroselben gütigen Zusage nach meiner Entschuldigung bei dem Hern von Münch nicht uneingedenck sein. Ich bin mit der vollkommensten Ehrerbietung,

Hoch-Gebohrner Herr Geheimer Raht

E. Excellence
unterthäniger Diener
I. L. Mosheim.

Kiel, d. 29. Aug. 1722.

Paa muligheden af at komme til Helmstedt havde Mosheim aabenbart stadig haft opmærksomheden henvendt. Hertugen af Brunswig-Wolfenbüttel August Wilhelm var gift med en prinsesse af Nordborg, Elisabeth Sophie Marie, der var enke efter hertug Adolf August af Pløn, og denne fyrstinde havde tidligere været Mosheims beskytterinde; dette Brunswigske fyrstepar havde han tilegnet sit skrift *Observationes sacrae*, der udkom 1721. Nu var der altsaa kommen en kaldelse, men i september skriver han til Gram, ligesom her til Holstein, at han endnu ikke har faaet rede paa vilkaarene¹⁾; de har formodentlig ikke været efter ønske, siden han nu griber efter en ny mulighed.

¹⁾ Brev af 25. september 1722, Gl. kongelig Samling 1101 nr. 579: *Potentissimus Britanniae Rex et Duces Guelpherbytani id agunt ut Professoribus Theologiae Academiae Helmst. me adscribant in locum Abbatis Achmidii. Nescio vero quas mihi conditiones proposituri sint.*

Den danske udsending i Wien Christian August von Berckentin meddeler i en relation af 26. september 1722, at legationspræsten magister Langjahr er død, og at han midlertidig har overdraget en derværende studiosus at besørge gudstjenesten; han andrager nu om, at stillingen snarest muligt maa blive besat og indstiller øden mir bey meiner Durchreise in Holstein sehr angepriesenen Diaconum zu Gettorff im Schleswigschen nahmens Langemark¹⁾; under samme dato skriver Berckentin et brev til I. G. Holstein, hvem han beder om at støtte indstillingen eller i alle tilfælde virke for, at han faar en duelig mand, da menigheden i de senere aar har været meget forsømt.²⁾ Holstein har nu ment at have fundet en god leilighed til at gøre noget for Mosheim; under 8. november udfærdiges der bestalling og instrux for denne som legationspræst i Wien³⁾, der falder en kongelig resolution om at gagen, der er 200 rdlr. aarlig, skal tilfalde ham fra bestallingens dato og at han skal have 100 rdlr. til rejsen ned til sin nye stilling, og samtidig faar superintendenten i Rensborg ordre til at ordinere Mosheim til præst og tage ham i ed.⁴⁾ Holstein har aabenbart troet, at han havde gjort det særlig godt; samme dag, som bestallingen er udfærdiget, skriver han til Mosheim, et Brev, der er ganske særlig tiltalende ved den oprigtige glæde og sympathi, det helt igennem vidner om⁵⁾; det lyder saaledes:

Schreiben Sein Excellence H. Geheimen Rahts von Holsten de dato Copenhag d. 7. Nov. A. 1722.

Hoch: Edel: Gebuhrner

Hoch: Gelahrter Herr Assessor!

Mir ist in langer Zeit nichts so erfreuliches begegnet, als Ihro Majestät Unsers allergnädigsten Königes Entschliessung, Sie in dero Dienste zu befördern, wovon ich die Originalia denenselben hiebei übersende, als die Original: Bestallung, Instruction und Reise: Pasz, alle drei unter Königlicher eigener Hand, ferner in copia das dieserwegen an den H. General Superinten-

¹⁾ Relationen aus Wien i Tyske Kancellis Arkiv, Rigsarkivet.

²⁾ Berkentins Protocol. Relat. (o: Copibog) I, 44 ff., Wiener Legationens Arkiv, Rigsarkivet.

³⁾ Disse documenter er ikke indført i Tyske Kancellis Patente, formentlig fordi sagen aldrig blev til virkelighed; de findes i Mosheims egenhændige afskrift ved den ovenfor nævnte concept.

⁴⁾ Tyske Kancellis Patente 1722—23 p. 232 ff. Inländ. Reg. 1722, fol. 428.

⁵⁾ Mosheims egenhændige afskrift af dette brev ligger ligeledes ved concepten i Kiels rentekammer.

dentem ergangene Rescript; auch wird heute eine Ordre an den Kammer : Raht und Cassirer in Rensburg Horst abgehen, zu der Reise Ihnen 100 Rth. in Kronen auszuzahlen. Meine hertzliche und wohlgemeinte Glück : Wünschung füge ich mit wenig Worten dabei, dasz Gott Sie mit seiner Gnade und Krafft ausrüsten wolle, das Werck, wozu Sie beruffen, im Geist und in der Krafft so zu führen, damit sein Nahme dadurch verherrlicht und vieler Seelen Umwendung oder auch Befestigung im Guten dadurch möge befördert werden. Es freuet mich ungemeyn, dasz ich einen so rechtschaffenen Mann, den die Welt vor gelehrt und fromm kennt, nachdem ihm viel Verdrusz von andern gemacht worden, in meines Königes Diensten ruhig sehen kan. Leidet es ihre Gesundheit, wie ich von Herten wünsche, so versaumen Sie keine Zeit, zu dem General Superintendenten zu reisen und sage nur, dasz Sie vom Könige pressiret werden, die Reise eilig anzutreten, damit die Ordination desto eher vor sich gehen möge. Wegen der Unkosten Ihrer Bestallung machen Sie sich keine Sorgen. Ich werde davor Sorge tragen. Den völligen Unterricht werden Sie mit nechster Post durch ein Schreiben an den H . Cammer : Raht und Cassirer Horst in Hamburg adressiret erhalten. Grüßen Sie Ihre liebe Frau Mutter meinewegen und sagen ihr, dasz ich Theil an ihrer Freude nehme. Unseren Gott und seiner Gnade und väterlichen Vorsorge und Schutz empfohlen verbleibe

Meines hoch : geehrten Herrn Assessoris
wahrer Freund und Diener
I. G. von Holsten.

Man skulde da tro, at sagen var i bedste orden, og Berckentin ytrer ligeledes i et brev til Holstein sin glæde over valget; det er, siger han, »mir umb so viel angenehmer gewesen, als mir allbereits auch bei meiner Durch-Reise in Holstein dieses Mannes Geschicklichkeit und untadelhaftes Leben gar sehr angerühmet worden. Ich wurde auch denselben sogleich in meinem allerunterthänigsten Vorschlag mitbenennet haben, wann mir nicht wäre gesaget worden, dass er sich mit des Seel Professoris zum Felde Tochter versprochen und ich dahero befürchtet hatte, dass Er nicht gerne diese seine Heyrath lange aussetzen wolle.¹⁾

Imidlertid har denne geistlige stilling maaske ikke tiltalt Mosheim saa synderlig, og, hvad mere er, udsigten til professoratet synes nu at være bleven lysere. Der findes en kongelig resolution om, at den gage, der var ham anvist til udgangen af

¹⁾ Berkentins Protoc. Relat. I 127.

marts 1723, skal udbetales den studiosus, der har vicarieret i vacancen, og formodentlig har da Mosheim sendt bestallingen tilbage omkring 1. april¹⁾; den 6. skriver han til Gram, at han paa grund af sygelighed har maattet opgive stillingen i Wien, men samtidig fortæller han, at han nu er kaldet til Helmstedt.²⁾ Der var utvivlsomt noget sandt i forklaringen om svageligheden, han klager oftere i sine breve derover, men hovedsagen har sikkert været, at professoratet i Helmstedt aabnede udsigt til en mere glansfuld fremtid, og desuden stemmede ganske særlig godt baade med hans studier og hans liberale theologiske tendenser. Berckentin har aabenbart haft den rette forstaaelse af forholdet, naar han skriver, at da han nu har erfaret, at magister Mosheim ikke blot ved sin hidtidige upasselighed er forhindret i at tiltræde rejsen, men nu har tilbagesendt bestallingen og derved afslaaet at modtage stillingen og har fulgt en anden kaldelse, — saa indstiller han en anden.³⁾

I Kiel, hvor Mosheim imidlertid havde opholdt sig i disse maaneder, havde han stadig haft ubehageligheder; han har aabenbart til det sidste haft haab om at kunne forblive her, siden han modtog stillingen som vicar for den saa foragtede haupt-pastor Friccius, men den modstand, han mødte, har saa endelig bevæget ham til at følge kaldelsen til Helmstedt. I januar indsender han følgende karakteristiske klage til hertugen⁴⁾:

C.

Als nach verflossenem Gnaden-Jahre ich von dem Hern Kirchen Raht Friccio ersuchet worden, bei seiner noch anhaltenden Schwachheit die vices des Haupt-Pastorats allhie, so wie ich sie bis dahin in die vier Jahr verwaltet, ferner zu beobachten, so habe ich mich dazu verstanden, und diese Arbeit über mich genommen. Es ist aber durch des hiesigen Rahts unbesonnenes Verfahren, der, ungeachtet Königl. Hoheit gnädigsten Befehls, erwehnten Herren Kirchen-Raht durchaus nicht vor ihren Haupt-

1) Tyske Kancellis Patente 1722—23, 539.

2) Brev af 6. april 1723, Gl. kongelig Samling 1101 fol. nr. 583: Sed ea membris et toto corpori imbecillitas insidet ut ex consilio medicorum Potentissimi Regis vestri vocatorias litteras remittere debuerim. Vires enim meas impares esse itineri et laboribus ex suggestu omnes consentiunt. Quod posteaquam Dux Brunsvic. rescivit, Professorem Theologiae me constituit et dum vires recuperem quieti litare iussit.

3) Berckentins Relation 1. mai 1723, Rel. aus Wien, Tyske Kancelli, igsark.

4) Mosheims egenhændige afskrift ved concepten i Kielske rentekammer.

Pastorem erkennen wollen, die Kantzel mit einem andern Schlosse verwahret, damit ich dieselbe nicht besteigen können, und andere unverantwortliche Insolentien begangen, dieses Vorhaben und gute Meinung gehindert worden. Solches habe auf Ersuchen der Warheit zu Steuer hiemit eigenhändig bezeugen wollen.

Kiel d. 11. Januarii 1723.

Jo. Laur. Mosheim,
bisheriger Assessor der Philos. Facult.
im Kiel.

Mosheim opgav da kampen og ved midsommertid forlod han Kiel og drog til Helmstedt, hvor en glimrende fremtid ventede ham.¹⁾

Men hvad Holstein sagde til dette resultat af sine bestræbelser, erfarer vi intet om, der kan dog næppe være tvivl om, at Mosheim kun har modtaget kaldelsen til legationspræst for at bruge den til at opnaa noget bedre, men det er jo ikke sikkert, at Holstein har forstaaet dette. Om de havde nogen forbindelse efter den tid, ved jeg ikke, men Mosheim undsaa sig i hvert tilfælde ikke for efter Holsteins død jævnlige at henvende sig til hans søn, da denne var bleven oversecretær, med anmodninger om embeder og andre gunstbevisninger for folk, han ønskede anbragt.²⁾

Den episode i Mosheims liv, der her er dokumenteret, viser os en type, der aldrig har manglet blandt videnskabens dyrkere; en mand med gode studier og betydelig lærdom, men med al selvtilfredshed uden den dybere tillid til sit arbeides indre værd, at han tror paa, at det af sig selv vil føre ham hen til den plads, hvor han passer bedst, en stræber, der ublufærdigt forsøger alle midler og alle veje, ogsaa den at skaffe sig uretmæssige videnskabelige laurbær, for at vinde navn og for at bane sig vej til indbringende stillinger, skal de end opnaas ved buk for magthaverne, ved smigrerier og intriger og ved underkendelse af dem, der synes at blive farlige medbejlere.

¹⁾ I. C. Wolfen fortæller i et brev af 1. juni, at han har været i Hamburg paa vejen til Helmstedt, *The. epist. Lacroz. II* 189.

²⁾ Ledreborg manuscriptsamling. 468 fol.

Optegnelser av Toldforvalter i Bergen Nils Lindgaard og dennes Søn Præsident i Trondhjem Rasmus Lindgaard.

Meddelte ved **Olaus Schmidt.**

I et eksemplar av en »Huusz- oc kircke Skat« (samlet av en Bernhard Albrecht, Kjøbenhavn 1660) og som findes i Videnskabs-selskabets Bibliothek, Trondhjem, har Toldforvalter i Bergen Nils Lindgaard og dennes søn Rasmus, der under 19 Octbr. 1705 ud-nævntes til Borgermester i Trondhjem og døde som Præsident i Trondhjems Magistrat 15 Mars 1733, efterladt flere skriftlige optegnelser. De gjengives her da de indeholder flere, hittil visstnok ukjendte data vedrørende disse to mænd og deres descendents.

Paa nogen ledige blade bakerst i boken begynder Nils Lindgaard optegnelserne:

Anno 1679 Den 15 January forlofuit Jeg underskrefne Mig, Med min Kiereste Edel dyderig og Gud Elskende Møe, Abigael Pederszdaatter Lem, Og Blef vorisz Bryllups Høytiid holdet d.= 9 Julj Nest Effter i Nye Kierche Songen.

Gud forlene Lyche og Velsignelse

*Niels Rasmuszn.
Lindgaard.*

Mellem faderens optegnelser har Rasmus Lindgaard optegnet:

Min lille Kiærste Hendrietta Margareta Lindgaard nee de Hoffmand er fød i Kiøbenhafn d: 8 Septbr. 1684 af Erlige ægte foreldre Hr. Commandeur Hoffmaud og Frue Bodilla Rye.

R. Lindgaard.

Anno 1680 d.= 19 Martj for Midag Klochen 3 quarter till 10 slet, Welsignet dend Almegtigste Gud Min Kiereste og Mig med En Søn, blef christnet d.= 23. dito Nest Effter og kaldet R a s z - m u s. Hansz fadere vaar: Ingeborig Lem Som baar honem frem Nog Chirstine de Fine og Helvig Munte, Comisarius Hansz Hanszen Oberstleutenant Christian Holberg og Ludevig Lem. fadergavfer i Guld og Specie 56 Rdr.

Anno 1681 d. 14 Novembr. Velsignet Gud osz med en Søn, Som Klochen slog 12 om Midagen, sich dend Hellige daab d.= 18 dito Nest Effter hlef Kaldet P e d e r, blef frem baaren af Karen Lem Med Hinde vaar Mette Charstenszdaatter og Modster Fester. Mandfadere Biszpen Nielsz Randulf Borgermester Hansz Munthe Og Obrtoldbetiendt Hans Clauszen. Fik ingen fadergavfer.

Anno 1682 d. = 27 Novembr. om Morgenen Klochen 6 slet blef Min Kiereste forløst og af Gud Naadelig Velsignet Med En daatter Som d. = 1 Decembr. Nest efter Blef christnet, og kaldet **A b e l**. Blef frem baaren af Maria Lilienskiold, med Hinde vaar Anna M: Ottes og Elsze Harboe, Mandfadere vaar Amptmand Lauridtz Lindenov, Land Commissarius Hansz Christopherszen Hiort og Peder Pederszn Lem, sich ingen fadergavfer.

Anno 1864 Den 16 Junj om Morgenen Klochen 4 slet Blef Min Kiereste for Løst og af d. = Almegtigste Gud velsignet Med En Søn, Som dend 19 dito Nest efter sich dend Hellige daab og blef kaldet **C h r i s t i a n**, blef frem Baaren af Anna Maria Heidemans Med Hinde vaar Gertrud Termøhlens. Mand faderne oberste Peinke(?)* Commisarj Hansz de Fine og Borgermester Petter Trojel.

Anno 1685 d. = 12 September om Morgenen Klochen 7 slet, Blef Min Kiereste for Løst og af Gud velsignet med En Søn, blef Døbt I Ny Kierche d. = 16 dito Nest efter og kaldet **L u d e v i g**, faderne vaar Bisp Inden Dorethea Wandal Chatrina de La Ross, Borgermester Lauritz Søfrenszn. Land Comissari Hans Christopherszn og Byfougden Hans Henningszen.

Anno 1686 d. = 3 Novembr. om Morgenen Klochen vaar 5 velsignet Gud min Kiereste med En daatter, som dend 8 dito Nest efter blev christnet I Nye Kierche og kaldet **K a r e n**, blef frembaaren af Amptmand Lindenaus frue Delianna Lützou, med hinde vaar Liszbet Augustj Faberici og Abel Chatrina Hiort, mand faderne amptskrifuer Christopher Rentz og Daniel Wolpman, Gud Allene æres.

Saa kommer en ny haand, der utvivlsomt er Nils Lindgaards enkes: Anno 1688 d. = 12 Aprilis om Morgenen Klochen 2, Velsignet Gud mig med en liden daatter, som d. = 14 dito der efter blef christnet i Nykierche og kaldet **N i e l s k e M a r i a**, blef frembaaren af Ingeborrig Lem, med hende vaar Gertrud de Fine og Edel Holberg: Mandfaddere vaare Hr. Thomas Christensen Byskrifuer og Hr. Rasmus Jensøn: Gud hende bevare og forfremme.

Atter en ny haand, nemlig Rasmus Lindgaards:

Anno 1688 d: 3 Martij døde min Sal. Fader **N i e l s L i n d g a a r d**, og blef begravnen d: 12 ditto udj Nyekierchen i hands Egne grafsted under alter gulfvit.

Anno 1695 Hellig 3 Kongersaften som var d: 5. Jan. døde min Sal. Moder **A b i g a e l P e d e r s d a a t t e r L e m**, og blef begravnen d: 13 Jan: hos min Sal: Fader. Gud gifve dem og alle Christne Een glædelig opstandelse: og naar min Tid kommer vi da glædelig maa samlis hos Gud i de ævige boliger. Amen.

*) Nedskriveren har øiensynlig selv ikke været sikker paa navnets bokstaveringsmaate.

Anno 1705 d: 10 October døde min Sl. Broder P e d e r L i n d -
g a a r d, og blev begravet i Ny Kirchen d: 19 ejusdem hos sine
Sl. Forældre. Dend Allerhøyeste Gud lade mig samlis med ham
i de ævige boeliger. Anno 1695 døde min Sl. = Søster A b e l
L i n d g a a r d og blev begravet hos hindes Sl. For Eldre.

Anno 1722 d.: 31 Decembr. døde min Sl: Kiærste H e n d r i -
e t t e L i n d g a a r d. Gud glæde hendis Siæl ævindelig.

1722 d.= 20 Aug: døde min Sl. Broder C a p t: L i n d -
g a a r d. Gud glæde hans Siæl med alle udvalde.

Anno 1680 d. 19 Martij er jeg undertegnende fød i Bergen om
formiddagen klochen 3 qtr. til 10 slet.

R. Lindgaard.

Anno 1684 d. 8 Septembr: er min kiærste H e n d r i e t t e
M a r g r e t e H o f m a n d fød udi Kiøbenhafn Hendi[s] For
Elder er Hr. Commandeur Wichmand Hoffmand og frue Bodil Rye.

Anno 1704 d: 28 Majj forlofvit jeg mig med bem.te min Kiærste
Jomfrue Hendriette Margarethe Hoffmand.

Anno 1705 d: 23 Decembr: stoed voris bryllup udj. Kiøben-
hafn, den aller Høyeste Gud forleene os Lyche og Velsignelse.

Anno 1706 d: 16 Decembr. blev min Kiærste om aftenen mel-
lem 10 og 11 forløst og af Gud naadelig velsignet med Een datter
som blev døbt d: 22 Ejusdem udj Trundhiems dombkirche og kaldet
B o d i l l e A b i g a e l, hon blev baaren til daaben af frue Bisp-
inde Krogs med hende var Mad.me Chatharine H: General Told-
forvalter Hans Uldrichs og Mad.me Anna Rasch Sr Hans Schultzis
Mandfadderne vare Hr Etats Raad og Stiftsbefalingsmand Ifver
von Ahnen Hr. Commerce Raad Andreas Schøller og Rector Scholæ
Nidrosiensis Mag: Andreas Borch; dend aller Høyeste Gud velsigne
og løchsalig gjøre hende, Gud lade hende opvoxte og tiltage i alle
Christelige dyder og gifve hende det timelige gode og efter døden
det ævige Liv. Hon fich i faddergafver i guld og Specie 36 rdlr.

Anno 1708 d: 17 febr. blev min Kiærste forløst og af Gud
naadelig velsignet med een daatter som.....

[1 eller flere blade mangler].

.....Hiort, Hr. Justitz Raad og Laugmand Abraham Dreyer
og Hr Major Johan Christoph von Heinen; dend Høyeste Gud
lade hende opvoxte til sit nafns ære og hendis kiære venners glæde,
gud gjøre hende riig, forstandig og salig.

Anno 1715 d: 22 Junij, som var tredie Pintzedag og præsice
Klochen 8 om eftermiddagen blev min Kiærste forløst og af Gud
naadelig velsignet med een Søn, som dend 15 nest efter blev døbt i
Trundhiems domkirche og kaldet P e t t e r C h r i s t i a n hand
blev baaren til daaben af frue Kirsten Munch Hr. Justitz-Raad
Schelderups med hende var frue Charlotta Amalia Krog Hr.

Collins og Mad.me Maren Brix Hr. Schultzis; Mandfadderne var Hr. Oberste og Commandant Otto Friderich von der Osten, Hr. Assistance Raad Christian Schøller og Wice Pastor til Strinden Hr. Hans Montagne; Gud giøre ham timmelig og ævig løchsalig og salig Amen. — Samme min Søn behagede det dend allmechtige Gud at til sig kalde udj samme aar d:

Anno 1727 d. 11 Maij forlofvit jeg mig med min Kiærste Helena Dorothea Høyer, hendis For Eldre er Hr. Assessor Petter Høyer og frue Bodille Angel.

Anno 1708 er min Kiærste Jomfrue Helena Dorothea Høyer fød i Trundhiem d: 18 Augustj.

Anno 1728 d: 18 Febr. stoad voris bryllup paa Ranum, dend allmechtigste Gud forleene os megen Lyche og velsignelse og lade os levve lenge og fornøjet for Iesu Xsti skyld Amen.

Anno 1729 d: 14 Martij om efter middagen præcise Klochen 4 blev min Kiærste forløst og af Gud naadelig velsignet med een Søn som d. 22 ejusdem blev døbt i dom Kirchen af provsten Hr. Eilert Hagerup og kaldet P e t t e r ; han blev baaren til daaben af min kiære vær Moder frue Bodille Høyer med hinde var Tolde Friis kiærste Anna Chatrina Grøn og min datter Abel Lindgaard. Mandfadderne vare Hr. Major Georg Friderich von Krogen, Hr. Assessor Petter Høyer og Hr. Obervrager og Maaler Bernt Westerman; Min K: værfader Assessor Høyer gav ham i faddergafver 4re Maydorer i guld gjor danske penge ungefær 30 rdr. — dend høyeste Gud lade ham opvoxte til sit navns ære og hans foreldre og venner til glæde og fornøjelse.

Anno 1730 d: 10 Decembr., som var d: 2den Søndag i Advent velsignede den almægtigste Gud min Kiærste med een datter, som den 15 ejusdem blev døbt i vor Frue Kirke, og efter min Sl. Kiærste kaldet Henriette Margarethe, hon blev baaren til Daaben af velbaarne Frue General Majorinde Hvitfeldts med hende var Frue Majorinde von Krogens og min Kiærstes Søster Mad.me Ester Obervrager Westermans, Mandfadderne vare Hr Stiftsbefalingsmand Jacob Bentzon, Hr Cancellie Raad og Præsident Hans Collin og Hr Consistorial Raad og Provst Mag. Johan Randulf, den høyeste Gud lade hende opvoxte til sit navns ære og hendis venners glæde i alder, viisdom og naade hos Gud og meniskerne.

Det følgende skriver sig fra Rasmus Lindgaards Enke, Helene Dorothea Høyers haand:

1733 d: 15 Martius Klochen 12 slet om Natten saa dode min Sl. Kiærste R. Lindgaard og efterlod mig hans kone H. D. H. med born en Son 4 aar, en dotter 2 aar. — Vor herre hand være for fad[er].

I Jesu navn.

d. 6 november 1738.

Blef ieg forloftet med min Kiæreste, Hr. Cansellie Raad og Amt Skrifer Christian Uldrick Tynder — Gud self forleene os Lycke og velsingelse I Jesu navn. Ammen.

d: 17 Febr 1739 stod voris Brøyløp paa Nedre Ranum, hos mine forældre, — Hr Cansellie Raad Høyer.

1751 d: 11 Junij Klocken et om eftermid. behagede [det] Gud at hen kalde min Høyt Elskende nu Sal. = Hierte kiære Mand Hi Amtmand og Cansel Raad Tønder, Gud self være voris og fader og efter lot mig hans kone H: D: H: med 4re børn 3de Døttre og en Son, min Sal: Kiæreste var fod 1699 d. 11 april om aften Klocken 10 slet og Døde i hans Alder 52 Aar og to maaneder.

Den sidste optegnelse skriver sig fra Kaptein Christian Johannes Brodtkorb, (f. ¹⁴/₁₀ 1725, † ²⁰/₅ 1797), Præsident Rasmus Lindgaards svigerson, idet han var gift (viet paa Østeraat ⁴/₇ 1751) med Henriette Margrethe Lindgaard, født, iflg. faderens ovfr. gjen-givne optegnelse, i Trondhjem ¹⁰/₁₂ 1730 — Kaptein Brodtkorb har (med en forøvrig næsten ulæselig haand) indført i optegnelserne sin svigermoders død salunde: 1786 d: 16 January døde min Værmoder Sl. Frue Hellena Dor[othea] Amtptmandinde Tønders og d. 6te Febr. nedsat i Choret i Molde Kierche hos sin Sl. Mand. Jeg og min Brodersøn Hr Jens Brodtkorb var de Eeneste af Hendes Anhørende ved Begravelsen. 10 Kiøbmænd løftede Liget af Huset(?) paa Liigvognen og nedsatte Liget i Græven. Alle.....Folk fulte Liget.

C. F. Brodtkorb.

Bog anmeldelser.

Øvle Slægten og dens Hjem, ved A. Eriksen, Landinspektør. Odde. 1917. 120 S.

Det er et ganske mærkeligt Arbejde, der her har set Dagens Lys! I Forordet udtaler Forf., at hans Arbejde ikke maa betragtes som et videnskabeligt Arbejde, men han har, dels paa Grundlag af gamle Dokumenter, der opbevares paa Slægtsgaarden i Malling Sogn, dels ved videregaaende Undersøgelser i Arkiver og Biblioteker samlet et stort og værdifuldt Stof om Gaarden og dens Ejere gennem Tidene, og hans Stof er, paa nogle Undtagelser nær, saa vel behandlet, at Bogen paa dette Punkt hæver sig op over den store Mængde af lignende Arbejder. Som Udgangspunkt tager han Gaardens første kendte Ejer, Væbneren Jes Persen, 1421—1470, og fra en kort efter følgende Ejers Mickel Øuli, 1524—67, følger han Gaardens Historie ned gennem de forskellige Slægtled til Nutiden, idet han omhyggelig gør Rede for hvert enkelt Ejers Skifte og aftrykker vidtløftige Skifter, der giver gode Indblik i Bondestandens Kaar paa de vekslende Tidspunkter.

Havde Forf. nu holdt sig til kun at behandle Gaardens Historie og dens Ejere, vilde han i det store og hele have faaet en ret værdifuld lille Bog frem; men han er gaaet videre, idet han har behandlet den fra Gaarden stammende Slægt genealogisk, og her er han ude paa et Felt, som han enten ikke har Interesse for eller har savnet Midler til at gøre noget ordentligt ud af. Der er ikke gjort det ringeste Forsøg paa at fremskaffe noget biografisk Stof om de nærmere eller fjernere Personer, der grupperer sig om Gaardens Ejere, men det fik endda være, naar blot Stoffet var behandlet rigtigt. Som det nu er, fremtræder det i en ganske mangelfuld Skikkelse, idet Datoer for Fødsel og Død næsten overalt mangler. For Ægteskabs Indgaaelse mangler i mangfoldige Tilfælde endogsaa Aarstal. Forsøg paa at stedfæste Begivenhederne er slet ikke gjort. Et enkelt Sted oplyses det om en Kvinde, at hun er gift i Amerika, men alle Oplysninger om hendes Ægtefælle mangler, endogsaa hans Navn; kun igennem hendes Børns Navne faar man at vide, at han hedder Hansen.

Ikke mindre end 34 Sider af Bogen optages af et ganske uforholdsmæssigt Register over Slægtens Medlemmer, og endelig indeholder Bogen et Afsnit omhandlede Personnavne fra ældre Tid udenfor Slægten, et Afsnit som synes Bogen, dets Værdi iøvrigt ufortalt, ret uvedkommende.

Man kan kun beklage, at Forf. har strakt sig saa vidt i Stedet for, som ovenfor sagt, at holde sig til Gaardens Historie.

Stamtavle over Haarslevgrenen af Familien Balslev. Udarbejdet af Lars Chr. Balslev og Benjamin Balslev. Hille-rød 1917.

Denne over den største Gren af Embedsmændsslægten Balslev her foreliggende Stamtavle er udarbejdet paa Grundlag af en for 17 Aar siden udgiven Stamtavle over hele Slægten, og den betyder saaledes, som det som Regel gaar med Stamtavlers anden Udgave, utvivlsomt en meget betydelig Forbedring i Sammenligning med den unægtelig hverken fra Formens eller Indholdets Side dadelfrie første Udgave. Det typografiske Udstyr er beskedent, og Bogen maa nærmest betegnes som et Manuskript for Familien, da der findes Plads efter hver Familie til Tilføjelser o. s. v., men den

er righoldig forsynet med Billeder af Slægtens Medlemmer og Steder hvortil Slægten har været knyttet. Den er utvivlsomt — ligesom det Familielegat der omtales i Slutningen af Bogen — Udslag af en udpræget Samhørighedsfølelse indenfor Slægten og maa alene af denne Grund hilses med Glæde. At Spindeliniere er medtagne, kan vel i et Arbejde som det foreliggende være formaalstjenligt og forsvarer, og de biografiske Oplysninger er øjensynlig samlede med Flid; de hviler for en stor Del paa Meddelelser fra Slægtens nulevende Medlemmer eller paa let tilgængelige Nutidsværker, idet Stamtavlen kun for to enkelte Leds Vedkommende gaar tilbage i det 18de Aarhundrede. Hverken Slægts- eller Kulturhistorie har Forfatterne forsøgt at give, men indskrænker sig til de tørre biografiske Data. Forfatterne deler den behandlede Slægtsgren i 4 Grupper — men de er rent sprogligt lidt langt ude i deres Iver for at faa prægnante Familiebetegnelser. Et Gruppebillede betegnes saaledes som »Rolle-Mølle Balsleverne 1915« — en Betegnelse, der ialtfald skurrer i mine Øren!

Naar Forfatterne ved Omtalen af Ingeborg Dorthea Balslev, der ægtede Professor Niels Ryberg Finsen, omtaler saadanne Detailler, som at forskellige kongelige Personer var tilstede ved Niels Finsens Bisættelse, ser det lidt underligt ud, at det ikke nævnes, at Kongen — for at hædre hendes Mands Minde — efter Niels Finsens Død — hvad dog maa betegnes som noget usædvanligt — benaadde hende med Rang i 3. Kl. Nr. 3, altsaa med Rang som Enke efter en Professor consistorialis.

Slægten la Cour (Dornonville de la Cour) ved L. F. la Cour. 1917. 274 S.

Slægten la Cour har gentagne Gange været Genstand for genealogisk Behandling, første Gang 1877, da Fr. Barfod udgav »Stamtavle over den danske Linie af Slægten la Cour«, anden Gang 1903, Janus la Cour »Slægten la Cour«, tredje Gang s. A., »Stamtavle over Pierre Dornonville de la Cours Efterkommere«, og desuden har Slægten været behandlet i Slægthaandbogen og i et lille Skrift, som Forf. af nærværende Slægtbog, Akademifuldmægtig la Cour i Sorø, udgav 1909 »Bidrag til Barfod og la Cour slægternes historie«. Det, at en saa righoldig Litteratur om en enkelt Slægt kan fremkomme i Løbet af saa forholdsvis kort en Tid, og for Størstedelen fremkommen paa Slægtens eget Initiativ, er et glædeligt Vidnesbyrd om en Slægtsfølelse og et Slægtssammenhold, som man maatte ønske fandtes inden for mange flere Slægter.

Har Forf. saaledes ikke staaet paa bar Bund, da han begyndte sit Arbejde, har der dog været adskillige Lakuner at udfylde og Unøjagtigheder at berigtige. Det skal her anføres, at det er lykkedes Forf. at give Svar paa et af Fr. Barfod i nærv. Tidsskrift I. R. 2. B. S. 181 stillet Spørgsmaal om Stamfaderens anden Hustru Kristiane Frederikke Nohrs Herkomst, ligesom det er lykkedes ham at fremskaffe en Mængde Stof om Slægtens ældste Led. Bogen er rigt illustreret med Prospekter af Gaarde og Egne, hvortil Slægtens Historie er knyttet, ligesom den bringer mere end trehundrede Portrætter, der dog, selv om de gennemgaaende er tydelige og øjensynlig valgte med Omhu, uden Skade kunde have været noget større, end Tilfældet er; dette kunde mulig være opnaaet ved at udelade 4 Sider med ialt 74 Børnebilleder; thi hører saadanne egentlig hjemme i et Værk af denne Art? Ganske vist faar man af disse Sider Indtrykket af, at Slægtens Blomstring er sikret for lange Tider, men Formaålet med Arbejdet er jo dog at give en Fremstilling af Slægtens Historie gennem Tiderne,

og Historien skaber kun af den modne Mand og Kvinde, hvem Livet og Erfaringen har præget, og hvis Billeder derfor har Værdi. Naar Slægtens Historie et Slægtled senere skal skrives, da møder de, der nu er Born, frem med deres berettigede Krav paa at være med, thi da har ogsaa de gjort eller staa midt i deres Arbejde, som skal give den gamle Slægt fornyet Vækst og Anseelse.

Bogen er forsynet med et fyldigt Register, næsten for fyldigt, idet der jo ikke er ret megen Mening i at medtage Navne som Christus og Ovid, fordi et Medlem af Slægten har ejet et Billede af Christus og et andet, før han kom i Viborg Skole, har læst 8 Bøger i Ovids Metamorphoser.

Bogen er senere forøget med et Hefte indeholdende Oversigtstavler og Love for Slægtsforeningen.

Slægten Jørgensen fra Følle, Jens Iørgensen og Karen Kirstine Møller til Katholm og Tyrregaarden i Følle deres Forfædre og Efterkommere ved Otto Jørgensen. Aarhus 1918. 174 S. m. Ahnetavle.

Det er et smukt Debutarbejde, Arkivregistrator ved Landsarkivet i Viborg Otto Jørgensen under ovenstaaende, noget omstændelige Titel har forelagt Offentligheden. Forarbejderne til Bogen er i sin Tid gjort af afdøde Rigsarkivar Secher, der selv stammede fra Jens Iørgensen, og som i »Meddelelser fra Rigsarkivets 1901—1905 har leveret en vægtig Afhandling »Opkaldsesskikke i østjyske Bondeslægter fra 17—18 Aarhundrede«, til hvilken har han benyttet en Del af det indsamlede Materiale. Da Sygdom ramte Dr. Secher, opfordrede han Forfatteren af nærværende Bog til at tage Arbejdet op, og Resultatet foreligger nu. Forf. har benyttet den af Dr. Secher i hans »Meddelelser om Slægten Sechers valgte Form, og Afsnittet om Familien Secher fra Vedø er en udvidet Gengivelse af det paagældende Afsnit i Dr. Sechers Bog. Slægten, som stammer fra Skræder Jens Iørgensen i Følle, † 1701, tilhørte i flere Led Fæstebondestanden, men Stamfaderens Sunnesøns Søn Jens Iørgensen blev 1802 Ejer af Herregaarden Katholm, og fra ham nedstammer Familien Secher fra Vedø, Familien Langermann i Danmark, Familierne Jørgensen fra Hannesminde, fra Aarhus og fra Ingvorstrup. Til den sidstnævnte Linie hører Udgiverens Fader, Tommerhandler Harald Jørgensen i Aarhus, hvis Minde Bogen er tilegnet, Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen og Maleren P. Monsted. Bogen er smukt udstyret og forsynet med mange Billeder, næsten lidt for mange. I alt Fald kunde et enkelt Billede, der kun viser to gamle Gravsten, af hvis Inskriptioner man kun kan se Evangelisttegnene, samt en Nedløbsrende, uden større Skade været sparet. I det store og hele bærer Bogen Vidne om Forfatterens indgaaende Arkivstudier, hans Kærlighed til Slægten og hans Pietet overfor dens Minder, og det er at haabe, at Fremtiden ofte maa se Forfatteren betræde den Vej, han har vist at have saa gode Betingelser for at træde.

Min Slægtbog, udgivet af Holger Petersen. Kbhavn. 1918. 248 S.

Det er et sandt Prægtværk, den afdøde Storkobmand, Landstingsmand, Grosserer Holger Petersen her har efterladt sin Slægt, et Prægtværk i Form som i Indhold. Han havde selv lagt Planen til Værket og fulgt det gennem dets Tilblivelse, glædet sig til dets Udgivelse, og Manuskriptet til Bogen laa færdigt, idet kun hans egen Biografi, som han ønskede selv at skrive,

manglede, da Døden bortrev ham 26. Maj 1917. Hans Død, der vakte saa stor Beklagelse i vide Kredse, mau ogsaa her beklages, dels fordi han ikke skulde opleve den Glæde at se Bogen trykt, dels fordi han ikke naaede at skrive sin egen Biografi, der sikkert vilde være bleven saare interessant, ikke mindst fordi den vilde være bleven skrevet netop for Slægten, som han omfattede med saa stor en Kærlighed, og ikke for Offentligheden. Over saa vide Felter spændte hans Virken, at man nu, for at faa den nogenlunde fyldestgørende beskrevet, har maattet fordele Arbejdet paa forskellige sagkyndige, saa at Biografien nu bestaar af forskellige Afsnit hver især omhandlende hans Forhold til den sønderjydske Sag, til Forsvarssagen, Hedesagen, dansk Vestindien, til hans Stand og Standens Ungdom. Hans Biografi er ledsaget af en Gengivelse af Knud Larsens karakteristiske Billede af ham.

Udarbejdelsen af Bogen har været betroet to saa kyndige Mænd som Udgiverens Fætter og nære Barndomsven Oberst P. Fr. Rist og Direktør Hauch-Faushøll, og Resultatet af de to Herrers Samarbejde staa paa Højde med Bogens smukke Udstyr.

Slægten er runden af Folkets gode, kraftige Muld. Dens Vugge stod i Varpelev i Stevns Herred, hvor Stamfaderen Kongelig Majestæts Bonde Peter Sørensen, ca. 1650—1715, havde en Fæstegaard under Søholm. Med ham som Udgangspunkt er Slægtens Historie fort ned til Nutiden, idet Stoffet er ordnet generationavis. Bogen er udstyret med talrige Billeder, hvoraf mange er Gengivelser efter Malerier, af hvilke ikke mindre end tretten skyldes Christen Købke, der hørte til Familien. Bogen, der er forsynet med en fortrinlig Kildefortegnelse og et godt Register, er indbundet i Hellæderbind og kun trykt i 160 Ekspl.

Det er et Værk, der i lige Grad tjener sin Udgiver og hans Slægt som dets Udarbejdere til stor Ære, et Værk der indtager en meget smuk Plads indenfor vort Fags Litteratur.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Ved **Paul Hennings.**

I »Jyllandsposten« Nr. 215 for indeværende Aar findes indrykket følgende Bekendtgørelse:

Til Ihæندهaverne af Justitsraad Sofus Elvius' Bog:

„En slesvigsk Slægt“.

I ovennævnte Bog, Pag. 24 findes følgende usande Angivelser: 1. Blandt Godsejer Carl Christian Suhr Kirketerp og Hustru Mathilde Augusta Krügers Afkom er under a. opført »Elisabeth Kirketerp, født 16. J a n u a r 1869 paa Høegholm, død s. D.

Dette er løgnaagtigt.

Kirkebogen udviser, at Ægtefællernes førstefødte Barn er født 16. August 1869 som dødfødt. Jeg beder dem af Slægten, der har Følelse for, hvor tungt det er for en ærekjær Kvinde at blive saa lumpent vanæret (Vielsen foregik den 30. Juli 1868), at rette Datoen i deres Bog, saa jeg ikke mere staa for Efterslægten som en æreløs Kvinde.

Frederiksberg, den 30. Juli 1918.

Mathilde Kirketerp,
f. Krüger.

»Løgnagtig«, »lumpent vanæret« og »æreløs Kvinde! Det er haarde Ord, altfor haarde, idet den ulyksalige Forveksling af Januar og August jo aldeles utvivlsomt skyldes en Fejltagelse fra Forfatterens Side, en Fejltagelse, som sikkert ingen mere end han beklager. Fejlen kunde utvivlsomt langt lettere været rettet ved en privat Henvendelse til Justitsraad Elvius, der da sikkert intet vilde have forsømt for at faa den nødvendige Rettelse foretaget i samtlige Eksemplarer, end ved en baade bekostelig og for Forfatteren ret fornærmende Anoncering i Dagblade, hvorved han stemples som løgnagtig. I det foreliggende Tilfælde er Ægteskabet indgaaet 30. Juli 1868 og Barnet feilagtig angivet som født 16. Jan. Aaret efter. Men sæt nu, at Maaneden havde været rigtig og Korrekturdjævelen alligevel havde været paa Spil; sæt den, hvad der saa uhyre let kunde være sket, havde angivet Fødselsaaret, ikke som 1869, men som 1868 eller 1867! Kalamiteten havde da været endnu større, end den nu er, og Forfatteren havde været endnu mere uskyldig, end han nu er; thi Trykfeil er nu en Gang uundgaaelige. Hele Sagen er et ganske alvorligt Memento for alle Stamtafleforfattere om at iagttage den allerpinligste Nøjagtighed i Arbejdet, ved Kirkebogsuddragene, ved Stamtavlens Renskrivning og ved Korrekturlæsningen. Og saa kan der, trods al anvendt Umage, endda ske Fejl.

Paa den forhenværende adelige Sædegaard Thorsø ved Frederiksstad holdtes 12. Aug. d. A. en Familiefest i Anledning af, at Gaarden den Dag havde været 100 Aar i den nuværende Ejers Families Besiddelse. Gæsterne afhentedes med Dampskib i Frederiksstad og førtes gennem Herregaardens Skærgaard ind til Thorsøbryggen. Gaarden, der for nogen Tid siden hjem-søgtes af Ildsvaade, er bleven restaureret. Ved Festmiddagen holdt Gods-ejer Kai Møller en Tale for Slægten og gav en Karakteristik af dens første Mand paa Gaarden, Z. Møller og hans Hustru f. Resch, ligesom Halfdan Møller gav en historisk-statistisk Oversigt over Slægten, hvoraf det frem-gik, at Slægten efter 100 Aars Forløb tæller 100 Medlemmer. Blandt de talrige Hilsener, som indløb fra fraværende, var ogsaa et længere Brev fra Slægtens ældste, den eneste genlevende af den første Generation efter Z. Møller, Fru Augusta Møller f. Sibbern. »Aftenposten«, hvorfra foran-staaende er hentet, bragte Dagen før Festen en Artikel »Herregaardens Saga« med Thorsømindes.

En Kilde til megen personalhistorisk Viden — for en Perodes Ved-kommende, hvor saadanne Oplysninger rinder sparsomme nok, men som er altfor lidt paaagtet, — er de unge Adelsmænds Stambøger fra det 16de og 17de Aarhundrede. Adelsns unge Sønner tilbragte den Gang efter Skik og Brug adskillige Aar paa Studierejser i Udlandet og havde saa i Reglen Stambogen med hjem, hvori deres Standsfæller blandt Studiekammeraterne havde indført deres Navne og ofte, tillige med en Tids- og Stedsangivelse, en personlig Bemærkning, pyntelig malede Vaaben etc..

Paa Raadhusbiblioteket i Zittau findes en saadan Stambog som har til-hørt Henrich Jahadechy von Zahradek, der fra 1597—1599 studerede i Strass burg for derefter 2. Febr. 1600 at blive immatrikuleret i Padua, hvor han endnu opholdt sig i Aaret 1601.

Blandt Indførslerne i Stambogen, kan følgende have Interesse for Danske. Carl von Ahlefeldt fra Holsten, Strassborg 28. April 1598, Side 124. Otto Oxelson Brahe, fra Danmark, (Vaabentegning: de Brahers

kendte Vaaben), Padua, 30 Aug. 1600, S. 106. Detlev Rantzau fra Holsten, Strassborg 29. Marts 1598, S. 120 b. Joachim Rantzau, ved hans Afreise fra Strassborg 1598, S. 120.

Som tidligere nævnt paa dette Sted, har man for faa Aar siden i Sachsen begyndt med at tildele borgerlige Vaabenbreve uden at ophøje de Paa-gældende i Adelsstanden. Dette, der i og for sig er bemærkelsesværdigt og bør hilses med Glæde, bliver særlig interessant derved, at denne Vaabentildeling ingenlunde begrænses til de højere Samfundsklasser. For nylig har nemlig f. Eks. to Gaardejere, der tilhøre Bondestanden Brødrene Gottlob og Georg Queiszer i Dittelsdorf ved Zittau, faaet kgl. Tilladelse til at føre deres hidtil førte Vaaben som arveligt Familievaaben.

Som Konkurrent til den verdenskendte »Almanach de Gotha« er i Aar udkommen en »Almanach de Bruxelles« indeholdende Genealogier over Europas Fyrsteslægter, men suppleret med en hel Række Fyrsteslægter tilhørende Ententelandene, deriblandt særlig Italien — hvor der jo findes en hel Række »Principer«-Familier, som Gothakalenderens Redaktion hidtil ikke har villet anerkende som »jævnbyrdige« nok og værdige til at komme med i Gothakalenderens højforfæmte Selskab. Den statistiske Del, indeholdende Oplysninger om de enkelte Staters Administration m. v., savnes af let forstaaelige Grunde ialtfald i denne første Udgave af »Almanach de Bruxelles«. Det interessanteste ved Bogen er iøvrigt dens Fortale, der utilsløret kalder Redaktionen af Gothakalenderen en fra Kejsershoffet i Berlin administreret »Spioncentrale, hvorigennem dette har holdt Kontrol med alle Staternes Administrationer. Det vil blive interessant at se, om den mod Tyskland herskende fjendtlige Stemning har Evne til at bære dette nye Værk frem og gøre det jævnbyrdigt i Paalidelighed og Rigdom af Oplysninger, som har gjort den gamle »Gotha« til en uundværlig Haandbog Verden over.

Vistnok er *Lengnick* den eneste herhjemme, der har forsøgt et Studium over Slægten Høyer. Men netop derfor kan det maaske være af Interesse, at der andre Steder findes en Stamtavle, der viser os Slægten paa et tidligere Stadium. Hvis man overhovedet kan tale om én Slægt Høyer, har denne haft saa fremragende Medlemmer, at man skylder den et Hensyn; og dette Hensyn kan maaske blive fremmet ved at henlede Opmærksomheden paa det omtalte.

Nævnte Slægtsregister kan søges i *Schleswig-Holsteinische Provinzialberichte* 1790, S. 635; men det angives samme Sted, at det kun er et Uddrag af et Manuskript, forfattet af Provst i Eiderstedt og Præst i Garding *Peter Petrejus*: *Nachricht von den Stallern in Eiderstedt, Everschop und Utholm*. Jfr. dog iøvrigt *L. Bobé's Udsigt over den adelige Gren af Slægten Hoier (Slægten Ahlefeldt I, 1912, Tillæg S 33, som supplerer og berigtiger omstaaende Tavle. Tavlen ser saaledes ud:*

Jakob Hoyer.

Hauptmann i den danske Krig 1523. Stammer fra Grevskabet Hoya, hvoraf han har sit Navn.

Hermann Hoyer.

Og aaa kaldet Harm eller Lange Harm, var ligeledes kongelig Hauptmann i 1523 og besynges i den Tids Krigssange som dansk Helt.

1. Hustru — —
2. „ Maria Splenters.

Kaspar Hoyer.

Fyrstelig slesvig-holstensk Raad og Amtmand for Eiderstedt, Everschop og Utholm.

1. <i>Margaretha</i> g. <i>Møller</i> i Hamburg.	2. <i>Anna</i> g. <i>Lackmann</i> i Stade.	3. <i>Conrad Wolf Hoyer</i> , der skal have byg- get <i>Wollsbüll</i> i <i>Te-</i> <i>tenbüll</i> .	4. <i>Siele Hans</i> <i>Thies</i> i <i>Gerding</i> .	5. <i>Hermann Hoyer</i> , Fyrstelig slesvig- holstensk Amt- mand i <i>Eider-</i> <i>stedt</i> , <i>Everschop</i> og <i>Utholm</i> .	6. <i>Magdalene</i> g. <i>Ihor</i> <i>Schmeden</i> .	7. <i>Maria</i> g. <i>Maes</i> i <i>Nord-</i> <i>strand</i> .	8. <i>Hans</i> <i>Adolph</i> .
1. <i>Anna</i> g. <i>Peter</i> <i>Siemens</i> .	2. <i>Christiana</i> .	3. <i>Kaspar</i> .	4. <i>Friederich</i> <i>Hermann</i> .	5. <i>Christian</i> .	6. — —	7. <i>Maria</i>	

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

Pieter Jansz (ell. Hunsze) Bille fra »Ripens, 36 Aar gl., ægtede 2. Marts 1704 i Amsterdam Dorothea Roelofs fra »Thieste«, 25 Aar gl.

Jan Jansz Bil eller Bille, ligeledes fra »Ripens, 28 Aar gl., ægtede 25. Okt. 1704 i Amsterdam Anna Jans fra »Ripens, 28 Aar gl.

Blandt Vidnerne ved det første Bryllup var Cornelis Cornelisz og Aplonia Stevens, ved det sidste Bryllup Cornelis Cornelisz og en Kusine til Bruden Dorothea Roelofs, formentlig den samme, som i Marts havde ægtet Pieter Jansz Bille. — Kan nærmere Oplysninger gives om de her omtalte Personer, der har hørt til en Koloni af danske søfarende i Amsterdam?

W. van Maanen.
Kapitein der Artilleri b. D.
Hoom, Nederland.

Svar og Oplysninger.

Til 7. Række. III. S. 74 og 159 f.

1. Præfectus aulicus Holsatiæ maa ved ligefrem Oversættelse betyde: Holstensk Hofchef. Men i min Ordbog staar under »aula« henvist til »tibia«, der jo betyder en Fløjte. Forbindelsen mellem de to Ord formaar jeg ikke at udtyde; men min Tanke er derved ført hen paa, at det latinske Udtryk muligvis kunde betyde: Holstensk Hof-Musikdirektor.

H. P. F. Barfod.

2. Konferensraad, Viceguvernør paa St. Thomas Hans Henrik Berg var, ifølge Opgivelse til Enkekassen, født 25. Nov. 1790 i Arendal, Søn af Kancelliraad, Byfoged i Arendal Niels Berg og Elisabeth Dorothea Femmer. Han døde 16. Apr. 1862 i Vestindien. 1823 havde han i Vestindien ægtet Catharine Murphy, født 21. Juni 1792, død 13. Marts 1874.

H. Hjorth Nielsen.

Til 7. Række. III. S. 74.

Magdalene v. Wolframstorf, Datter af Henrik v. Wolframstorf til Lundsgaard og Südensee var i første Ægteskab gift med Johan v. Bachof, der 1663 skrives til Lundsgaard, i andet med svensk Kaptejn Jørgen Christoph v Horn, † 1705 der fik Lundsgaard med hende. Med sin første Mand havde hun Sønnen Lieutenant Johan v. Bachof, der efter sin barnløse Stedfader fik Lundsgaard, hvortil han bl. a. skrives 1718—20; han døde 21. Dec. 1747 paa Lundsgaard og ægtede 1. Anna Elisabeth v. Löwenklau, f. 1694 i Oldesloe, Datter af Oberst Adam Ludvig v. Löwenklau og Anna Elisabeth v. Groffen; med denne sin Svigermoder førte han 1726 Proces. Efter sin første Hustrus Død ægtede han 22. Juni 1732 Adelheid v. der Wisch, Datter af Christian Albrecht v. der Wisch til Blousgaard og Elisabeth Dorothea v. Ahlefeldt. Hans Søster Marie Sophie v. Bachof, f. 1671 † 4. Marts 1763 var gift med Wolf v. der Wisch, f. 1688 † 6. Okt. 1769 i Lille Kværn, begr. i Gruntoft. — Jfr. Slægten Ahlefeldt, af Louis Bobé I. Till. S. 59; III., Till., 44, 46; Thottske Saml. 4to 2081 og især Landgerichtsakten, Slesvig Statsarkiv, 3203 samt Gruntoft Kirkebog. — Moller anfører i sine Saml. Generalia 4to Bachof (Rigsarkivet) en trykt Ligprædiken over en Anna Sophie Bachof g. m. Pastor Cyprian, som ikke haves i danske Biblioteker.

Louis Bobé.

Til 7. Række. I. S. 195—196.

I Pers. T. for 1916 S. 195—196 beder undertegnede om Oplysninger om Peder Halkier, død i Christianssand 30. Juli 1788. Noget Svar er ikke indkommet. Derimod har jeg selv senere faaet Vished for, at hans Fader hed Søren Halkier.

Det maa anses overveiende sandsynligt, at denne Søren Halkier var Søn af Peder Rasmussen (ca. 1630—1698), som antog Navnet Halkier og regnes for denne Families Stamfader. Nærmere Oplysninger om ham og om Familien Halkier findes i Hauch-Fausbølls Slægt-haandbog.

Søren Pedersen Halkier, som var født i 1677, blev Skipper og skal have boet ialfald i nogen Tid i København. Formodentlig har han som Skipper faret paa Norge. Hvor og naar han døde, vides ikke.

Hans Søn Peder Sørensen Halkier var ogsaa Skipper og blev Borger i Christianssand. Han blev her gift 10. Januar 1737 med Else Cathrine Hierring, født i Christianssand 2. December 1709 og død samme Sted 22. Marts 1797, Datter af Christen Søfrensen Hierring, født i Christianssand 16. September 1672 og død antagelig sammesteds efter 1749, og Maren Nielsen, født i Mandal i Marts 1676.

Peder Halkier havde en Datter Johanne Marie Halkier, født i Christianssand 1749 og død sammesteds 7. Februar 1722. Hun blev 24. November 1867 gift i Christianssand med Kjøbmand Claus Mørch, født i Christianssand 11. Marts 1742 og død sammesteds 12. Mai 1797.

Claus Mørch havde flere Børn, deriblandt Sønnen Ole Clausen Mørch (1774—1829), Kjøbmand i Christianssand, bekjendt som Repræsentant for denne By i Rigsforsamlingen paa Eidsvold i 1814.

I en gammel Familiebibel har ovennævnte Christen Søfrensen Hierring skrevet Følgende:

Anno 1672 den 16. Sept. blev jeg Christen Søfrensen Hierring født udi Christianssand.

Anno 1676 in Marts er min kjære Hustrue Maren Nielsen født udi Mandal.

Anno 1700 den 28. July holdt jeg Bryllup med min kjære Hustrue Maren Nielsen, her paa Christianssand.

Anno 1702 den 19. November er min Søn Hans født.

Anno 1704 den 26. December er min Datter Maren født.

Anno 1709 den 2den December er min Datter Else Catrine født. Hun blev gift med Peder Halkier. Halkier fik 1749 en Datter, der fik Navnet Johanne Marie; hun blev gift med Kjøbmand Claus Mørch i Christianssand, født 1742 den 7. Juli.

Deres ældste Datter Johanne Katrine blev gift med General Skibsmaler Olrog; hun døde 1794 den 18. Juli og efterlod 3 Børn, 1 Søn og 2 Døtre. Sønnen Claus Olrog døde 1798.

Arthur Skjelderup.

Rettelse.

7. R. III. S. 75 (Svar til 7. R. II. S. 361).

2. Stykke. Linie 3 f. o. læs: Arv efter deres afg. Søster. — Samme Stykke Linie 2 f. n.: Aarstallet 1710 gælder Matthias Severin Sparre, ikke Niels Hiersing Sparre.

FORMULARER TIL UDARBEJDELSE
AF
A H N E T A V L E R
FOR 16, 32 OG 64 AHNER

UDARBEJDET PAA OPFORDRING AF
BESTYRELSEN I SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK
GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

**føres paa Lager og kunne rekvireres gennem
enhver Boghandel.**

A/s J. H. SCHULTZ FORLAGSBOGHANDEL
HAVNEGADE 15, KØBENHAVN K.

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet. Disse, ligesom andre skriftlige Henvendelser, sendes til Samfundets Sekretærer: for Danmark Overretssagfører *Paul Hennings*, Stormgade 6, København B.; for Norge Arkivamanuensis *A. W. Rasch*, Rigsarkivet, Christiania.

Af Etatsraad, fhv. Skoledirektør *Joakim Larsen* er paa vort Forlag udkommet:

Den danske Folkeskoles Historie.

Pris 2 Kr. 50 Øre.

Tidligere udkom:

**Bidrag til den danske Folkeundervisnings og Folkeskoles
Historie 1536—1784.**

1916.

Pris 3 Kr. 75 Øre.

Skolelovene af 1814 og deres Tilblivelse

aktmæssig fremstillet.

1914.

Pris 6 Kroner.

Bidrag til den danske Folkeskoles Historie 1784—1818

1893.

Pris: Før 4 Kr. 50 Øre, nu 1 Krone.

Ekspl. faas i alle Boglader.

A/S J. H. Schultz Forlagsboghandel.

Til

STUDENTER- JUBILÆUMSSKRIFTET 1893—1918

søges Oplysninger om følgende

Studenter fra 1893, som hidtil ikke har kunnet findes.

Andersen, Louis Carl Georg Johan, f. 6. Juli 1874. Søn af Maskinmester. Dimitt. fra Lyceum.

Hansen, Frans Peter, f. 26. April 1862. Søn af Gaardmand. Ekstraord. Afgangseks. fra Slomanns Skole i Januar 1893.

Jensen, Jens Christian, f. 22. Aug. 1873. Fader ej anført. Til-lægseks. i Juni (vel fra Universitetet).

Petersen, Kristian Herskind, f. 27. Decbr. 1868. Søn af Hus-mand. Ekstraord. Afgangseks. fra Slomanns Skole i Januar 1893.

Rasmussen, Rasmus Thomas, f. 7. Febr. 1870. Søn af Gaard-ejer. Privatist fra Frederiksberg Latin- og Realskole.

Enhver Oplysn. om foranst. Studenterkamm. modt. med Taknemlighed.

PAUL HENNINGS, Overretssagfører.

Stormgade 6.

Hvis Særtryk af Tidsskriftets Artikler ønskes af ved-kommende Bidragyder, maa Arrangement træffes med Trykkeriet (J. H. Schultz A/S, Universitetsbogtrykkeri, Niels Juels Gade 12, København K.) inden 14 Dage efter Heftets Modtagelse.

Erik Pontoppidan:

Theatrum Daniæ (Bremen 1730)
Indb.

Johan David Köhler:

Die Welt in einer Nusz. Nürn-
berg 1726. Indb.

F. C. Schlossers Weltgeschichte

1—18 og Register. Frankfurt a.
M. 1844—56. Indb.

Gothakalenderen

(Hofkalender) En stor Del af
Aargangene 1820—1916 (dels
tyske, dels fransk Udgave; de
ældre Aargange er meget
sjældne!)

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch

der freiherrlichen Häuser 1900—
1915.

er billig - enten samlet eller delt - til Salg.

Tilbud gennem Redaktionen
